PARIS

A promite e nobil, a nu te ţine e politic

Guvernul lui **Edouard Balladur** a împlinit trei luni de existenţă. Nu este o perioadă de timp relevantă politic, dar primele semne de întrebare au apărut: se află dreapta franceză, de-abia ajunsă la putere, într-un impas pe care declaraţiile electorale îl mascau? Celebra butadă a lui **Charles Pasqua**, actualul ministru de interne, "**promisiunile electorale nu-i implică decât pe cei care le ascultă**", pare a fi devenit leitmotivul guvernului: în foarte multe domenii, cum ar putea fi politica externă, economia ori reforma juridică în problema Codului Naţionalităţii, dreapta se comportă haotic, ori, în cel mai fericit caz, acţionează împotriva propriilor poziţii, afirmate în timpul campaniei electorale.

Politica de neintervenţie militară în Bosnia, lansată de guvernul socialist, a fost aspru criticată de opoziţie: "A nu interveni militar înseamnă a ne transforma în complici ai unui război în care atrocităţile se petrec zilnic" (**Jacques Chirac**). Trebuie să începem cu neutralizarea cerului Bosniei, prin intervenţii aeriene (...) "Soldaţii noştri sunt făcuţi pentru război, nu pentru misiuni de caritate". După alegeri însă, dreapta ajunge la aceeaşi atitudine reţinută a socialiştilor. Astfel, **Alain Juppé**, ministrul de externe, declară în mai 1993: "Calea militară este cea a disperării. Franţa, care are deja 5 000 de militari acolo, nu poate face mai mult". Majoritatea francezilor este indignată nu atât de noua opţiune, cât de lipsa de sinceritate a celei exprimate în campania electorală.

În domeniul economiei, dreapta la putere suferă de două maladii: autocontrazicere şi nehotărâre. În 1990, socialiştii (prin iniţiativa lui **Michel Rocard**) introduc un nou impozit, Contribuţia Socială Generalizată. Dreapta, în opoziţie, îl atacă printr-o moţiune de cenzură, considerându-l ineficient, incorect şi impopular. Apoi, în timpul campaniei pentru alegerile legislative, atât RPR (Adunarea pentru Republică), cât şi UDF (Uniunea Democratică Franceză) promit să nu mărească presiunea fiscală. **Valéry Giscard d'Estaing** (14 februarie 1993): "Este exclusă mărirea impozitelor". Jacques Chirac (6 martie 1993): "Impozitele trebuie scăzute cât mai repede posibil". Charles Pasqua (8 martie 1993): "Trebuie să fii nebun ca să urmăreşti mărirea impozitelor".

Odată ajunsă la putere, dreapta "înnebuneşte" subit şi măreşte Contribuţia Socială Generalizată de la 1,1% la 2,4%. Explicaţiile sunt jenante: "Aceasta este calea cea mai uşoară din punct de vedere economic şi cea mai bine repartizată social. Obiectivul meu este stoparea deficitului statului şi al Securităţii sociale. Această mărire ne permite să atingem, acest obiectiv fără a dăuna activităţii productive". (Edouard Balladur, 10 mai 1993).

Nehotărârea în politica economică este şi mai şocantă. Într-un interval de numai 15 zile, primul ministru francez a reuşit o întoarcere de 180 de grade. După măsurile de austeritate, între care se include şi dublarea C.S.G., dar şi creşterea impozitelor indirecte, menite a limita deficitul (căci, după cum declara acelaşi E. Balladur, "capcana datoriei este mortală"), a urmat lansarea unui împrumut de 40 de miliarde de franci, convertibil în acţiuni ale întreprinderilor ce vor fi privatizate la toamnă. Obiectivul este reluarea ivestiţiilor şi stoparea curbei şomajului. Experţii economici nu au întârziat să concluzioneze: opţiunea iniţială plus cea de-a doua înseamnă rezultat zero; pentru 1993, nu există şanse de relansare.

Problema imigraţiei a dat naştere unor polemici interminabile în timpul campaniei electorale, între poziţiile radicale ale unui Le Pen şi Franţa ospitalieră, deschisă străinilor, susţinută de socialişti. În acest domeniu, dreapta tradiţională, RPR şi UDF, a avut o strategie a echilibrului, propunând, de pildă, o reformă a Codului Naţionalităţii, dar una moderată, pe baza principiilor unei comisii senatoriale din 1988. Era o variantă care excludea modificările radicale ale Codului. Ajunsă însă la guvernare, dreapta se dezice şi introduce amendamente care restrâng drastic condiţiile de obţinere a naţionalităţii franceze, în special în ceea ce priveşte dreptul la naţionalitate al copiilor născuţi pe teritoriul Republicii.

Această măsură a înrăutăţit şi relaţiile între Biserică şi partidele dreptei clasice. Deşi guvernul Balladur se laudă cu o pro-

Edouard Balladur: "Obiectivul meu este stoparea deficitului statului"

porţie imensă de catolici practicanţi în rândurile sale, morala creştină nu pare prea iubită de executiv. **Pierre Joalton**, episcop de Saint-Etienne şi preşedinte al Comisiei Episcopale, s-a pronunţat în problema modificării legilor imigrării: "Am înţeles îngrijorarea imigranţilor, consideraţi de către opinia publică principala cauză a orice nu merge bine în Franţa". Charles Pasqua s-a simţit lezat şi a reacţionat: "Dacă Biserica este îngrijorată, e treaba ei. Noi nu ne aflăm în Arabia Saudită. Trăim într-un stat democratic şi laic". Acestei declaraţii, cel puţin lipsită de diplomaţie, i-a răspuns **Joseph Rozier**, episcop de Poitiers: "Oamenii Bisericii trebuie să vorbească în numele credinţei. În numele responsabilităţii pe care şi-au asumat-o, oamenii politici trebuie să acţioneze. Dacă există o diferenţă între aceste două instanţe, ea trebuie să deschidă un spaţiu al dialogului, nu unul al dispreţului. Primirea unui imigrant, a unui străin, este testul de conştiinţă al universalităţii demnităţii umane, al respingerii absolutizării unei rase sau unei culturi. Aceasta este poziţia Bisericii. În rest, politica nu se poate reduce la poliţie".

Paul MATZKE

FRANŢA - 14 iulie - sărbătoarea regăsirii

Corespondenţă de la Jérôme CATHALA

Pentru întreaga lume, sărbătoarea naţională franceză din 14 iulie comemorează cucerirea Bastiliei de către poporul parizian în 1789. Dar, de fapt, ceea ce francezii sărbătoresc, chiar fără să ştie, este sărbătoarea federaţiei, cu alte cuvinte, suprimarea - în 1790 - a fostelor provincii şi, totdată, organizarea Franţei într-un teritoriu unificat, şi împărţit doar din punct de vedere adminstrativ în departamente.

Ce va sărbători Franţa, la 14 iulie 1993? Întrebarea se poate pune, de vreme ce ţara e ruptă în mai multe zone: în frunte - categoria francezilor bine situaţi şi destul de puţin atinşi de criza economică, iar la bază - lunga cohortă a oamenilor aflaţi în şomaj, adesea de multe luni, dacă nu chiar de ani de zile. Alt factor de divizare a Franţei: falia, din ce în ce mai largă, ce-i împarte pe francezi după zona de rezidenţă, căci, în special, situaţia din cartierele mărginaşe ale oraşelor s-a degradat teribil de mai mulţi ani.

Răzmeriţe, ciocniri cu poliţia sau între tinerii de naţionalităţi diferite: iată evenimentele care au neliniştit diferitele guverne şi care, preocupă în prezent guvernul lui Edouard Balladur (R.P.R. - partid neogaullist).

Pe scurt, cu mai mult de 3 milioane de şomeri, o situaţie socială delicată şi cu o recesiune economică ce pare să se confirme, Franţa este ciopârţită în bucăţi. Anul acesta, sărbătoarea din 14 iulie, sărbătoarea unităţii naţionale, va fi, deci, mai mult ca niciodată, de o stringentă actualitate.

ATENA-TIRANA

Expulzări

La sfârşitul lunii trecute tensiunea a crescut între Atena şi Tirana. Grecia, furioasă de recenta expulzare a unui arhimandrit grec din Gjirokaster (sudul Albaniei), şi-a făcut cunoscută intenţia de a-i expulza şi ea, ca măsuri de represalii, pe toţi imigranţii albanezi clandestini din ţară.

"Toţi imigranţii albanezi clandestini vor fi expulzaţi", a declarat purtătorul de cuvânt al guvernului, Vassilis Magginas. Operaţiunea lansată de poliţie împotriva albanezilor fără acte "va continua până la încheierea cu Albania a unui acord asupra lucrătorilor sezonieri", a mai precizat Magginas.

Potrivit unor surse ale poliţiei, circa 10.000 de albanezi au fost expulzaţi în cursul operaţiunii de "măturare", cum a fost botezată de mass-media din Grecia. Ministerul Ordinii Publice a estimat la circa 200.000 numărul albanezilor cu o situaţie neclară.

Ministrul Nikos Ghelestathis a arătat că măsurile de supraveghere a frontierei greco-albaneze au fost întărite de către poliţie şi armată. Până acum majoritatea albanezilor expulzaţi se reîntorceau în Grecia.

La rândul său, purtătorul de cuvânt al Ministerului Afacerilor Externe, Andreas Papaconstantinou, a luat atitudine împotriva scrisorii trimise de preşedintele albanez, Sali Berisha, secretarului general al ONU, Boutros Ghali, şi în care el califica drept "gravă încălcare a drepturilor omului" expulzările masive de albanezi. Berisha a mai afirmat că preotul expulzat era "angajat împreună cu unele cercuri politice şi religioase greceşti în revendicările teritoriale şi distribuia hărţi geografice şi alte materiale de propagandă care cereau unirea Albaniei de sud cu Grecia.

Grecia "respinge categoric argumentele nefondate ale lui Berisha asupra aşazisului comportament brutal faţă de albanezii clandestini", a arătat dl. Papaconstantinou. Potrivit poliţiei albaneze, 34 de persoane ar fi spitalizate după loviturile primite de la poliţiştii greci, unul dintre ei aflându-se în comă.

Purtătorul de cuvânt a afirmat că economia Greciei nu este "în măsură să accepte povara imigranţilor" şi că societatea greacă "nu poate suporta creşterea criminalităţii". Autorităţile greceşti, mass-media şi opinia publică i-au făcut în mod repetat pe albanezi răspunzători de creşterea criminalităţii. Grecia a protestat pe lângă Naţiunile Unite, Conferinţa pentru Securitate şi Cooperare în Europa (CSCE), Amnesty International şi organizaţia Helsinki Watch. Guvernul i-a informat totodată pe toţi ambasadorii Comunităţii de la Atena.

Primim de la Serviciul de presă al Ambasadei Greciei:

Guvernul grec urmăreşte cu atenţie şi îngrijorare situaţia din Albania, mai ales în ceea ce priveşte drepturile omului şi, în special, libertăţile religioase, a căror respectare priveşte în mod nemijlocit şi minoritatea greacă. Expulzarea arhimandritului Hrysostomos Maydonis, ca şi caracterul premeditat al acestei expulzări, au pus în evidenţă distanţa pe care Albania o mai are de parcurs pentru a se ridica la nivelul obligaţiilor internaţionale din domeniul acesta.

Ţara noastră şi-a exprimat în mod repetat poziţia faţă de Albania în modul cel mai oficial. Noi dorim să avem relaţii bune cu ţara vecină. Partea albaneză cunoaşte faptul că ţara noastră nu are revendicări teritoriale în detrimentul său. Pivotul central al politicii noastre în întreaga regiune constă în respectarea graniţelor existente, în dezvoltarea şi asigurarea stabilităţii şi a păcii, conform prevederilor Conferinţei pentru Securitate şi Cooperare Europeană, Naţiunilor Unite şi Cartei de la Paris. Noi aspirăm la crearea unui climat de colaborare în toate domeniile, colaborare necesară dezvoltării şi consolidării relaţiilor de prietenie dintre poporul grec şi poporul albanez.

Ţara noastră a fost printre primele care au alergat să sprijine Albania în eforturile sale în direcţia dezvoltării şi modernizării. Suntem alături de ea pe drumul dificil al restructurării economice şi al democratizării.

În cadrul contactelor noastre bilaterale, dar şi prin declaraţii, am făcut cunoscut în mod repetat faptul că ţara noastră nu poate legaliza imigraţia frauduloasă. Lucrul acesta este impus atât de obligaţiile noastre decurgând din Tratatul de la Schengen, cât şi din motive ţinând de ordinea publică internă. Am cerut şi în trecut colaborarea părţii albaneze în acest sens şi în mod concret paza frontierelor şi colaborarea autorităţilor sale poliţieneşti.

În paralel, acordul care va crea premisele unor angajări sezoniere legale ale albanezilor în ţara noastră se află deja în curs de elaborare la serviciile de resort.

Afirmaţiile părţii albaneze potrivit cărora în ţara noastră ar fi cultivat un climat antialbanez şi s-ar intenţiona o imixtiune greacă, având drept obiectiv divizarea şi destabilizarea internă a Albaniei sunt total false şi calomnioase. Declaraţiile noastre, politica noastră faţă de Albania, practica noastră de fiecare zi au dezminţit în modul cel mai categoric aceste afirmaţii.

Dorim să repetăm încă o dată că intenţia noastră este să colaborăm cu Albania în toate domeniile. Aşteptăm ca şi conducerea albaneză responsabilă să dea dovadă de moderaţia necesară şi să contribuie la restabilirea cursului normal al relaţiilor noastre bilaterale, în folosul dezvoltării şi prosperităţii întregului popor albanez, în folosul păcii în regiunea noastră.

Referitor la ştirea privind încălcarea de către Grecia a embargoului împotriva Iugoslaviei, Dl Andreas PAPADATOS, ataşat de presă al Ambasadei Greciei la Bucureşti, ne-a declarat:

"În privinţa acuzaţiilor de încălcare a embargoului putem spune că toate acestea sunt neadevăruri. Datorită dezinformării sau unor motive pe care nu le cunoaştem, acele minciuni ridicole au fost lansate fără să existe, însă, nici o dovadă.

Grecia respectă cu stricteţe embargoul, chiar dacă pagubele provocate se ridică la 3 miliarde dolari. Fiind membră a ONU, Grecia are obligaţia şi respectă această decizie, deşi nu este de acord cu ea".

Mirela IAMANDI

SARAIEVO

Bosnia Herţegovina -un tărâm al incertitudinii

Războiul din Bosnia merge bine şi merge înainte, în paralel cu medierile de pace, cu acţiunile de asigurare a încetării focului în zonele de securitate, cu embargoul şi cu toate celelate probleme aferente conflictului. S-ar putea spune că fiecare se achită cu rigoare de sarcinile pe care le are; de exemplu, sârbii au atacat în această săptămână obiective militare şi civile din zona oraşului Brcico iar croaţii au atacat câteva moschei de pe malul drept al râului Neretva şi au bombardat un pod din oraşul Mostar. Nici trupele guvernamentale bosniace nu au stat degeaba - ele au lansat atacuri de artilerie împotriva oraşului Kiseliak şi Busovacea, aflate sub control croat, iar în jurul oraşului Zeper au avut loc lupte sângeroase.

Se pare că războiul este mult mai eficient decât inteligenţa şi preferat negocierilor, pentru că, după întrevederea desfăşurată pe aeroportul din Saraievo, la care au participat ofiţeri ai celor trei părţi implicate în războiul civil, sursele politice citate de agenţia Reuter susţin că nu există semne încurajatoare pentru viitoarea etapă a eforturilor de pace întreprinse de mediatorii internaţionali.

În ceea ce priveşte SUA, săptămânalul Newsweek, prin corespondentul său permanent la Zagreb - Charles Lane - acuză lipsa de fermitate politică a puterilor europene faţă de conflictul din Bosnia. La Geneva, mediatorul Comunităţii Europene lordul Owen şi trimisul ONU Thorvald Stoltenberg, au renunţat la planul de pace Vance-Owen şi la intenţiile de a menţine Bosnia ca stat suveran, convenind să continue discuţiile pe baza unui alt plan de pace care urmăreşte divizarea Bosniei în trei ministate etnice. Asta ar însemna că sârbii bosniaci vor dobândi aproape jumătate din teritoriu, croaţii bosniaci 30% iar musulmanii restul, adică 20%, deşi ei reprezintă 44% din populaţia Bosniei-Herţegovina. Zonele atribuite musulmanilor bosniaci sunt apreciate de

Harta divizării Bosniei

ziarisul american drept neviabile din punct de vedere economic iar calea de acces a acestora la Marea Adriatică s-ar putea face numai prin portul croat Ploce, care ar putea fi, după bunul lor plac, închis sau deschis musulmanilor.

Gordana Knezevic, redactor şef adjunct al cotidianului "Eliberarea" din Saraievo, i-a declarat lui Charles Lane că, după părerea sa: "Aceste locuri nu vor mai exista peste 10 ani. Ele nu sunt adecvate nici vieţii economice şi nici celei comunitare".

Indiferent de împărţirea teritorială formală şi de încercările diverse de a pune capăt războiului şi tratativelor, rămâne în suspans soarta sutelor de mii de oameni care provin din căsătorii mixte, cu strămoşi sârbi, croaţi sau musulmani. "Cărui stat, creat artificial în urma negocierilor, vor aparţine ei? Unde se vor simţi acasă?"- se întreabă Charles Lane.

La această întrebare a încercat să răspundă redactorul şef al cotidianului "Eliberarea", Zlatko Dizdarevici, într-un interviu acordat revistei "Le

Puşcaş sârb la pândă

Nouvel Observateur": "În prezent în Saraievo sunt înregistate 35% căsătorii mixte. Tatăl soţiei mele este sârb, mama sa este croată iar părinţii mei sunt musulmani laici. După aceste criterii, şi eu mă întreb: ce sunt copiii mei? Este greu de spus dacă bosniacii au sentimentul că formează împreună o naţiune, dar în momentul de faţă mi s-ar părea mai important ca acţiunile politice să fie îndreptate mai mult spre conştientizarea celor trei etnii că pot trăi ca vecini şi cetăţeni cu drepturi egale şi mai puţin asupra problemei naţionalităţilor. Se uită prea uşor că musulmanii sunt slavi convertiţi la islamism în timpul ocupaţiei otomane".

În urma tratativelor de la Geneva şi a planurilor confederative înaintate de sârbi şi croaţi, liderii musulmanilor bosniaci susţin că, în cazul în care comunitatea internaţională îi va lăsa pe musulmani pradă foamei de teritorii a sârbilor şi croaţilor, în întreaga Europă vor avea loc atacuri teroriste bosniace, prin care îi va obliga pe cei puternici să ţină cont de disperata lor nevoie de a exista de sine.

În consecinţă, ideea divizării Bosniei are cele mai puţine şanse de a opri vărsarea de sânge în Balcani, ba, mai mult decât atât, poate contribui la extinderea riscurilor criminale şi în afara Bosniei. În acest timp, la Saraievo, sindromul izolării şi singurătăţii se adânceşte. "Toţi suntem bolnavi sufleteşte, fără speranţa de a găsi medicamentul tămăduitor", mărturiseşte Zlatko Dizdarevici.

Elena GUGU

SOFIA

Evoluții politice

Observatorii occidentali remarcă radicalizarea luptei politice în Bulgaria după completarea și remanierea guvernului, la 23 iunie a.c., subliniind că s-au epuizat șansele unui compromis care să se bazeze pe un program de guvernare și modificare drastică a compoziției cabinetului sau pe o realiniere a forțelor de centru în Parlamentul bulgar.

În prezent, nici una din părțile în conflict nu poate ceda fără să piardă enorm din prestigiul și influența în cadrul electoratului, în perspectiva unor eventuale alegeri legislative anticipate.

Uniunea Forțelor Democratice - U.F.D., de opoziție, susține că o delimitare necesară de poziții implică măsuri pentru diminuarea influenței Partidului Socialist Bulgar - P.S.B., purificarea societății prin publicarea dosarelor compromițătoare ale exponenților fostului regim și sechestrarea averilor acestora.

Fiind el însuși printre fondatorii U.F.D., în decembrie 1989, și candidat al acesteia în alegerile din 1992, președintele Jelio Jelev consideră însă, împreună cu alți moderați, că în Bulgaria nu se poate construi o veritabilă democrație fără un anumit grad de coabitare cu P.S.B., care se sprijină pe un sfert din voturile electoratului și beneficiază de aportul unor profesioniști de neînlocuit.

Din vechea coaliție de partide antebelice reînființate, uniuni sindicale, asociații religioase și grupuri de presiune, U.F.D. a rămas azi numai ca alianță a două grupări de dreapta, Partidul Democrat și Partidul Radical Democrat, ceea ce a îngustat baza sa electorală.

U.F.D. pretinde acum că Jelio Jelev a trădat alianța care l-a adus la putere și că favorizează compromisurile cu P.S.B. Conflictul deschis a început vara trecută, când președintele bulgar a criticat aspru ineficiența guvernului condus de Filip Dimitrov, U.F.D. renunțând la guvernare și trecând în opoziție, în octombrie 1992.

Pentru a evita organizarea de alegeri anticipate, președintele Jelio Jelev a recurs la sprijinul Uniunii pentru Drepturi și Libertăți (partidul etnicilor turci) și al unor deputați desprinși din U.F.D., și a promovat, în decembrie 1992, un guvern de experți condus de fostul său consilier economic, Liuben Berov.

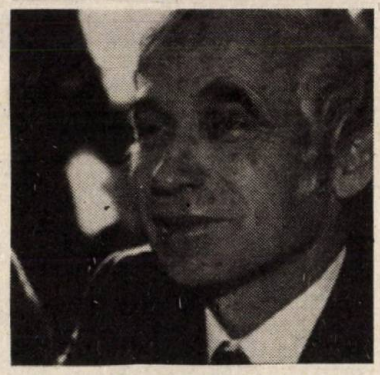

Președintele Jelio Jelev: între două focuri

Acest guvern nu a reușit să obțină însă suficient sprijin parlamentar pentru a-și realiza principalele obiective: desăvârșirea reformei agrare; accelerarea privatizării industriei; renegocierea datoriei externe a Bulgariei.

Premierul Berov a încercat să guverneze în condițiile în care portofoliile de la Externe și Transporturi au rămas vacante, acestora adăugându-li-se cel de la Ministerul Justiției, prin decesul titularului în luna mai a.c.

Fără sprijinul U.F.D. și aflat sub presiunea P.S.B., Liuben Berov și-a completat echipa guvernamentală la 23 iunie a.c. și a remaniat-o parțial, pentru trei dintre cei cinci miniștri nou desemnați, solicitând acordul socialiștilor.

Lipsit de voturile parlamentarilor U.F.D., Liuben Berov a trebuit să recurgă la sprijinul socialiștilor, de unde și acuzele dreptei că actualul guvern ar fi procomunist.

Parlamentul bulgar a aprobat cu o majoritate de voturi recenta remaniere datorită și sprijinului unor deputați de centru, maja realizată fiind chiar mai confortabilă decât la instalarea actualului cabinet.

În aceste condiții, Liuben Berov susține că guvernul său își va putea continua ferm programul legislativ, chiar dacă U.F.D. boicotează întrunirile în plen ale Parlamentului bulgar.

Ultimele sondaje de opinie au evidențiat că raportul de forțe între sprijinitorii și adversarii președintelui Jelio Jelev este echilibrat, dar la viitoarele alegeri va fi foarte important și numărul în creștere al absenteiștilor dezamăgiți de partidele politice.

Poziția net anticomunistă întrunește, în cele mai recente sondaje, doar sufragiile a circa o treime din electorat.

Pentru a-i putea înlătura de la putere pe Jelio Jelev și Liuben Berov opoziția are nevoie de un larg sprijin sindical și de o platformă de centru-dreapta mult mai largă, care să permită ieșirea Bulgariei din actualul impas economic și politic.

PORT-AU-PRINCE

O soluție satisfăcătoare

Răsturnat de la putere în septembrie 1991, președintele haitian Jean-Bertrand Aristide va fi reinstalat în funcție la 30 octombrie a.c. Întoarcerea sa în Haiti, urmare a acordului semnat la New York cu generalul Raul Cedras, șeful armatei și conducătorul loviturii de stat de acum doi ani, va constitui o premieră pe continentul latino-american: un președinte înlăturat printr-un puci este reinstalat în funcție pe căi pașnice. Acordul, semnat separat de fiecare parte la capătul a șapte zile de negocieri indirecte, reprezintă, totodată, un succes al diplomației multilaterale. Documentul va permite punerea în aplicare a unui plan elaborat de Națiunile Unite și Organizația Statelor Americane (OSA), vizând stabilizarea vieții politice și economice haitiene.

Conform "acordului din Insula guvernatorilor", denumire datorată locului unde s-au desfășurat negocierile (o insulă de

pe coastele new-yorkeze), cei doi protagonişti declară că dispoziţiile prevăzute în plan "constituie o soluţie satisfăcătoare pentru criza haitiană şi un început al procesului de reconciliere naţională". Prima etapă în vederea restabilirii democraţiei în Haiti constă din iniţierea unui "dialog politic" între diferiţii reprezentanţi ai vieţii publice haitiene. În urma acestor convorbiri, preşedintele Aristide va desemna un nou premier, ce urmează a fi aprobat de către parlament. Abia după îndeplinirea acestor două esenţiale prevederi, Consiliul de Securitate al ONU va ridica embargoul asupra livrărilor de arme şi petrol, impus recent iar OSA îşi va retrage toate sancţiunile de natură politică.

Acelaşi plan stabileşte crearea la Port-au-Prince a unor noi forţe de poliţie, ceea ce presupune demisia şefului lor actual, Joseph Michel François, care a participat la înlăturarea părintelui Aristide, şi aplicarea unui program de profesionalizare a armatei. Reprezentanţi ai ONU vor supraveghea respectarea acestor prevederi, în timp ce comunitatea internaţională va lansa un plan de sprijinire a dezvoltării economice a ţării, cea mai săracă din regiune. În ceea ce îl priveşte pe generalul Raul Cedras, acesta a acceptat o "retragere anticipată", respectiv înainte de 30 octombrie, când preşedintele Aristide va prelua din nou puterea la Port-au-Prince.

Aprobarea planului semnat la New York pune capăt unei perioade de 21 de luni de criză, timp în care comunitatea internaţională a exercitat presiuni asupra militarilor pentru a împiedica rămânerea şi consolidarea lor la putere. La scurt timp de la lovitura de stat, OSA a adoptat sancţiuni politice, fiind totuşi nevoie de embargoul economic instituit de Naţiunile Unite pentru a-i determina pe militari să accepte soluţionarea crizei politice. Din decembrie trecut, ONU şi OSA şi-au unit eforturile prin numirea unui negociator comun, Dante Caputo. Fostul ministru argentinian de externe s-a deplasat de atunci în repetate rânduri în Haiti, organizând cu numeroase prilejuri convorbiri în vederea obţinerii unui acord. În Insula guvernatorilor, el a efectuat naveta între preşedintele Aristide şi generalul Cedras, care nu au acceptat niciodată să se întâlnească, direct. Planul propus de Dante Caputo a primit sprijinul celor patru state implicate interne în reglementarea situaţiei haitiene - SUA, Canada, Franţa şi Venezuela - denumite de aceea "cele patru ţări prietene ale secretarului general al ONU", Boutros Boutros Ghali.

AI. TUDOR

Francezii se retrag din Germania

Forţele armate franceze se retrag din Germania. În 1945 veniseră ca învingători şi ocupanţi. Acum, pleacă ca aliaţi şi prieteni, se arată într-un articol publicat de "Die Welt". "Nu plecăm cu inima uşoară", spunea general-colonelul Henri Clappier, conducătorul corpului 2 de armată din cartierul general al Forţelor Franceze din Germania (FFA), aflat la Baden-Oos. "FFA au fost peste tot bine văzute. Ele părăsesc acum euro-corpul germano-francez pentru apărarea Europei".

Înţelegerea şi prietenia nu s-au născut peste noapte. Dintre cele 4 forţe de ocupaţie, francezii şi-au câştigat locul trei în scala preferinţelor germanilor, după britanici şi americani şi înaintea ruşilor.

În 1955 Germania obţine suveranitatea statală. Odată cu aceasta, s-a modificat şi satutul Franţei - în aliat - însă trecutul îşi pusese amprenta pe relaţia dintre cele două popoare, pentru mult timp de atunci înainte. Fapte nesemnificative erau suficiente pentru a face dificilă convieţuirea germanilor cu francezii şi, totodată, făceau să reîn-vie umbrele trecutului.

Trupele franceze - 3 divizii de tancuri, 1 divizie de infanterie, elicoptere, divizii de aprovizionare şi jandarmerie - au fost şi sunt încă staţionate în Rheinland, la Saar, în Baden- Württemberg şi Berlin. 28 de garnizoane cu 83 de cazărmi, 12 000 de locuinţe, 72 de şcoli şi 3 spitale le stăteau la dispoziţie celor 2 200 de ofiţeri, 9 500 de subofiţeri, 34 000 de militari, 32 000 de membri de familie şi civili angajaţi. În cadrul şcolilor predau 1 200 de profesori şi învăţau 12 000 de elevi.

Francezii şi-au ridicat steagurile tricolore şi şi-au luat rămas bun din Freiburg, Offenburg, Tübingen şi Breisach. Oraşul cu o populaţie franceză numeroasă a fost şi este Baden-Baden. Vestul oraşului este aproape în întregime locuit de ei.

La multe din locuinţele lor, frumos împodobite, au fost trase storurile - semn vizibil al plecării. "Aproximativ 2 400 de francezi părăsesc oraşul Baden-Baden", declara primarul Ulrich Wendt (48 de ani). "Din toamnă vor rămâne cam 1 500 de locuinţe libere. Însă oraşul va primi doar 420 dintre ele. Volumul investiţiilor pentru renovare se ridică la circa 120 milioane de mărci".

Francezii au lăsat celor 55 000 de locuitori ai oraşului Offenburg nu numai locuinţe, ci şi şcoli, grădiniţe, magazine, hoteluri, cinematografe, farmacii, dar şi... 150 de civili, foşti angajaţi ai lor, care au rămas fără locuri de muncă. Şoferi, bucătari, comercianţi, care au lucrat pentru armata franceză, le duc deja dorul. Este vorba despre 14 000 de familii, numărând 36 000 de membri, care-şi câştigau astfel existenţa. 52% dintre ei sunt francezi născuţi în Germania şi care păstrează relativ slaba legătură sufletească cu patria de dincolo de Rin, având însă şi amintiri frumoase, legate de un timp fericit în Germania.

Traducere şi adaptare de Odette HANGANU

Teatrul Național din Craiova la Montréal, Amsterdam, Viena și München

Convorbire cu dl. Emil Boroghină, directorul teatrului

— Teatrul dv este considerat, la ora actuală, cel mai bun teatru din România. Cum ați reușit dumneavoastră, în condițiile de acum în care banii, se pare, lipsesc aproape cu desăvârșire pentru cultură, să mențineți ștacheta, ba chiar să o ridicați la un nivel internațional? Spun aceasta gândindu-mă și la faptul că ați reușit să atrageți actori de marcă; numele lui Ștefan Iordache este suficient...

— Aș minți dacă nu aș recunoaște că ne face plăcere când se spune că Naționalul din Craiova este considerat, de foarte mulți specialiști, drept cel mai bun teatru din România, în momentul de față.

Personal, nu m-am hazardat în a face sau a susține o asemenea afirmație. Aș fi însă ipocrit dacă nu v-aș mărturisi că și eu cred că, după patru-cinci ani de realizări remarcabile și recunoașteri naționale și internaționale, Teatrul Național din Craiova și-a căpătat dreptul de a fi considerat unul dintre cele mai importante teatre din România.

Această "explozie" nu s-a produs după Revoluție, ci înaintea ei. Gândiți-vă ce au însemnat pentru mișcarea teatrală românească spectacole precum "Mobilă și durere", "Unchiul Vanea" sau "Piticul din grădina de vară", ca să amintim numai câteva dintre ele, realizate în anii 1988-89, sau ce act de curaj a fost să montezi o piesă precum "Vărul Shakespeare" de Marin Sorescu sau să reiei, într-o viziune regizorală extrem de curajoasă, capodopera lui Caragiale "O scrisoare pierdută".

Aceste spectacole valoroase, care au necesitat mari cheltuieli, au fost montate în condiții cu adevărat precare, când nu existau bani nici măcar pentru salariile oamenilor.

Atunci ne-am asumat riscuri și ne-am luptat cu morile de vânt.

Nu cunosc care a fost în detaliu situația financiară a celorlalte teatre din România după Decembrie 1989, dar marile noastre spectacole precum "Ubu Rex cu scene din Macbeth", "Titus Andronicus", "Pragul albastru" sau "Phaedra", au fost puse în scenă numai și numai cu banii din subvenție, fără a mai apela, ca înainte, la "bunăvoință".

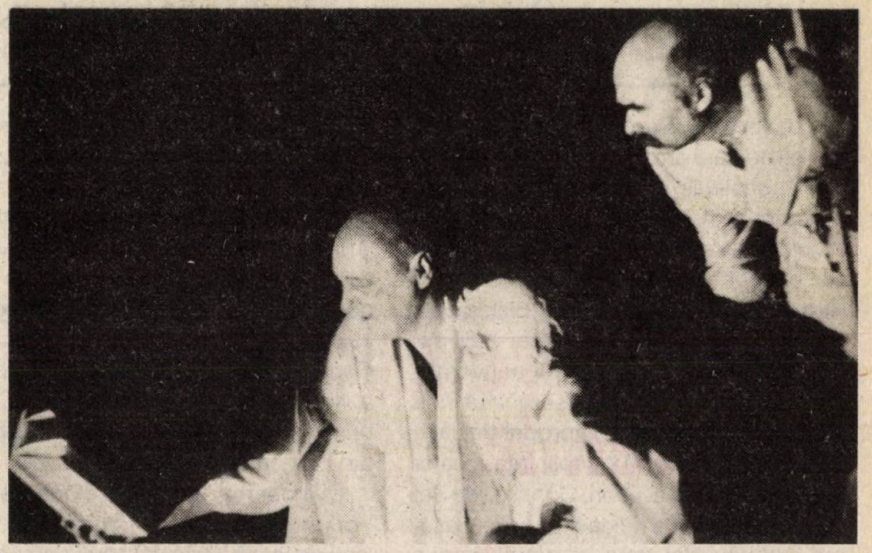

Ștefan Iordache și Tudor Gheorghe în "Titus Andronicus"

De ce să spun atunci că banii au lipsit cu desăvârșire? Ar fi un mare neadevăr.

Sigur că salariile celor care lucrează în teatru sunt încă foarte mici, că banii ne-au fost virați în cont, lună de lună, că există un sentiment firesc de incertitudine, că în acest an bugetul care ne-a fost aprobat de către Parlament este nesatisfăcător, comparabil cu necesitățile noastre, dar din Decemrie 1989 și în momentul de față Naționalul craiovean, celelalte Naționale (și probabil și celelalte teatre) au fost sprijinite efectiv de către Ministerul Culturii, primării sau prefecturi.

Dar să revenim la întrebarea dumneavoastră.

Menținerea între teatrele de frunte ale țării și impunerea Naționalului craiovean pe plan internațional au fost posibile numai printr-o permanentă bătălie pentru valoare, prin promovarea unui repertoriu de calitate, prin angajarea aproape totală a personalului artistic, tehnic și de producție într-o activitate colectivă de echipă în care marile vedete, care nu sunt puține, au strălucit, dar a strălucit și ansamblul.

Și să dăm Cezarului ce-i al Cezarului- recunoașterea internațională a Teatrului Național din Craiova i se datorează în foarte mare parte lui Silviu Purcărete, regizorul care, cred că a impus în România un stil, ce a surprins străinătatea cu inventivitatea și profunzimea gândirii sale scenice.

Dacă afirm că Teatrul Național din Craiova îi datorează foarte mult regizorului Silviu Purcărete, cred că nu exagerez cu nimic spunând că, la rândul său, Silviu Purcărete datorează locul de frunte pe care îl ocupă acum între regizorii lumii și colectivului Național craiovean.

— Teatrul craiovean a efectuat în această lună un adevărat tur de forță prin turneele de la Montréal, Amsterdam, Viena și München. Care au fost ecourile internaționale pe care le-ați recepționat? Vorbiți-ne despre spectacolele cu care ați plecat în turnee.

— Ni s-a făcut deosebita onoare de a deschide cu "Titus Andronicus" festivalul de teatru al Americilor de la Montréal. Apoi am prezentat "Ubu Rex cu scene din Macbeth" la "Holland Festival" de la Amsterdam, unul dintre cele mai vechi și importante festivaluri europene, ca și: "Wiener Festwochen" de la Viena, unde a avut loc premiera spectacolului "Phaedra", eveniment de o deosebită semnificație pentru arta și cultura românească.

Am încheiat prima parte a prezențelor noastre internaționale în anul 1993 cu participarea spectacolelor "Ubu Rex cu scene din Macbeth" și "Titus Andronicus" la "Theater der Welt '93" de la München, poate cel mai puternic festival de teatru din lume.

Este, cred, prematur să vorbesc despre ecourile internaționale ale participărilor noastre atâta vreme cât aceste festivaluri, cu excepția "Festivalului de teatru al Americilor", nu s-a încheiat. Spectacolele au fost însă excelent receptate de publicul spectator și majoritatea specialiștilor.

— În peregrinările dumneavoastră prin lume ați întâlnit și membri ai diasporei românești? Vorbiți-ne despre câțiva membri ai diasporei și despre impresiile lor referitoare la teatrul românesc în general.

— Asemenea întâlniri s-au produs în special în Canada și în Germania.

În Canada există o puternică comunitate românească. Mulți dintre membrii acestei comunități au fost la spectacolele noastre, ne-au înconjurat cu dragostea și prietenia lor pe timpul șederii noastre la Montréal.

L-aș menționa în primul rând pe domnul Alexandru Ștefănescu, apoi pe doctorul Ion Țăranu, șeful acestei comunități, pe domnii Michael Buruiană și Samoilă. La prima reprezentație a participat și Septimiu Sever. Întâlnirea cu domnia sa a fost foarte emoționantă.

La München, participarea românească la spectacole a fost numeroasă. I-am întâlnit acolo pe David Esrig, pe Vlad Mugur, Ioana Măgură, Ovidiu Schumacher, Helmut Stürmer, pe Mircea Iorgulescu, Gelu Ionescu, Anișoara Negulescu, Iacob Poper și mulți alții.

Impresiile lor despre teatrul craiovean și teatrul românesc au fost dintre cele mai bune, la unii dintre ei chiar extraordinare.

Ce să vă mai spun mai mult decât că, la primul spectacol cu "Ubu Rex cu scene din Macbeth", s-a aplaudat nouă minute și că au fost 21 de ridicări de cortină, că la spectacolele cu "Titus Andronicus" s-a aclamat și scandat cu o frenezie rar întâlnită!

Toate acestea sunt, însă, acum de domeniul trecutului... Ne stau în față prezențele noastre cu "Titus Andronicus" la "Melbourne International Festival" din septembrie și la "Artwerpen '93" de la Anvers, capitala culturală a Europei în acest an.

Sper să avem prilejul să vorbim despre succesele teatrului craiovean și ale teatrului românesc la sfârșitul acestui an, când vom face "bilanțul" participărilor noastre.

Ileana IORDACHE

PUNCTE de vedere

Despre antisemitismul ungar

Articol apărut în publicaţia budapestană "Heti Magyarország" ("Ungaria săptămânală"), din 7 mai a.c., sub semnătura lui Moor Albert din Amsterdam

Voi scrie despre antisemitismul ungar, despre acele prejudecăţi pe care le cunosc direct de la sursă. Îmi cer scuze, încă de la început, că voi face afirmaţii generale. Şi de ce nu? Generalizările mele nu duc pe nimeni la camerele de gazare.

Renaşterea antisemitismului după transformările din 1989 nu este deloc ceva nou. Acesta seamănă până la dezorientare cu cel vechi, numai că doar câteva decenii nu a putut fi rostit cu voce tare.

În timpul comunismului, antisemitismul constituia un "tabu" politic iar poporul ungar şi-a ţinut gura - excepţie făcând perioada anului 1956 - aşa cum i-a dictat regimul comunist. Ura exista, însă la subsol, iar neevreii numeau, între ei, regimul comunist drept putere evreiască, de parcă cei din gruparea Rakosi şi colegii acestuia ar fi reprezentat interesele evreilor. Totodată însă, toată lumea ştia că Rakosi şi adepţii săi au intervenit împotriva evreilor ca şi a celor neevrei. Era evident faptul că rakosiştii reprezentau interesele lui Stalin şi ale Uniunii Sovietice. Între timp, atât ungurii, cât şi minoritatea evreiască s-au retras. Ungurii, însă, aveau nevoie de un ţap ispăşitor, găsindu-l (după modelul strămoşesc) în persoana evreilor. Ungurimea a uitat cu plăcere faptul că lângă funcţionarii evrei erau prezenţi unguri entuziaşti. Adevărul este că întregul popor ungar, împreună cu minoritatea evreiasă, s-a supus atât regimului rakosist, cât şi celui stalinist. De fapt, nu prea aveau altceva de ales. Este greu de afirmat însă, că cele 10 milioane de unguri ar sprijini ideea pieirii celor aproximativ 100.000 de evrei. Totuşi, în capul majorităţii ungurilor a rămas faptul că puterea comunistă a fost una evreiască. Se simte faptul că oamenii unguri-unguri nu ar fi fost capabili de a face rău, acesta venind doar de la evrei. Era foarte omod pentru unguri să vadă în evrei diavoli iar pe ei să se considere îngeri sau măcar nevinovaţi.

În ce mă priveşte, întotdeauna am respins acea idioată concepţie potrivit căreia dacă sunt evreu sunt răspunzător de păcatele rakosiştilor.

În prezent, a reînviat o asemenea idee, printre altele, la pagina 8 a lucrării "Câteva idei..." ("Néhány Gondolat") de Csurka Istvan, părintele antisemitismului ungar. Potrivit acestuia, atitudinea evreilor faţă de rakosişti a fost următoarea: "... nu se prevede o perioadă catastrofală. Nu există nici un pericol. Regimul lui Rakosi trebuie acceptat" (excepţia fiind doar eu). Dat fiind faptul că nu se face referire şi la unguri, aceasta înseamnă că doar evreii au acceptat regimul comunist, iar ungurii nu, ceea ce, evident, nu corespunde realităţii.

Se pare că dragostea pătimaşă faţă de prejudecăţile antisemite a fost însuşită de majoritatea poporului ungar. Semnificativ în acest sens este cunoscuta definiţie ungară a antisemitismului, potrivit căreia "în Ungaria antisemit este acela care urăşte, mai mult decât este nevoie, evreii!" (excepţie, eu).

O nuanţă, dar foarte importantă, privind diferenţa între antisemitismul interbelic şi cel de azi, este că în timp ce la vremea respectivă antisemiţii unguri îşi recunoşteau cu mândrie această convingere, cei de astăzi nu luptă deschis, preferând să-şi expună punctele de vedere într-un mod camuflat. Atitudinea lor ar putea fi caracterizată cam aşa: "Acest jidan împuţit zice despre mine că sunt antisemit!" Această situaţie se poate schimba foarte uşor.

La sfârşitul secolului trecut, politica ungară, dacă nu chiar întregul popor ungar, încă îi respecta pe evrei. Atunci erau bineveniţi evreii care vorbeau ungureşte şi se declarau unguri, dat fiind faptul că ungurimea ajunsese, în propria ţară, în Ungaria Mare, aproape o minoritate.

În Ungaria de după Trianon, unde ungurimea devenise, deja, majoritară, nu mai era necesară prezenţa evreilor, astfel că s-a putut trece la prigonirea lor, care s-a desfăşurat cu intensităţi diferite, fiind ulterior încadrată în legi privind evreii, la locurile de muncă şi în sprijinirea fidelă a deportărilor.

Ne putem pune întrebarea: dacă veni vorba despre prigonire, acum în cine va lovi ungurul? Istoria a dovedit faptul că doar într-o minoritate care nu va putea reacţiona. Pe un adversar puternic, ca de pildă românii, nu îl poate ataca. Situaţia ne readuce în minte acele momente în care victima era căzută la pământ şi un grup de atacatori o lovea. Dacă am în faţa ochilor o asemenea imagine, îmi vine în minte ideea că pentru aşa ceva nu îţi trebuie prea mult curaj, nici pentru prigonirea evreilor, ba chiar e nevoie de laşitate. Şi se pare că ungurilor nu le lipseşte asta.

Totodată, este uimitor faptul că poporul ungar se autoconsideră un popor milităros-curajos. Toată lumea ştie însă (iar ungurii, cel mai bine), că această "naţiune militară" a pierdut toate războaiele ce au avut loc după domnia lui Matei Corvin (Matyas Kiraly). Desigur, nu putem aştepta mari victorii de la un popor atât de mic, dar recunoaşterea cu îngâmfare a identităţii ungureşti şi mândria soldăţească constituie totuşi un balast.

Unul dintre principalele motive privind antisemitismul îl constituie invidia pentru bucata de pâine. Interpretarea retroactivă a istoriei ne dovedeşte faptul că abia cu o întârziere de câteva secole s-a putut constitui clasa de mijloc a societăţii ungare, deaorece pătura nobilimii din secolul trecut (singura clasă care dispunea de o pregătire instructiv-educativă corespunzătoare) nu a vrut să se ocupe de lucruri "josnice", precum negoţul sau industria, preferând să îşi piardă pământul în favoarea unui post de funcţionar. În locul lor, minorităţile evreiască şi, respectiv, germană au format clasa de mijloc, ocupând un loc eficient în viaţa economică şi în domeniul intelectual. Ungurii i-au primit pe creştinii germani cu braţele deschise, în timp ce pe evrei i-au tratat cu o ură vădită. Germanii - se zice - "s-au infiltrat" în funcţiile ungureşti (pe care, de altfel, ei înşişi le-au înfiinţat).

În prezent, ungurimea a cucerit o mare parte din fostele funcţii evreieşti graţie holocaustului, naţionalizărilor de după război şi propriilor eforturi depuse în acest sens. Între timp, numărul evreilor a scăzut de la 700.000 la 100.000. Lozincile antebelice, ca de pildă "comerţul ungar în mâinile ungurilor!", au fost înlocuite, după schimbarea regimului, cu altele de genul: "afară cu evreii din T.V.!" Se pare că ungurimii nu îi este suficient progresul realizat până acum în defavoarea evreimii şi ar dori să scape şi de concurenţa celor 100 000 de evrei rămaşi în Ungaria. Aşa cum au existat după război unguri care au jinduit după averea evreilor, nici acum nu s-ar da deoparte de a ocupa funcţiile rămase libere la Televiziune. După cum vedem, obiceiul obţinerii unor avantaje

fără să munceşti, atât de popular în trecut în Ungaria, nu s-a demodat. Nici acum nu s-ar da nimeni în lături pentru a ocupa funcţiile rămase vacante, după plecarea evreilor din Televiziune.

Totodată, trebuie menţionat că pretutindeni în lume este recunoscut faptul că poporul ungar este talentat. Problema este că o parte, ce nu poate fi neglijată, din genialităţile ungare provine din rândul evreilor maghiari talentaţi. Adică, întâmplător, şi evreimea este un popor talentat.

Problemele rezultă, deci, tocmai din interpretarea logică, respectiv, dacă evreul nu este ungur, după cum susţin mulţi dintre ei, atunci trebuie înlăturată din sălile de cultură contribuţia evreilor. Aş putea oferi în acest sens o listă lungă, dar, dacă am exclude din cultura ungară un Karinthy, scriitor şi umorist ungur, şi câţiva savanţi din domeniul fizicii nucleare premiaţi cu Premiul Nobel, aceasta ar însemna o mare pierdere.

Evident că şi după reducerea numărului evreilor, poporul ungar continuă să rămână un popr talentat, bineînţeles că nu în toate domeniile. Dar care naţiune se poate mândri oare că este o excepţie în toate privinţele? Ungurii nu se prea evidenţiază, printre altele, în activitatea militară şi politică. Acest lucru este confirmat de faptul că s-au situat de partea învinsă în două războaie consecutive, precum şi de faptul că nici în ultima clipă nu au renunţat la alianţa hitleristă din timpul celei de-a doua conflagraţii mondiale, ceea ce românii au făcut-o cu succes.

Armata lor nu prea s-a supus lui Horthy, cel mai mare comandant, printre altele, pentru că în corpul ofiţeresc erau mulţi de origine germană şi adepţi ai partidului nazist. Cei mulţi, puţini de orientare germană, abia acum s-au răzbunat. S-au străduit orbeşte pentru revizuirea acordului de la Trianon, pentru recuperarea teritoriilor pierdute acceptând ofertele lui Hitler, deşi era clar deja că nemţii vor pierde războiul.

Pentru confirmarea **idioţeniei politicii ungare** am putea aduce multe fapte, dar considerăm suficiente doar următoarele:

1) Deşi în afara graniţelor trăiesc, ca minoritari, milioane de maghiari, se aşteaptă de la politica ungară şi de la poporul ungar să aibă o comportare pozitivă faţă de minorităţile sale. Ştim că reversul unei astfel de atitudini este adevărat, vezi situaţia evreilor şi ţiganilor din Ungaria.

2) Este unanim cunoscut că Ungaria ar dori **să adere la Europa** şi ar dori să devină membră a C.E.E. Totodată, însă, chiar şi în cel mai mare partid de guvernământ sunt admise orientările extremiste de stânga, antisemitismul şi neonazismul, aspecte ce nu concură la dezideratele respective.

În prezent, în Ungaria trăiesc aporape 100.000 de evrei din care aproximativ jumătate sunt bătrâni şi copii. Se pune întrebarea care va fi soarta acestei minorităţi de 0,1% din populaţia ţării şi care, în nici un caz, nu poate periclita soarta celor 10 milioane de unguri.

Oare ce fel de "Endlosüng" le pregătesc ungurii acestora? Poate îi vor determina să emigreze, aşa cum au procedat polonezii după holocaust cu un "pumn" de minoritari evrei? Sau pur şi simplu îi vor distruge, aşa cum au făcut nemţii?

Nu mă aştept la o crimă în masă din partea ungurilor. Ei şi în timpul războiului au aşteptat, cu isteţime, până ce germanii şi-au terminat problemele murdare. Nu pot fi, însă, străini de tâlhăriile de genul celor care au dus la pieirea evreimii ungare când nu germanii au fost cei care au profitat materialiceşte, ci ungurii. Este, deci, mai verosimil că "dezevreizarea" Ungariei se va produce prin alungarea evreilor maghiari.

Viitoarele conflicte internaţionale

Revista "Foreign Affairs" - New York

Într-un articol apărut în revista de politică externă "Foreign Affairs", publicată la New York, se precizează că, **după încheierea războiului rece, conflictele între state şi naţiuni nu vor mai fi generate numai de factori economici sau ideologici, ci şi de antagonisme, cu precădere culturale.**

În viitor, cele mai grave conflicte se vor declanşa între grupuri sau ţări aparţinând unor civilizaţii diferite, state sau sisteme sociale cu valori morale şi religioase diferite.

Se precizează că noţiuni ca "lumea a treia", "ţările nealiniate", născute în perioada războiului rece îşi vor pierde semnificaţia. În locul acestor grupări de state vor apărea altele aliniate în jurul unor culturi sau religii comune.

Este foarte probabil, susţine revista americană, ca **în viitor ţările lumii să nu mai fie împărţite după categorii ideologice** sau în funcţie de gradul lor de dezvoltare economică, **ci după criterii legate de tradiţiile lor culturale.**

Astfel de categorii ar grupa pachete specifice de entităţi politice precum "lumea occidentală" cuprinzând America de Nord şi Europa, "lumea islamică" din care fac parte ţări arabe, cele de origine turcă şi state sau etnii aparţinând de grupul malayezian.

Alte categorii specifice ar cuprinde civilizaţiile hindusă, chineză, niponă şi, separat, pe meridianele Euro-Asiei, civilizaţia slavo-ortodoxă. Această ipoteză este ilustrată de criza din fosta lugoslavie unde sârbii ortodocşi, bosniaci, musulmani şi croaţii catolici sunt încleştaţi într-un antagonism beligerant pentru democraţie şi teritoriu.

Acest gen de conflicte va surveni în viitor mai frecvent, ocupând în lume locul deţinut până acum de conflictele bazate pe alianţele ideologice care au prevalat în perioada războiului rece. **Realinierea de la grupări ideologice la grupări de tranziţie culturală va implica, însă, probleme şi pericole la fel de mari.** În plus, în viitor acest gen de dispute se poate transforma în adevărate războaie.

Ce se poate face, deci, pentru limitarea sau chiar eliminarea acestui gen relativ nou de conflicte? Ce se poate face ca în viitor aceste conflicte să nu degenereze în conflagraţii internaţionale?

Din acest punct de vedere, situaţia trebuie examinată prin prisma intereselor occidentale, consideră "Foreign Affairs". În primul rând, **se recomandă Americii şi Europei să intre în alianţă cu Rusia şi cu Japonia pentru ca împreună să sprijine acele ţări care au înţelegere şi respect faţă de valorile occidentale.** Se sugerează Occidentului **să sisteze livrarea de arme** ţărilor sau grupărilor de state ostile. **Ţinând cont de aceste împrejurări şi de noua perspectivă, Occidentul să nu se grăbească cu dezarmarea.**

PUNCTE de vedere

Cum a fost salvat PARISUL?

Generalul Dietrich von Choltitz

Deznodământul

După o noapte uimitor de calmă, în dimineaţa următoare, în compania colonelului Jay şi a şefilor punctelor de sprijin, am făcut turul liniei de apărare fără să se fi tras asupra noastră nici măcar un singur foc. Eram perfect conştient de faptul că, neîndoielnic, în următoarele ore situaţia va fi diametral opusă. În jurul orei 10,00 m-am înapoiat la Cartierul General, aflat în hotelul Maurice, al cărui parter era ocupat de o garnizoană slabă numeric şi prost înarmată. Am scris apoi câteva scrisori, de fapt ultimele. La puţin timp după redactarea lor, carele blindate şi mitraliere din vecinătate au început să tragă. Mă găseam pe balcon, împreună cu câţiva tineri ofiţeri, când primele care blindate inamice şi-au făcut apariţia la colţul străzii Rivoli. Nu erau urmate de infanterie. În depărtare se auzeau împuşcături, dar legătura cu punctele de sprijin fusese distrusă, deci nu mai primeam nici un fel de ştire de la ele.

Nu exista nici un fel de îndoială că inamicul va ataca în forţă iar sfârşitul va fi aproape. Soldaţii mei au ripostat cu armele lor uşoare, carele mele blindate au tras la rândul lor. Am aflat mai târziu că au reuşit să scoată din luptă un număr considerabil de blindate ale inamicului. Am aflat că inamicul era deja la Operă. Eram în mod vizibil încercuiţi. Ca în fiecare zi, ne-am dus la slujba de prânz.

Către ora 14,00 lupta împrejurul nostru a reînceput. Carele blindate au început să tragă în hotel şi au distrus vehiculele care staţionau sub arcade. Ascunşi după blindate, membrii Rezistenţei trăgeau la rândul lor cu mitralierele. Inamicul a pătruns în hotel lansând grenade fumigene în hol. A început asaltul asupra Cartierului General. Colonelul Jay s-a prezentat în faţa mea şi m-a rugat să ordon încetarea focului, încercând să-mi explice că lupta nu mai avea nici un rost. După o scurtă discuţie cu şeful Statului Major, colonelul Von Unger, am ordonat încetarea focului. Colonelul Jay i-a ordonat aghiotantului său să cheme un ofiţer inamic în mâinile căruia să ne predăm. Deodată, uşa camerei vecine se deschise brusc şi un civil, cu degetul pe trăgaciul mitralierei, dădu buzna în cameră. În spatele meu se aflau colonelul Von Unger, colonelul Jay şi consilierul ministerial, dr.Eckelmann. Civilul îndreptă ţeava armei spre mine şi mă întreabă surescitat, de mai multe ori:

— Sprechen Deutsch? (Vorbiţi nemţeşte? - n.tr.)

— Fără îndoială, mai bine ca dumneata - i-am răspuns calm.

În acel moment ofiţerul francez după care trimisesem, un comandant de batalion, intră în încăpere, analiză dintr-o privire situaţia şi, cu un gest, îi indică civilului uşa. După aceasta mă salută şi mă întrebă în limba franceză:

— "Dle general, sunteţi gata să încetaţi lupta?"

— "Da, sunt gata" - i-am răspuns.

M-a rugat să-l urmez, după care am coborât împreună pe scara de serviciu a hotelului. Ne-am îndreptat spre maşina mea, staţionată nu departe, dar cum cheia de contact lipsea, am continuat drumul pe jos.

Ajunşi pe strada Castiglione, a făcut un semn de încetare a focului. Am trecut pe lângă vehiculele noastre incendiate, pe sub arcadele situate de-a lungul străzii Rivoli. Ordonanţa mea, acest soldat fidel care mă însoţea de şapte ani, mă urma ducându-mi bagajele. Asupra lui s-au năpustit dintr-o dată civili înarmaţi care i-au smuls valizele din mâini, le-au deschis şi au început să scotocească prin ele. La rândul meu, am fost înconjurat de o bandă de indivizi excitaţi care mă priveau foarte ameninţător. Între timp, comandantul batalionului, având probabil impresia că-l urmez, îşi continua imperturbabil drumul. Situaţia mea n-ar fi fost deloc roză dacă o doamnă, purtând brasarda Crucii Roşii, n-ar fi apărut lângă mine, apărându-mă de furia mulţimii. Ea m-a însoţit până la un automobil în faţa căruia mă aştepta ofiţerul care mă rugă să intru.

Am rulat în continuare de-a lungul străzii Rivoli, trecând pe lângă o coloană interminabilă de ofiţeri şi soldaţi prizonieri, escortaţi de membri ai Rezistenţei. Am ajuns în faţa clădirii prefecturii. Am fost condus într-o sală unde se aflau mai mulţi ofiţeri. Din rândul lor se desprinse un general care veni spre mine şi îmi spuse plin de curtoazie:

Resemnarea înfrângerii

Pentru generalul prizonier începe "drumul calvarului"

— "Sunt generalul Leclerc iar dv trebuie să fiţi în mod sigur generalul Von Choltitz".

Ne-am aşezat împreună la o masă şi am început discuţia prin intermediul unui interpret. Generalul Leclerc mi-a prezentat un gen de acord de capitulare, dactilografiat. Am analizat fiecare paragraf, unul după altul. După părerea mea, un astfel de acord nu era necesar. De fapt nu fusese vorba despre o capitulare înainte de sfârşitul luptelor, dar Cartierul meu General fusese capturat de adversar iar eu făcut prizonier împreună cu Statul meu Major. Acest înscris nu schimba, în consecinţă, nimic referitor la persoana mea şi la Statul meu Major. Dar documentul viza şi punctele de sprijin care încă mai rezistau.

Mi-am asumat responsabilitatea de a-i obliga să înceteze lupta, conştient fiind de faptul că un general care abandonează o luptă fără sens are datoria să-şi împiedice soldaţii să se sacrifice în mod inutil. Nu puteam să admit că punctele de rezistenţă răspândite în întreg oraşul, rămase fără legătură între ele şi lipsite de vreun alt ordin în decursul ultimelor 24 de ore, să continue lupta atunci când comandantul lor a încetat-o. Asupra unui singur punct am ridicat restricţii: **soldaţii germani care, după capitulare, vor fi găsiţi înarmaţi, să nu fie protejaţi de legile războiului. Generalul Leclerc nu a respins obiecţia mea, pe care a inclus-o într-un act adiţional.**

Am fost apoi transportat într-o automitralieră la gara Montparnasse. Generalul Leclerc s-a aşezat în faţa mea iar adjutantul său în spatele meu. Asupra maşinii, pe traseu, s-au tras focuri de pe acoperişurile caselor. Servantul mitralierei manevră arma în direcţiile de unde veneau focurile, dar nu trase. Pe peronul gării, în urma atâtor emoţii, am avut o criză cardiacă. Am alergat spre un chioşc şi am cerut un pahar cu apă pentru a-mi lua pilulele antispasmodice pe care le aveam întotdeauna asupra mea. Un translator, vorbitor de limbă germană, se repezi spre mine exclamând:

— "Dle general, să nu cumva să vă otrăviţi!"

I-am arătat pilulele şi eticheta de pe flacon după care s-a liniştit. După câteva minute de repaos am continuat drumul. La gară, am întâlnit un mare număr de soldaţi şi ofiţeri care m-au salutat. Am fost condus într-o încăpere şi lăsat câteva minute singur. Îşi făcu apoi apariţia colonelul Jay, aducând o hârtie de scris. Am redactat apoi ordinul de încetare a unei lupte devenită inutilă. Iată conţinutul lui: "ORDIN. Orice rezistenţă, în punctele de sprijin şi împrejurimi, să înceteze imediat.

Comandant militar, general de infanterie Von Choltitz".

Ofiţerii mei, însoţiţi de ofiţeri ai armatei 1 franceze, au fost trimişi în oraş cu acest ordin. Din nefericire, în cursul acestei misiuni, au fost obiectul atacurilor personale, injuriilor şi insultelor.

În martie 1945, un tribunal militar s-a reunit la Torgau, însărcinat a face lumină asupra persoanei mele şi comportamentului meu în cursul ultimelor zile cât am fost comandantul Marelui Paris. Judecătorii aveau în faţa ochilor diverse ordine semnate de mine. Au hotărât amânarea procedurii judiciare până la audierea mea. Audierea a 64 de martori, care au depus în favoarea mea, a comportamentului şi a hotărârilor luate în acele zile de august 1944, nu a permis tribunalului să mă condamne la moarte în contumacie, aşa cum avea intenţia.

Puţin mai târziu, am fost întrebat dacă eram de acord să stau de vorbă cu comandantul grupului de armate american, generalul Omar N.Bradley. Am fost de acord. Am vorbit amândoi despre luptele pe care le-am purtat, ca adversari, în Normandia. În sfârşit, m-a întrebat de ce întotdeauna dădusem ordinele de retragere cu exact 24 de ore întârziere. Am ezitat întâi, după care i-am răspuns că era mai degrabă vorba despre o chestiune politică. M-a înţeles şi a replicat:

— "Suntem fericiţi că politica a fost aceea care v-a dictat deciziile şi nu Statul dv Major".

La lăsarea nopţii, am plecat însoţit de coloneii Jay şi Von Unger spre Normandia, apoi la Cherbourg de unde am luat împreună avionul spre Anglia.

Selecţia textului,
traducerea şi prezentarea
Andrei CĂPUŞAN

Lumea în dialog

Germania. Cereri de azil

Leon Hudac, Iaşi.
Numărul străinilor care cer azil în Germania a sporit cu 19,5 la sută, în primul semestru din acest an, în raport cu primele şase luni din 1992. Cifric, s-au înregistrat 224.099 solicitanţi, faţă de 187.455 - a indicat Ministerul de Interne al Germaniei. În luna iunie, numărul cererilor a fost cu puţin mai scăzut decât în mai (31.121 faţă de 31.705). Două treimi din solicitanţi provin din Europa de Est şi Sud-Est. 8.174 au sosit din RFI (Serbia şi Muntenegru), 6.934 din România şi 2.024 din Turcia. În primele şase luni ale anului, **principalele grupe de solicitanţi au fost românii** (63.827), iugoslavii din RFI (41.981), bulgarii (20.109), turcii (11.710), resortisanţii din Bosnia-Herţegovina (9.621), algerienii (8.125) şi vietnamezii (7.497).

În primul semestru al lui 1993, doar 5.130 persoane au primit statutul de refugiat - 2,1 la sută din cele 245.770 dosare examinate. Din cele 101.808 cereri ale românilor, numai 82 (0,08 la sută) au primit aviz favorabil, se arată într-o ştire transmisă de A.F.P.

Ofensiva islamică

Cristian Avramescu, Bucureşti.
Pentru a răspunde solicitărilor dumneavoastră privind răspândirea islamismului, am preluat o serie de date publicate, recent, de revista franceză "Le Figaro Magazine". Publicaţia subliniază ofensiva la care s-a trecut în ultimul timp în lumea islamică. Aşa cum reiese din harta alăturată, Iranul este cel mai activ propagandist al islamului. Din 1979, molahii au creat Organizaţia pentru propagarea Islamului (O.P.I.), care şi-a desfăşurat reţelele în lumea întreagă. În Sudan, Hassan Tourabi şi Frontul naţional islamic sunt cei mai fideli aliaţi ai iranienilor. Şi ţara a devenit placa turnantă a activismului islamic. Un alt centru de propagare a Islamului este Libia, a cărui activitate se desfăşoară mai ales în Africa. În ce priveşte Arabia Saudită, ea dă un ajutor financiar tuturor mişcărilor integriste, mai ales pentru a le ţine departe de ea...

O reformă a Consiliului de Securitate al O.N.U.?

Clement Vasiliu, Orşova.
Opinii privind o eventuală reformă a Consiliului de Securitate al O.N.U. au mai fost exprimate de unii membri ai forumului mondial. Recent, pentru prima dată, Franţa şi Marea Britanie s-au declarat în mod oficial dispuse să discute despre o eventuală lărgire a Consiliului de Securitate al ONU, lăsând în acelaşi timp impresia că nu intenţionează să grăbească peste măsură eforturile în sensul modificării statu quo-ului creat după cel de-al doilea război mondial, arăta recent Agenţia France Presse. Parisul şi Londra au făcut publice poziţiile lor după ce Washingtonul şi-a exprimat sprijinul implicit faţă de intrarea Japoniei şi a Germaniei ca membre permanente în această instanţă - cheie a diplomaţiei internaţionale. Administraţia americană a adoptat cu bună ştiinţă o formulare vagă în ceea ce priveşte natura puterilor de care s-ar bucura Germania şi Japonia în Consiliul de Securitate, vorbind fără îndoială de "locuri permanente", dar neprecizând dacă ele vor avea drept de veto.

Consiliul de Securitate cuprinde, de asemenea, în prezent 10 membri nepermanenţi, care îşi desfăşoară activitatea prin rotaţie, pe o perioadă de doi ani. Este cunoscut faptul că dezbaterea cu privire la o reformă a Consiliului se va intensifica pe măsură ce se apropie data celei de-a 50-a aniversări (în 1995) a Naţiunilor Unite, ce va coincide cu a 50-a aniversare a capitulării Germaniei şi Japoniei (ţări caracterizate, în continuare, ca state "duşmane" în Carta ONU).

Într-adevăr, odată ce negocierea privind condiţiile de intrare a Japoniei şi Germaniei şi poate şi a altor mari state din Asia, Africa şi America Latină va duce la unele rezultate, Carta ONU va trebui modificată. Articolul 108 precizează că amendamentele vor intra în vigoare "când vor fi adoptate cu o majoritate de două treimi din membrii Adunării Generale şi ratificate, conform regulilor constituţionale proprii, de două treimi din membrii organizaţiei, inclusiv toţi membrii permanenţi ai Consiliului de Securitate". Ansamblul procesului ar putea necesita 2-3 ani, estimează diplomaţii.

Un alt factor care va întârzia, în mod cert, orice schimbare şi pe care mizează în mod vizibil Londra şi Parisul: germanii şi japonezii nu sunt singurii care vor să devină membri permanenţi în Consiliu. În Asia, India, Pakistan şi Indonezia pot pretinde şi ele un loc. Din America Latină sunt citate: Brazilia, Argentina, Mexicul. Din Africa, se vorbeşte mai ales despre Nigeria şi Egipt.

Tuturor statelor membre ale ONU li s-a cerut să prezinte, în scris, concepţia lor secretarului general al ONU, Boutros Boutros Ghali. Rusia şi China nu şi-au făcut însă cunoscute poziţiile, precizează sursa citată.

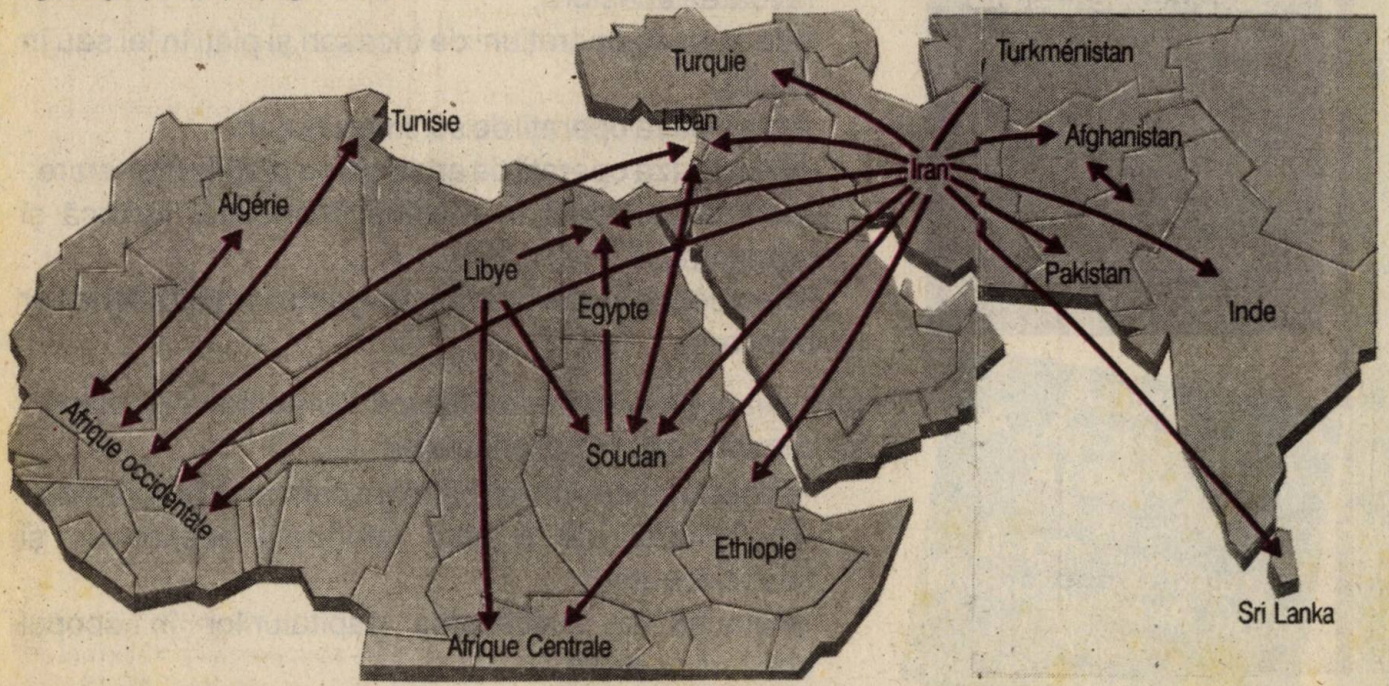

BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ - S.A.

BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ - S.A. - este o societate comercială cu tradiţie în istoria sistemului bancar din România, care a reapărut în economia românească la 1 decembrie 1990, prin preluarea operaţiunilor comerciale efectuate de Banca Naţională a României.
Banca dispune de o reţea cu peste 180 unităţi operative, care sunt întotdeauna la dispoziţia clienţilor săi, oferind servicii de calitate, indiferent de sectorul în care aceştia îşi desfăşoară activitatea sau de localitatea de reşedinţă.

efectuează toată gama serviciilor bancare, dintre care se menţionează:

-primeşte depozite în lei sau valută, la vedere sau la termen de la persoane fizice sau juridice, pentru care banca bonifică dobânzi avantajoase;
-acordă credite în lei sau valută pe termen scurt cu rambursarea până la 12 luni pentru activitatea de aprovizionare, producţie, desfacere, prestări servicii, etc;
-acordă credite pe termen mediu cu rambursare până la 5 ani şi pe termen lung cu rambursare până la 25 de ani;
-primeşte şi emite garanţii pentru angajamentele de plată în ţară şi străinătate pentru clienţii săi şi în favoarea acestora;
-efectuează operaţiuni de încasări şi plăţi în lei sau în valută;
-efectuează operaţii de schimb valutar;
-efectuează operaţii de arbitraje pe pieţele monetare;
-acordă asistenţă în materie financiară, juridică şi patrimonială;
-efectuează şi alte operaţii din gama largă a serviciilor bancare.

Printre avantajele oferite de Banca Comercială Română - S.A. - clienţilor săi, se pot enumera:

-asigurarea de servicii bancare competitive şi rapide;
-posibilitatea de a oferi informaţii economice şi financiare utile;
-protecţia şi fructificarea capitalurilor în scopul obţinerii de profit.

BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ S.A.
Bucureşti, 70348,
B-dul Republicii nr. 14
Telex
10.893; 10.938; 11.994

LUMEA

PUNCTE de vedere

Wimbledon

Nr. 29 / 22-28 iulie 1993

Somalia. "Speranța" pierdută

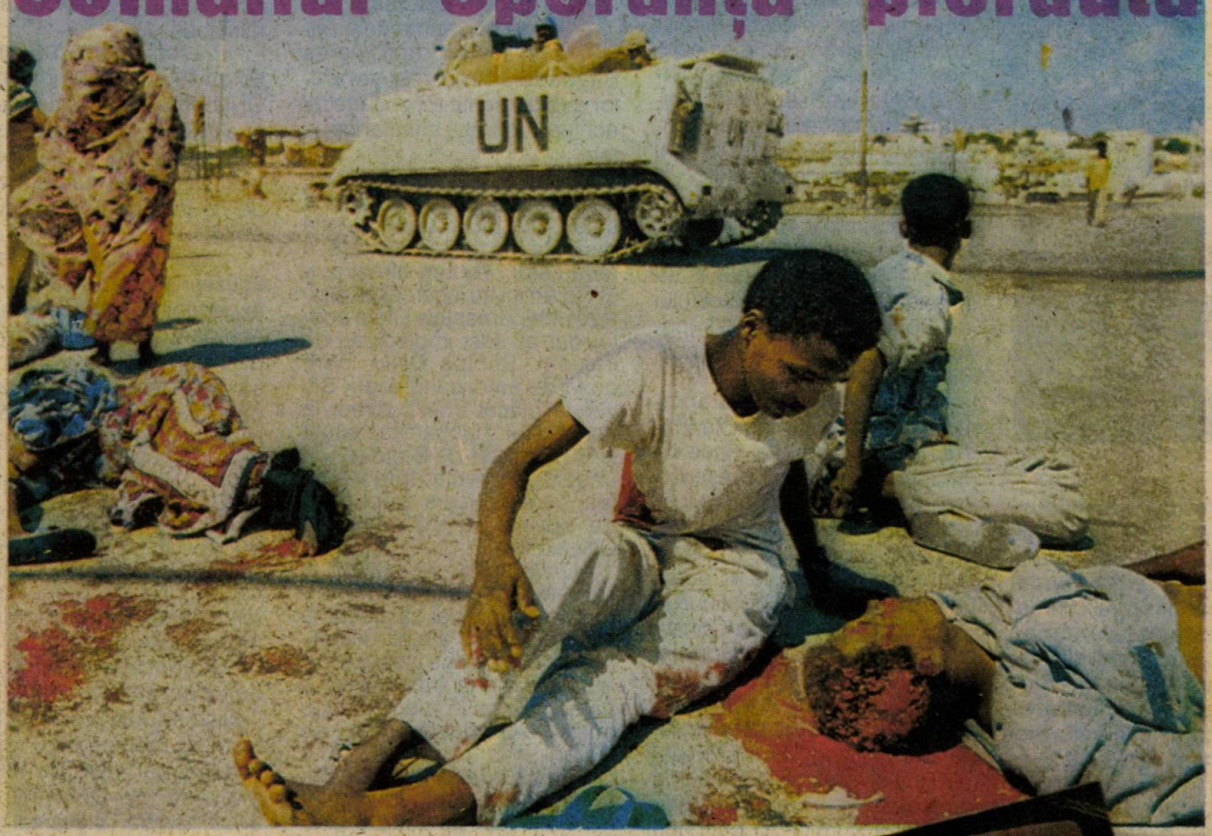

Un haos rigures chibovit

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
NR. D. 555

Serial Sfârșitul RĂZBOIULUI RECE

Viitoarea bătălie a lui Oliver North

Lumea în top

Președintele Elțin în concediu

Conferința constituțională a Federației Ruse a aprobat săptămâna trecută legea fundamentală care urmează să înlocuiască vechea Constituție brejnevistă și care, potrivit președintelui Boris Elțin, va garanta stabilitatea necesară continuării reformelor economice din Rusia. Proiectul, aflat în dezbatere de la 5 iunie, a fost aprobat de 433 delegați din cei 685 prezenți, 62 votând împotrivă iar 163 abținându-se. Textul urmează să fie supus aprobării parlamentelor celor 88 entități administrative ale Federației Ruse.

Președintele Boris Elțin, care a prezidat ședința, a convocat, pentru "începutul lunii august", o reuniune a delegaților în vederea adoptării noii Constituții. "Problemele esențiale ale următoarelor luni sunt viitoarele alegeri parlamentare", a spus el. Într-o alocuțiune de o jumătate de oră, Elțin a atras atenția asupra pericolului pe care îl prezintă încercarea de "republicanizare" a 49 de regiuni ale Federației Ruse. "Nu trebuie să se cedeze încercărilor de republicanizare a regiunilor", a spus el în context.

După cum se știe, regiunile Sverdlovsk (Urali) și Promorie (Vladivostok, Extremul Orient) s-au autoproclamat, recent, "republici", cel mai înalt grad de autonomie în cadrul diviziării administrative din vremea puterii bolșevice. Potrivit proiectului de Constituție, "republicile, teritoriile și regiunile au drepturi egale pe plan economic", a precizat președintele. "Noi toți suntem răspunzători de integritatea teritorială a Rusiei, pe care nimeni nu o poate pune în pericol", a subliniat Elțin.

Aproximativ 40 de regiuni, din cele 88 de "entități" ale Federației Ruse, s-au opus în ultimele zile textului proiectului de Constituție, criticând împuternicirile acordate republicilor.

La puțin timp după aprobarea proiectului legii fundamentale a Federației Ruse de amintita Conferință, președintele Boris Elțin a părăsit Moscova pentru vacanța de vară, urmând să mediteze asupra acțiunilor pe care le-ar putea întreprinde în lupta continuă în jurul noului proiect de Constituție, care - dacă va fi adoptat - i-ar acorda prerogative mai mari. Liderul rus, în vârstă de 62 de ani, a plecat spre regiunea Novgorod, din nord-vestul Rusiei, pentru - ceea ce un purtator de cuvânt prezidențial a numit - "o perioadă de timp nespecificată", dar care se, pare va fi de două săptămâni. Se știe că președintele rus are o afecțiune cardiacă, fiind chiar internat pentru probleme cu tensiunea. Dar, răspunzând la o întrebare, purtătorul de cuvânt al președintelui a afirmat că sănătatea lui Elțin este "foarte bună". Diplomații au apreciat că momentul în care s-a decis să-și ia vacanța nu este deloc surprinzător. Elțin nu a mai făcut o pauză serioasă de aproape un an și s-a întors de curând dintr-o călătorie obositoare în Japonia.

Continuă tensiunea dintre S.U.A. și Irak

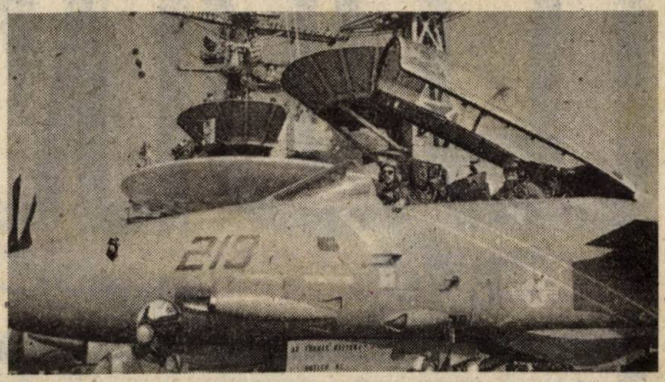

Irakul a împiedicat săptămâna trecută ca experții ONU să sigileze echipamentele militare din apropierea Bagdadului, în pofida severelor avertismente americane, și echipa a părăsit imediat capitala.

Potrivit unei surse ONU, cei trei experți s-au deplasat în cele două locuri unde se află rampele de experimentare a rachetelor, Yaoum al-Azim și al-Rafah, și au încercat să sigileze echipamentele aflate acolo, dar au fost împiedicați de irakieni. Echipa ONU, condusă de americanul Mark Silver, a plecat atunci direct la aeroportul Habbaniya, situat la 60 km vest de Bagdad, de unde s-a îndreptat spre Manama, care servește drept bază de sprijin pentru misiunile ONU în Irak.

Un purtător de cuvânt al Ministerului irakian al Informațiilor a apreciat că plecarea experților ONU a fost "nejustificată". "Echipa de inspectori a respins oferta irakiană și a părăsit Irakul în mod spectaculos", a afirmat purtătorul de cuvânt.

Refuzul irakian de a permite sigilarea echipamentelor militare în aceste două amplasamente situate la circa 60 km sud de Bagdad, a intervenit în pofida avertismentelor Statelor Unite. Secretarul de stat american, Warren Christopher, avertizase astfel, vineri, că Statele Unite sunt gata să ia în considerare folosirea forței împotriva Irakului dacă Bagdadul refuză să autorizeze ONU să-și ducă la bun sfârșit misiunea.

Președintele Bill Clinton a apreciat că diferendul dintre ONU și Bagdad este "serios" și a afirmat că răspunsul dat Irakului trebuie să fie "multilateral", dat fiind că este vorba de "o încălcare a rezoluțiilor ONU".

Irakul se apără de aceste acuzații afirmând că a propus experților ONU să transfere echipamentele care au fost deja distruse într-un loc care să fie acceptat de ambele părți, ceea ce ar permite Națiunilor Unite să se asigure că ele nu vor fi utilizate.

Duminică, cotidianul "Babel", al cărui director este fiul președintelui irakian, Oudai Saddam Hussein, a acuzat echipa ONU că "pregătește terenul pentru o nouă agresiune militară americană".

Scopul punerii sub sigiliu a echipamentelor este de a împiedica Irakul să efectueze teste cu rachete cu o rază de acțiune mai mare de 150 km, interzise de ONU, pe cele două rampe. Sigilarea a fost hotărâtă de Comisia specială ONU, însărcinată cu dezarmarea Irakului (UNSCOM) după refuzul Bagdadului, la 11 iunie, de a permite instalarea camerelor de supraveghere a celor două amplasamente.

TVA în Polonia

Intrarea în vigoare, la 4 iulie, a TVA în Polonia nu a condus la creșterea prețurilor. Desigur că, în prima săptămână de aplicare a acestei taxe unele prețuri au crescut: ale comunicațiilor telefonice, materialelor de construcții, ale transporturilor rutiere, feroviare și aeriene, în special, cu 7 la sută (excluzând tarifele internaționale). Procentul general de creștere a prețurilor este de 22 la sută.

Dar avalanșa de creșteri ale prețurilor pe care o lăsa să

Lumea în top

se întrevadă febra cumpărăturilor de dinainte de 4 iulie, care a fost abil întreţinută de o campanie publicitară pe tema "cumpăraţi la timp, înainte de TVA", nu s-a produs. Unele magazine din Varşovia, în special cele de materiale audio şi video, au fost golite şi comercianţii s-au văzut scăpaţi în câteva zile de stocuri vechi pe care nu sperau să le mai vândă.

La fel s-au petrecut lucrurile şi în cazul autoturismelor, în timp ce la frontiere lungi şiruri de camioane încărcate cu produse de import aşteptau zile întregi pentru a intra "înainte de TVA". Aceste achiziţii din străinătate au fost atât de importante încât guvernul a văzut în ele principala cauză a agravării balanţei sale comerciale (un deficit de 796 milioane dolari în primele cinci luni ale anului).

Pesimiştii sunt de părere că valul de scumpiri va veni la începutul lunii august, când toate stocurile "de dinainte de TVA" vor fi vândute. Până atunci, mii de mici comercianţi îşi fixează preţurile cu aproximaţie şi îşi dispută o casetă video înregistrată de un viceministru de finanţe pentru a explica toate secretele TVA.

În acelaşi timp, în ciuda eforturilor de informare depuse de guvern, numeroşi întreprinzători încă nu ştiu cum să contabilzeze şi să recupereze TVA şi se pare că meseria de "VAT-man" (polonezii utilizează sigla engleză), expert fiscal în noua taxă, este de viitor în Polonia.

Comentatorii, chiar şi cei apropiaţi de opoziţie, sunt de acord asupra a două puncte: TVA apropie Polonia de sistemul economic occidental şi ea ar trebui să reintroducă în circuitul legal numeroase societăţi care funcţionează clandestin, pentru a putea recupera TVA.

Americanii în Macedonia

Cea mai mare parte a contingentului american, care va fi desfăşurat în Macedonia pentru susţinerea acţiunii preventive a FORPRONU (Forţa de Protecţie a Naţiunilor Unite) în această fostă republică iugoslavă, a sosit la Skoplie. Aceasta este prima desfăşurare de "căşti albastre" americane de la începutul crizei din fosta Iugoslavie.

260 de soldaţi, aparţinând companiei 502 de infanterie a armatei americane staţionate la Berlin, au sosit pe aeroportul din Skoplie la bordul a două avioane de transport militare "C-141 Starlifter". Un grup avansat de circa 40 de militari americani se află la Skoplie, de o săptămână, pentru a organiza sosirea celei mai mari părţi a contingentului.

Aceşti 300 de americani au misiunea de a sprijini cele 700 de "căşti albastre" scandinave care urmăresc să împiedice extinderea în Macedonia a crizei din fosta Iugoslavie. Ei sunt comandaţi de locotenent-colonelul Walter Horton, care încă de la sosire s-a pus sub ordinele generalului danez Saermark Thomsen, comandant al forţelor ONU în Macedonia.

Există temeri că războiul civil bosniac ar putea să se extindă în Macedonia, implicând ţări din vecinătate ca Albania, Bulgaria şi Grecia, şi atrăgând Statele Unite în primul conflict din Europa de după cel de-al doilea război mondial. Dar soldaţii nu gândesc astfel. "Aceasta este o misiune de menţinere a păcii. Încercăm să menţinem pacea aici, nu să începem un război", a declarat un soldat american. Unii macedoneni însă au început să se întrebe dacă prezenţa americană nu semnifică cumva ceva mai mult decât o simplă misiune de menţinere a păcii.

"Este doar un gest măreţ, cu oarecare risc, sau o încercare parţială făcută de America de a stabili o poziţie europeană şi balcanică..., primul pas spre o redistribuire a Balcanilor?", se întreabă ziarul proguvernamental "Nova Macedonia".

Un ofiţer de poliţie, care îi privea pe americani debarcând din avioane, a comparat situaţia cu cea din Vietnam: "O dată ce au început să vină, nu vor mai pleca niciodată. Mai întâi sunt 300, apoi 1000 şi aşa mai departe".

După un antrenament de două săptămâni, pentru adaptarea la sarcinile specifice ale misiunii lor, americanii vor fi desfăşuraţi de-a lungul frontierei nordice a Macedoniei.

Trupe ale ţărilor islamice în Bosnia?

Pentru prima oară de la începutul conflictului bosniac, lumea musulmană se angajează în adoptarea unui plan de acţiune militar menit să asigure ajutor Bosniei, anunţând, la recenta reuniune de la Islamabad, trimiterea câtorva mii de militari în cadrul misiunii Naţiunilor Unite.

Şapte ţări musulmane - Pakistan, Bangladesh, Malayezia, Iran, Tunisia, Turcia, Palestina - s-au angajat să furnizeze aproape 18 000 militari, deci cu mult mai mult decât contingentul solicitat de secretarul general al ONU, Boutros Boutros-Ghali, care ceruse 7 600 oameni pentru a proteja cele şase zone de securitate instituite de ONU în Bosnia.

"Planul de acţiune" adoptat de cei 17 participanţi la Conferinţa de la Islamabad cere "încetarea imediată şi completă" a ostilităţilor, ca o condiţie prealabilă angajării negocierilor, şi a insistat din nou asupra ridicării embargoului asupra armelor cu destinaţia Bosnia. Conferinţa a hotărât să trimită delegaţii în capitalele principalelor ţări membre ale Consiliului de Securitate pentru a le convinge în legătură cu faptul că această poziţie este întemeiată.

Reprezentanţii ţărilor islamice - unii dintre ei fiind însoţiţi de experţi militari - au subliniat, de asemenea, necesitatea includerii contingentului musulman în ansamblul forţelor ONU, sub un comandament unificat, pentru a nu deveni ţinta privilegiată a atacurilor sârbeşti. "Nu este vorba de un scut islamic pe care-l plasăm între bosniaci şi sârbi, ci de un scut al Naţiunilor Unite", a declarat Shahryar Khan, o oficialitate din cadrul Ministerului pakistanez al Afacerilor Externe.

Trei ţări sunt dispuse să contribuie imediat la forţa ONU: Pakistanul (2500 militari), Bangladesh (1200 militari) şi Malayezia (1500 militari). Contingentul tunisian (1000 militari) va fi trimis în a doua etapă. Ofertele Iranului (10 000 militari) şi Palestinei (1 000 de oameni), care ridică mai multe probleme referitoare în special la coordonarea pe teren cu forţele occidentale, vor fi examinate de secretarul general, ca şi propunerea Turciei, care a afirmat că este gata să trimită atâţia oameni cât este necesar.

TELEFAX

★ TELEFAX ★

●Între 9-10 iulie a avut loc la Bucureşti Conferinţa naţională a Frontului Democrat al Salvării Naţionale, care a analizat activitatea partidului, realizările din platforma-program, reflectate în activitatea de guvernare, aşa cum au fost prezentate de premierul Nicolae Văcăroiu. Au fost prezentate şi principiile doctrinare ale partidului, surprinse de dl. Adrian Năstase în întrebarea: "România, cum să realizăm schimbarea în bine?", care recunoaşte involuntar realitatea contrarie. În aceeaşi zi, preşedintele Iliescu a transmis mesajul său participanţilor la conferinţă, în care domnia sa face unele observaţii asupra starii de lucruri existente în sfera politică românească: "Tranziţia României a intrat acum într-o fază intensivă, când schimbările de conţinut au devenit prioritare iar partidele îşi redimensionează oferta politică, pentru a putea răspunde, prin abordări pragmatice şi realiste, la complexitatea nebănuită a problemelor societăţii româneşti." Cuvintele preşedintelui au anticipat evenimentele ce au survenit în viaţa partidului, după cea de-a doua zi a conferinţei. "Căutările şi reorganizările structurale" s-au concretizat în schimbarea numelui partidului, din cel bine cunoscut în Partidul Democraţiei Sociale. Sigur că se poate broda pe seama numelui oricărei formaţiuni, dar se pune întrebarea: democraţia poate fi şi antisocială? Sau, autointitulându-se astfel, partidul îşi poate asuma răspunderea absolută de a transforma o junglă într-o grădină zoologică frumos parcelată? A urmat adoptarea statutului partidului şi stabilirea organelor naţionale ale PDSR. Din punctul de vedere al organizării, nu stăm rău, cel puţin în planul intenţiilor şi nici în planul "căutărilor", căci în declaraţia politică adoptată în finalul lucrărilor s-au regăsit câteva idei care frământă toată suflarea românească şi mai ales partidul majoritar în Parlament, susţinator al preşedintelui. Din problemele expuse în declaraţie reiese clar insatisfacţia PDSR faţă de propriile neîmpliniri politice. Enumerarea acestora se prezintă ca o sumă negativă a dificultăţilor societăţii româneşti, pe care un an de viaţă politică nu a reuşit nici să le diminueze şi nici să ofere iluzia unor speranţe de mai bine. Însuşi partidul de guvernământ se întreabă şi îndeamnă guvernul să acţioneze "în vederea stimulării tendinţei de relansare a activităţii productive şi a rezolvării blocajului financiar. Declaraţia politică se mai opreşte şi asupra problemelor delincvenţei, a necesităţii combaterii extremismelor de orice fel şi a intoleranţei politice. În această ordine de idei, Conferinţa şi-a exprimat dorinţa colaborării cu celelalte forţe politice în vederea unei reale reconcilieri politice. De fapt, refrenul PDSR al ultimelor săptămâni este "pactul social şi politic" pe care ar vrea sa-l realizeze ca o imitaţie, fructuoasă ideatic, a pactului social din Germania post-belică. În Germania, realizarea lui a fost posibilă după un real drenaj moral. Şi, în cazul nostru, numai după un asemenea proces va putea deveni viabil pactul propus. ● Ambasadorul Franţei, dl Renaud Vignal, a remis însemnele de Ofiţer al "Ordinului artelor şi literelor" domnului Nicolae Manolescu. După Dan Piţa, Gabriel Liiceanu şi Irina Mavrodin, acest ordin i-a fost conferit dlui Nicolae Manolescu pentru multilaterala şi prestigioasa sa viaţă de om politic şi om de cultură. ● Preşedintele Ion Iliescu i-a adresat procurorului general, Vasile Mancea Drăgulin o scrisoare în care îşi exprimă "îngrijorarea pentru înmulţirea în ultimul timp a unor manifestări care fac apologia fascismului". Domnul preşedinte făcea referire în mod direct la apariţia în România a cărţii "Mein Kampf", a lui Adolf Hitler, la partidul "Dreptei Naţionale", la partidul "Pentru Patrie", aparent continuator al partidului "Totul pentru ţară" şi la "Mişcarea pentru România", a cărui activitate îi ridică "mari semne de întrebare". Este prima luare de poziţie scrisă, consistentă, directă şi care lasă să se înţeleagă că interesul domniei sale pentru asemenea manifestări se va extinde în toate cele trei dimensiuni - profunzime, înălţime şi lărgime. Lista lor este deschisă. ● Prin ordin al ministrului, la propunerea colegiului ministerului, dl judecător Cornel Turianu a fost eliberat din funcţia de preşedinte al Tribunalului Municipiului Bucureşti, ca urmare a unor "incompatibilităţi cu funcţia deţinută: tendinţe de politizare a actului de justiţie, lipsa de organizare şi control a activităţii instanţei, obstrucţionarea reformei justiţiei, întreţinerea unui climat de tensiune şi dezbinare a corpului de judecători din capitală". În locul dlui Turianu a fost numit prin delegare, dl. Viorel Roş. Reforma justiţiei continuă. ● Partidul Democrat (FSN) a propus un program de urgenţă anticriză, intitulat "Apelul PD(FSN) către ţară", care conţine principalele direcţii de acţiune, în vederea depăşirii crizei actuale, precum şi soluţiile adecvate de realizare a acestui deziderat. În finalul documentului se menţionează că acest program este pe deplin compatibil şi convergent cu programul Convenţiei democratice. Continuând şirul propunerilor de programe se relevă dorinţa reală a opoziţiei de a intra în jocul efectiv al mecanismelor guvernării şi aceea de a-şi motiva documentar existenţa în societate. Toată lumea aşteaptă depăşirea acestei faze de sterile elaborări, trecerea din planul propoziţiilor în cel al acţiunii, când "cei mai frumoşi şi mai deştepţi" ne vor face să răsuflăm uşuraţi de povara preţurilor. ● În Piaţa Aviatorilor din Capitală a avut loc întâlnirea proprietarilor de pământ, a acţionarilor, silvicultorilor, agricultorilor şi crescătorilor de animale, la chemarea sindicatului "Propact". Programul "Propact" are ca obiectiv principal îmbunătăţirea legii fondului funciar, care să acţioneze simultan cu legea arendei, cadastrului şi creditului agricol, ce nu funcţionează încă. Se speră, astfel, ca prin voinţa celor direct implicaţi să se iasă din teritoriul arbitrariului în aplicarea legii fondului funciar şi să se poată, realmente, demara exploatarea zestrei agricole a ţării.

TELEFAX

★ TELEFAX ★

Nr. 29 (1548)
22-28 iulie 1993
I.S.S.N.
1220-4366

LUMEA

2 **LUMEA ÎN TOP**

4 **TELEFAX**

5 **EDITORIAL**. Unificări politice şi TVA. — **I.Vlăsceanu**

6 **INTERVIU**. Renaud Vignal: Interesul Franţei pentru România va fi mereu prezent. — **Convorbire realizată de Elena Gugu**

8 **DOSAR**. Somalia. "Speranţa" pierdută. Scurt roman de aventuri în Cornul Africii. — **Crăciun Ionescu**

LUMEA ÎN EVENIMENTE.

11 Saraievo.Confederalizare sau federalizare. — **Dana Popescu**

12 Paris.Primele 100 de zile ale premierului Balladur. — **Jérôme Cathala**

13 Roma.Democraţia-creştină între harakiri şi cotitura istorică. — **Rodica Ţepeş**

14 Madrid.Unica formulă - cabinet minoritar. — **Al. Tudor**

19 Tokio.O lungă vară fierbinte. — **Elena Gugu**

15 **LA EST DE VEST**. Un haos riguros chibzuit... — **Radu Budeanu**

16 **1000+1** — **Victor Dârdâiac**

18 **PLANETA TRANZIŢIEI**.Postfaţă la G-7. — **Radu Budeanu**

20 **SPECIAL**.Viitoarea bătălie a lui Oliver North. — **Philip Weiss**

27 Noul terorism. — **Paul Matzke**

22 **PROFIL**.Un Pygmalion la sfârşit de secol. — **Elena Gugu**

26 Wimbledon '93.În templul tenisului. — **Liviu Brebeanu**

28 **SERIAL**.Sfârşitul războiului rece. — **Traducere şi adaptare: Magda Cadia**

31 **LUMEA ÎN DIALOG**

Revistă editată de
IANUS INF s.r.l. şi EDITURA LUMEA s.a.

Director: Marian Oprea
Director adj.: Sterica Florea
Secretar coordonator de redacţie: Radu Dobre

COLECTIV REDACŢIONAL:
▪**Redactori:** Mirela Iamandi, Odette Hanganu, Elena Gugu
▪**Secretariat tehnic:** Delia Fus, Simina Tomoila, Dan Constantinescu
▪**Corectură:** Mariana Paraschiv, Lucia Popa, Niculina Miclea
▪**Fotoreporter:** Cristian Tanase
▪**Administraţie publicaţie:** Victor Dârdâiac, Mircea Erusencu

Redacţia şi administraţia: Bucureşti, Anghel Saligny nr. 2, sector 5, cod poştal 70623 şi Piaţa Presei Libere nr. 1, sector 1, C.P. 29-33. **Telefon:** 615.45.71 **Fax:** 312.48.93

Tehnoredactare computerizată Ianus S.R.L. Lucian Lupu, Adrian Mitu, Dan Nedea

TIPOGRAFIA ROMÂNIA AZI S.A.

Responsabil de număr: Cristian TĂNASE

editorial

Unificări politice şi TVA

Năbădăioasa vară a acestui an, cu variaţii neaşteptate de temperatură şi ninsori pe vârfuri de munte, absolut anormale lunii lui Cuptor în ţara noastră, pare să aibă corespondenţe pe multe din meridianele planetei, marcată de neaşteptate calamităţi naturale. Aşa cum au fost marile inundaţii din America care au provocat pagube materiale evaluate la 5 miliarde dolari.

Vicisitudinile climatice n-au împiedicat însă nici pe oamenii de rând, acolo unde buzunarul le-a permis, nici pe politicienii de prim rang, să se bucure de plăcerile vacanţei estivale. Boris Elţin, profund satisfăcut de aprobarea proiectului său al noii legi fundamentale oferită Federaţiei Ruse, îşi va petrece concediul în străvechiul oraş Novgorod meditând asupra confruntărilor ce le va avea în luna următoare cu adversarii săi din actualul legislativ. Cancelarul federal Kohl, revigorat după partida de pescuit pe lacul Baikal cu Boris Elţin, la întoarcerea lor de la Tokio, prilej de a discuta problema retragerii ultimelor trupe ruseşti din Germania, va începe acum liniştit obişnuita sa cură anuală de slăbire. Lech Walesa, care a reuşit, în fine, să-şi încropească o formaţiune politică proprie, retras la vila sa de lângă Gdansk, va avea totuşi o vacanţă ceva mai agitată, ţinând seama de alegerile anticipate din toamnă.

Şi pe meleagurile noastre oamenii politici, netulburaţi de campania anticorupţie care cam trage să moară, încearcă să-şi refacă forţele pentru o posibilă bătălie decisivă în toamnă. Înainte de a-şi face bagajele pentru vacanţă, lansând programe şi contraprograme de guvernare, s-au străduit să-şi unească, cât de cât, rândurile desfiinţând fronturi şi înfiinţând partide cu pondere mai mare sau mai mică la viitorul electorat. După atomizarea politică postrevoluţionară urmează acum vremea strângerii aripilor şi aripioarelor junilor şi bătrânilor în câteva grupări oarecum omogene, din punct de vedere organizatoric şi ideologic, deşi, la drept vorbind, diferenţele de program rămân în continuare neobservabile. Procesul unificării tendinţelor politice, considerate a fi similare sau apropiate, conduce, oare, şi spre schimbări esenţiale la nivel guvernamental. Zvonuri circulă puzderie în această direcţie. Rămâne însă de probat acoperirea reală de care se bucură ele. Până la toamnă nu mai este aşa de mult şi, odată trecută vacanţa politică, om trăi şi om vedea. Deocamdată încercăm să ne lămurim cu efectele TVA deşi se pare că prea mari şanse de a le înţelege nu prea avem.

I. VLĂSCEANU

Interviu

LUMEA

Excelența Sa dl Renaud Vignal ambasadorul Franței la București

"INTERESUL FRANȚEI PENTRU ROMÂNIA va fi mereu prezent"

— V-aș ruga, înainte de toate, să ne dați câteva repere ale carierei dumneavoastră diplomatice

— Lucrez în diplomație de 24 de ani. Am lucrat succesiv la Paris, apoi în Egipt, în momentele pasionante ale războiului israeliano-egiptean. Între 1975-1977 am lucrat la Washington, în timpul mandatului lui Jimy Carter, ca atașat de presă. După aceea, am revenit la Paris pentru trei ani, perioadă în care am fost purtător de cuvânt al ministerului de externe. În 1981 am devenit colaboratorul ministrului pentru relații internaționale iar în 1984 am fost trimis la Quebec în calitate de consul pentru zona francofonă. După 1990 mi s-a propus să devin ambasador în România, propunere pe care ma acceptat-o și, iată, sunt aproape trei ani de când mă aflu aici în această calitate.

— Cunoșteați România dinainte de a fi numit ambasador al Franței la București?

— Nu, n-o văzusem niciodată înainte de '90, dar citisem toți marii dumneavoastră autori de limbă franceză - Panait Istrati, Emil Cioran, Eugen Ionescu. Pentru mine, Cioran de exemplu, este cel mai mare gânditor francez sau francofon. De fapt, pentru mine a fost o uriașă surpriză să aflu că Cioran este român. Am fost puțin gelos atunci. Dincolo de aceste amănunte personale, însă, România mă interesa oricum ca diplomat și Franța, în general, era interesată de România încă depe vremea lui Ceaușescu. Evenimentele din decembrie, evident, au făcut-o și mai interesantă pentru lumea întreagă și, în special pentru cea diplomatică. Acum pot spune că am ajuns să cunosc România, atât din punct de vedere fizic, cât și intelectual și îmi păstrez aceeași impresie extraordinară despre ceea ce se întâmplă aici și despre români.

— Care au fost intențiile și obiectivele de început ale activității dumneavoastră în România?

— După ce am fost numit ambasador în martie 1990, iar această știre a devenit publică, toți prietenii mă sunau ca să mă felicite. Toți erau de părere că acestă numire este o șansă deosebită pentru mine - să vin într-o țară care-și căpătase o asmenea faimă în lume. În iulie 1990, aceeași prieteni m-au sunat să-mi spună: "Bietul de tine! Vai,în ce loc îngrozitor ai nimerit!" De ce ? Bineînțeles, cum știți, datorită mineriadei. Întreg entuziasmul pentru România se diminuase iar imaginea țării d-voastră a devenit ceea ce știți, ca un efect al mineriadelor succesive.

În privința obiectivelor, vă pot spune că nu am avut niște obiective prestabilite. Un ambasador este un funcționar dar cunoscând bine istoria relațiilor româno-franceze, și ca diplomat de carieră și, în parte, ca om politic, cu o experiență destul de amplă în domeniul administrației locale, m-am străduit în tot acest timp să aduc câte ceva din știința mea în planul schimbărilor din România. Este necesar să depășiți cât mai repede această stare precară în domeniul politic și economic. Întreaga mea activitate în România a avut la bază ideea de recreere a unei stări normale la nivelul relațiilor diplomatice franco-române. Este foarte important ca românii și francezii să se regăsească în spiritul legăturilor tradiționale care au fost cu brutalitate blocate după cel de-al doilea război mondial.

— În cei trei ani care au trecut ați fost unul din cei mai activi diplomați la București. Care considerați că au fost inițiativele sau realizările cele mai importante pe care le-ați avut în calitate de ambasador?

— M-aș referi mai întâi la vizita dlui François Mtterrand în România, care a avut loc în 1991. Este adevărat că în acel moment era o vizită riscantă, ținând cont că atât opinia publică românească, cât și cea franceză erau complet nefavorabile unor asemenea evenimente. De ce am făcut totuși efortul ca această vizită să aibă loc? Pentru că vroiam să conving și să ajut mișcarea democratică românească să demareze. Această vizită a fost mai întâi o luare la cunoștință. O vizită în care președintele Mitterrand s-a întâlnit atât cu conducătorii statului - Ion Iliescu și Petre Roman, și cu întreaga opoziție democratică, reprezentată șau nu în Parlament la acel moment. Aici, în acest salon al Ambasadei, președintele Mitterrand s-a întâlnit cu toți intelectualii români de marcă, ce erau ostili președintelui Iliescu și premierului Petre Roman. Ceea ce m-a frapat este că prietenul meu, sociologul Pavel Câmpeanu, mi-a arătat un sondaj de opinie făcut la câteva luni după decembrie '89 în care, la una din întrebări: "Care este cel mai apreciat șef de stat străin", în România domnul Mitterrand nici nu apărea. Apăreau Margaret Thatcher, Helmut Kohl, domnia sa nu. După vizita din aprilie, într-un alt sondaj, realizat la sfârșitul lunii mai dl François Mitterrand obținuse 66% în topul preferințelor. Ce vreau să vă spun este că, în ciuda tuturor incongruențelor, românul mediu, omul de pe stradă a înțeles că președintele Franței nu a venit să-i îmbrățișeze pe puternicii zilei în România, ci să-și manifeste prietenia, respectul pentru întregul popor român. Acesta este mesajul său. Ceea ce înseamnă că Românii

au înțeles că nu pentru a-i săruta pe Iliescu și Roman a venit președintele Mitterrand ci pentru a demonstra prietenia, respectul, stima Franței pentru România și pentru români. Mulți prieteni, intelectuali români au avut reticențe față de această vizită, care s-a dovedit totuși a fi un succes. Nu este un secret faptul că în timpul vizitei unul din punctele asupra căruia s-a insistat, a fost ținerea alegerilor locale. François Mitterrand a spus: "... democrația începe prin alegerile locale, în toate democrațiile lumii!" Ceea ce s-a și întâmplat în 1992, când s-au ținut alegerile locale, generale și prezidențiale.

O altă problemă, care a preocupat foarte mult opinia publică din Franța și în egală măsură, și pe mine, este soarta copiilor din România. Pentru că, din nenorocire, una din moștenirile lăsate de Ceaușescu a fost și această adevărată oroare. Am colaborat, în această problemă, foarte mult cu Petre Roman, pe care, ca prim-ministru, l-am considerat foarte curajos, atunci când a cerut, din partea mea și a CE, ca această problemă să constituie o prioritate, într-un moment în care erau multe alte asemenea priorități. M-am implicat foarte mult alături de organizații guvernamentale din Franța, în tot ceea ce înseamnă adopțiunile, plasamentul familial etc. Pot depune mărturie că în această problemă, de când sunt aici, am putut sesiza o schimbare de atitudine radicală a guvernanților, și, în egală măsură o schimbare generală în bine a situației copiilor, cu anumite "puncte negre", care însă reprezintă acum excepția și nu regula.

Pot să vă spun că mai tot personalul Ambasadei s-a implicat în construirea spitalului pentru copiii distrofici de lângă Jilava, în timpul căreia toți oamenii s-au arătat extrem de binevoitori și de activi în realizarea acestei dorințe de a oferi copiilor condiții mai bune de viață. Acesta a fost modul nostru de a acționa, direct, de a ne implica în viața României, ajutând.

— Ce ne puteți spune despre investițiile franceze în România? La ce cifră se ridică suma acestor investiții?

— În momentul de față există 95 de societăți mixte și, pornind de la această cifră, vă pot spune că francezii sunt primii în topul investitorilor străini în România. Acest fapt a fost în mare măsură influențat și de procentul mare de români care vorbesc franceza, și de interesul crescând al oamenilor de afaceri francezi de a-și extinde aria de activitate în estul Europei. Există doar două probleme care s-au ridicat vis-á-vis de această situație: legea investitorilor străini, care nu le permite investitorilor să devină proprietari pe terenurile unde construiesc, fapt ce-i va descuraja, dacă se gândesc la siguranța investițiilor lor. A investi înseamnă a avea în proprietate ceea ce faci. Răspunsul actualului Parlament, care face trimiteri la situația asemănătoare a unor țări ca China sau țările arabe petroliere, poate primi o replică foarte realistă: România nu este China și nici țările arabe, nu are nici petrol și nici un miliard de locuitori. Aceasta este prima problemă a investițiilor - blocajul legislativ. A doua este starea de spirit - marcat de un naționalism și o xenofobie care se manifestă în mai toate straturile sociale. E neproductiv ca la sfârșit de secol XX să auzi sloganuri de genul "capitaliștii vor să vândă țara". Asta-i o prostie . Istoria a dovedit că sistemul capitalist a fost superior celui comunist, tocmai datorită pieței libere în care a evoluat.

Deci, investițiile străine pot fi foarte bine controlate, dar atitudinea de-acum nu poate provoca decât un curent de opinie nefavorabil unui asemenea tip benefic de colaborare, care se practică, de altfel, în toată lumea.

— Prin ce mijloace și pe ce căi credeți că va fi capabilă România să realizeze integrarea sa totală în Europa, ținând cont că acesta este deziderатul major al momentului?

— România a făcut deja un pas înainte ca urmare a semnării Acordului de asociere la Comunitatea Europeană, ceea ce cred că reprezintă logodna dinaintea căsătoriei. Iar recent, la summit-ul de la Copenhaga a fost recunoscută în plen vocația europeană a tuturor țărilor din Est, precum și faptul că numai reunind toate țările continentului se poate realiza această căsătorie. Concluziile summit-ului au fost ca o promisiune de căsătorie al cărei contract trebuie conceput astfel încât mariajul să și reușească. Toate aceste lucruri au nevoie de timp pentru că o integrare brutală și precipitată ar distruge și ceea ce a mai rămas din economia românească. Concurența industrială și agricolă dintre țările dezvoltate și țările fostului bloc comunist trebuie armonizată, gradată astfel încât să se ajungă la o adaptare a tuturor părților. Deci întegrarea presupune mai întâi protecția economiei românești, prin restructurare, în condițiile unui continent deplin integrat. Important este, însă, că România are resurse umane foarte valoroase care pot atinge deziderатul de care vorbim. Situația este oarecum similară celei pe care a traversat-o și Franța în relațiile cu SUA după cel de-al doilea război mondial.

— În ce fel își poate crea România o imagine atractivă pentru celelalte popoare europene?

— În primul rând, imaginea trebuie să corespundă realității. Eu am încercat să le explic celor care au păstrat imaginea teribilă a luptelor de stradă din timpul mineriadelor că au mers cu caricaturizarea prea departe. România își însușește cu siguranță instrumentele democratice - libertatea cuvântului, jocul politic democratic ș.a.m.d. Un al doilea aspect prin care România își poate ameliora sensibil imaginea de până acum este politica față de minoritățile naționale. Deja țara dumneavoastră a dovedit că,în comparație cu situația tragică din ultimii doi ani din fosta Iugoslavie, cu divorțul produs între Cehia și Slovacia sau luptele inter-etnice din fosta URSS, este un punct stabil pe harta Europei. În această privință România a fost exemplară și în ciuda problemelor legate de minorități, inerente acestei epoci, nu au existat accidente etnice.

— Popoarele Europei de Est trăiesc cu sentimentul că în locul zidului Berlinului s-a ridicat împotriva lor un alt zid, de aur, de astă dată, fundamentat pe baze economice și sociale. Car este opinia dumneavoastră asupra acestui subiect?

— Sentimentul este real și ușor de înțeles. Diferențele există și sunt, într-adevăr, greu suportabile. Aceleași sentimente le-am trăit și noi față de Statele Unite, după 1945, dar Vestul a avut un mare avantaj - a beneficiat de planul Marshall care a contribuit enorm la refacerea economiilor naționale, fără a crea decalaje insurmontabile între noi. Din păcate, Estul nu beneficiază de un asemenea plan iar situația actuală se suprapune în mod nefericit cu recesiunea ecnomică ce se resimte la nivel mondial. Probabil că numai răbdarea și eforturile conjugate ne pot ajuta să depășim această situație, în aceeași măsură.

— Credeți că schimbările politice din Franța vor determina schimbări în relațiile cu România?

— Cu siguranța nu. Interesul Franței pentru România nu ține de conjuncturi politice. El a existat dintotdeauna și se va menține.

— Continuarea misiunii dv poate fi și ea condiționată de aceste schimbări?

— La această întrebare chiar nu vă pot răspunde. Eu nu fac decât să îndeplinesc o sarcină ce mi-a fost încredințată, fără a mi se stabili și o limită de timp. Atunci când voi fi rechemat, voi considera misiunea mea încheiată. Până atunci rămân alături de dumneavoastră.

— Fularul dvoastră roșu este deja celebru. Această consecvență vestimentară are cumva o semnificație aparte?

— Multă lume m-a întrebat. În Franța roșul are o semnificație certă, dar acolo toată lumea știe că sunt membru al Partidului Socialist. Aici însă am fost suspectat de simpatii comunisre. Cel mai simplu răspuns este cel care se leagă de planul foarte concret: acela nu este un fular politic sau comunist, ci este un fular de lână franțuzesc. Atât.

— Vă mulțumim.

Interviu realizat de
Elena GUGU

SOMALIA

PROLOG

"SPERANŢA" PIERDUTĂ

În ajutorul celor flămânzi şi goi

Scurt roman de aventuri în Cornul Africii

Grupaj realizat de Crăciun IONESCU

Pe ţărmul Oceanului Indian, în colţul cel mai estic al continentului african, triburile nomade băştinaşe făceau comerţ cu lumea învecinată a Egiptului faraonic şi a Peninsulei Arabice încă înainte de era noastră. În secolele 7-10 e.n. arabii din Yemen şi Oman întemeiază aici mai multe oraşe, printre care şi Mogadishu, actuala capitală a Somaliei, răspândind, totodată, credinţa islamică în rândurile localnicilor.

Europenii îşi fac simţită prezenţa pe aceste meleaguri în secolul 16, când portughezii ocupă litoralul oceanic. Stăpânirii efemere portugheze îi va lua locul, pentru o bună bucată de vreme, turcii şi vasalii lor arabi din zona înconjurătoare, pentru ca, spre sfârşitul secolului trecut, ţara somalilor să fie împărţită frăţeşte între Marea Britanie, Franţa şi Italia în trei colonii distincte. După cel de-al doilea război mondial, Somalia italiană, cu capitala la Mogadiscio (Mogadishu) se va uni cu colonia britanică Somaliland, formând, în vara anului 1960, republica independentă Somalia. Cea de a treia colonie din Cornul Africii, denumită Coasta Franceză a Somaliilor şi apoi Teritoriul Francez al Populaţiilor Afar şi Isa, îşi va dobândi independenţa de stat abia 17 ani mai târziu, sub numele de Djibouti.

Republica Somalia, cu o populaţie azi de 8,5 milioane de locuitori, ce trăieşte pe o suprafaţă de 637 657 kmp, mai întinsă decât a Italiei şi Marii Britanii la un loc, va fi condusă, timp de 21 de ani (1969-1991), de regimul de dictatură militară al generalului Siad Barre care a pendulat între tutela politică a Moscovei şi a Washingtonului, fiecare aprovizionându-l pe rând, din belşug, cu arme moderne. După doborârea dictatorului, diverşi şefi ai armatei, dornici să-i acapareze moştenirea, s-au încăierat între ei, târând ţara într-o adevărată catastrofă economică.

Profund impresionată de suferinţele îngrozitoare ale populaţiei muritoare de foame şi alungată de la casele ei de luptele dintre diverse clanuri politico-militare, lumea civilizată s-a grăbit să-i sară în ajutor. Dar, în haosul existent, transporturile umanitare ajungeau foarte rar la destinaţie, fiind jefuite pe traseu de puzderia bandelor de tot felul. În zadar a încercat O.N.U. să le protejeze prin amplasarea pe căile de comunicaţii somaleze a unui contingent redus de 500 de "căşti albastre". Când situaţia părea fără ieşire, Washingtonul s-a oferit, cu mărinimie, să facă ordine, trimiţându-şi la faţa locului puşcaşi marini sub o puternică acoperire navală şi aeriană. Aşa a demarat, la începutul lui decembrie anul trecut, operaţiunea "Restore Hope" (Redarea Speranţei) girată de Consiliul de Securitate al ONU prin rezoluţia sa purtând numărul 794. O speranţă, care pare, prin prisma ultimelor evenimente din Somalia, să aibă şanse reduse de înfăptuire, cei goi şi flămânzi rămânând mai departe să sufere şi să moară, de data aceasta şi sub tirul armelor moderne ale filantropilor de peste ţări şi mări.

I - Spectacol de sunet şi lumină

Într-o noapte din decembrie 1992, o forţă navală a Statelor Unite, având în compunerea sa un portavion, un crucişător şi un distrugător, a ancorat în faţa capitalei somaleze Mogadishu. La ordinul expres al preşedintelui american de atunci, George Bush, **armada** arborând pavilionul înstelat declanşa operaţiunea "Redarea Speranţei". La lumina reflectoarelor şi în transmisie directă pentru televiziune, 1800 de puşcaşi marini americani, mânjiţi pe faţă cu cărbune pentru camuflaj, transportaţi la sol cu elicopterele, ocupau portul şi aeroportul din Mogadishu pentru a asigura debarcarea în bune condiţiuni a grosului contingentului expediţionar format din 28 000 de militari

Cei patru reporteri de la Reuter şi Associated Press linşaţi în capitala la 12 iulie

aparţinând diviziei 1 de infanterie şi trupelor de vânători de munte.

A fost un adevărat spectacol de sunet şi lumină, în zbârnâitul elicopterelor şi al focurilor de artificii produs de rachetele în diverse culori. Un spectacol menit să impresioneze publicul de acasă din faţa televizoarelor ce le oferea prilejul să-i admire pe băieţii americani în acţiune. Dar, spre deziluzia amatorilor de senzaţii tari, debarcarea americană s-a desfăşurat fără lupte, localnicii, inclusiv facţiunile armate, primindu-i cu multă bucurie pe aducătorii speranţei. Show-ul unchiului Sam se încheiase cu bine...

II - Schimbarea steagurilor

De revelion, soldaţii americani l-au avut oaspete de onoare pe preşedintele Bush care, îmbrăcat în uniforma leopard a trupelor de comando, venise să-şi adauge la palmaresul guvernării încheiate o ultimă ştea, a "speranţei" pentru somalezi. Pasul următor al Americii a constat în plasarea afacerii pe mâna "căştilor albastre" ale ONU, la scurt timp instalându-se în Somalia un contingent format din 20 000 de militari furnizaţi de 27 de state. În cadrul unei ceremonii solemne, steagul Statelor Unite, în dungi şi stele, a fost înlocuit cu pavilionul albastru, purtând emblema albă a O.N.U., generalul american ce avusese până atunci comanda predând-o unui general turc. În continuare, la sol au mai rămas doar 4 000 de militari americani iar în larg o forţă navală de susţinere ceva mai redusă. Retragerea parţială a americanilor surveneа la scurt timp după primele incidente armate cu populaţia locală în cursul cărora se înregistraseră mai multe victime, inclusiv din rândurile corpului expediţionar. "Redarea Speranţei" aluneca încet-încet de la euforie spre violenţă...

III - Pâine însângerată

Împărţirea ajutoarelor alimentare ale Naţiunilor Unite populaţiei înfometate, secerată de malnutriţie, cu zecile de mii de suflete lunar, continua să se deruleze destul de anevoios, bande înarmate ale diverselor facţiuni locale jefuindu-le imediat ce "căştile albastre", însoţitoare părăseau locurile de distribuire din provincie. Luptele dintre clanurile militare continuau, mai puternic dovedindu-se cel al generalului

Mama uneia din victimele linşajului, operator de sunet al reţelei de televiziune "Reuter", plângând îngrozitoarea moarte a fiului ei

Cuib de mitralieră a "căştilor albastre" pakistaneze

Generalul rebel Aidit în mijlocul partizanilor săi din rândurile populaţiei

Mohamed Farah Aidit care controla o bună parte a teritoriului ţării, inclusiv capitala Mogadishu. Încercând să-i reteze puterea, ONU, şi în primul rând americanii, au creat premisele unei confruntări directe cu forţele acestuia.

Bucurându-se de un oarecare sprijin în rândurile populaţiei, clanul generalului Aidit a organizat la Mogadishu manifestaţii de masă împotriva prezenţei "căştilor albastre", ajungându-se la confruntări nedorite, pâinea oferită înfometaţilor fiind tot mai mult stropită de sângele copiilor şi femeilor somaleze folosite de rebeli drept scut uman în faţa blindatelor trupelor ONU, în timp ce franctirorii îi hărţuiau pe soldaţii străini, priviţi acum cu ochi din ce în ce mai neprietenoşi. Amestecul lor în luptele interne pentru putere se dovedea profund păgubitor.

IV - "Căştile albastre", ţinte de poligon

Ziua de 5 iunie 1993 va rămâne înscrisă ca una din cele mai negre zile din întreaga istorie a "căştilor albastre". Poliţa pentru somalezii ucişi în diverse incidente anterioare avea să fie plătită de contingentul pakistanez, format din 4 700 de militari, cel mai numeros dintre trupele ONU prezente în nefericita ţară din Cornul Africii. Căzut într-o ambuscadă organizată de partizanii generalului Aidit, un detaşament pakistanez a fost decimat în aceea zi, 23 de soldaţi pierzându-şi viaţa şi mulţi alţii fiind răniţi. Vânătoarea de "căşti albastre", devenite ţinte de poligon, s-a perpetuat şi în săptămânile ce au urmat, numărul morţilor din rândurile acestora ridicându-se numai în ultima perioadă la 36, dintre care 5 marocani şi 3 italieni. Comandamentul ONU, considerându-l vinovat de escaladarea violenţei pe generalul Aidit, a lansat un mandat de arestare împotriva lui, oferind un premiu de 25 000 de dolari pentru prinderea sa. Cum recompensa respectivă rămânea neonorată, negăsindu-se amatori dat fiind forţele ce-l păzeau pe generalul somalez la comandamentul său din inima capitalei Mogadishu, unde organiza cu nonşalanţă întâlniri după întâlniri şi interviuri cu corespondenţii străini de la faţa locului, americanii s-au gândit să-i dea o lecţie usturătoare din aer. Dar cum graba strică treaba, acţiunea pripită a comandamentului american, întreprinsă fără consultări prealabile cu celebrele forţe ale ONU, a complicat şi mai mult situaţia.

V - Răzbunarea cobrelor

Sofisticatele elicoptere de luptă de tipul "Cobra", care şi-au dovedit eficacitatea împotriva blindatelor irakiene în cursul războiului din Golf, au fost alese pentru a răzbuna uciderea "căştilor albastre" de către partizanii lui Aidit. La 12 iulie, patru aparate "Cobra" au atacat timp de 15 minute cu rachete şi rafale de mitraliere, clădirea unde se presupunea că s-ar afla comandamentul rebelilor generalului Aidit. Conform oficialităţilor ONU, în timpul raidului şi-au pierdut viaţa 13 somalezi şi alţi 11 au fost răniţi. Din cercurile generalului Aidit s-au avansat cifrele de 73 de morţi şi 200 de răniţi. În majoritatea lor covârşitoare din rândurile populaţiei civile a cartierului înconjurător. Ceea ce a provocat furia nestăpânită a locuitorilor capitalei somaleze împotriva tuturor străinilor, fie ei militari sau civili.

VI - Linşarea reporterilor

De data aceasta, poliţa pentru victimele nevinovate ale "Cobrelor" au plătit-o ziariştii străini aflaţi la Mogadishu. Imediat după atacul aerian întreprins în jurul orei 10 dimineaţa, la hotelul unde locuiesc corespondenţii străini s-au prezentat câţiva oameni de-ai lui Aidit, invitându-i să viziteze locurile lovite de elicoptere. S-a format imediat o coloană de maşini care a intrat într-o neaşteptată capcană, fiind supuşi unui foc intens de arme automate. Ieşind din automobile, reporterii au căzut pe mâna câtorva sute de somalezi înfuriaţi la culme care pur şi simplu i-au linşat pe patru dintre ei (trei de le Reuter şi unul de la Associated Press) ucigându-i cu pietre, cuţite şi paturi de armă, alţi câţiva abia reuşind să scape cu fuga, loviţi şi sângerând. După linşarea ziariştilor, atmosfera la Mogadishu a devenit pur şi simplu incandescentă, "căştile albastre" fiind nevoite să ţină tot timpul degetul pe trăgaci.

EPILOG ?

Cum vor evolua evenimentele în viitor şi ce epilog vor cunoaşte ele este greu de prognozat. Deocamdată capul de afiş al situaţiei din Somalia îl deţine conflictul diplomatic iscat între guvernul italian şi ONU. Italienii, care desfăşoară în Somalia un contingent numărând 2 400 de militari, sunt nemulţumiţi de amestecul oficialilor ONU în cerurile interne din această ţară, precum folosirea forţei pentru rezolvarea unor probleme care nu intră în atribuţiile organizaţiei internaţionale. În acest sens este evocat paragraful 7 al articolului 2 din Carta ONU, unde se specifică: "Nici o dispoziţie (...) nu autorizează Naţiunile Unite să intervină în afacerile interne ale altor state". Italienii consideră, de asemenea, că ONU ar trebui să trateze cu generalul Aidit şi să nu-l combată prin forţa armelor.

Oficialităţile ONU, nemulţumite de atitudinea italienilor din Somalia care acţionează nu la dispoziţiile lor ci ale guvernului de la Roma, au cerut săptămâna trecută retragerea generalului Bruno Loi, comandantul contingentului respectiv al "căştilor albastre". Replica guvernului italian a fost destul de fermă, refuzul său fiind însoţit de ameninţarea că îi va rechema acasă pe toţi militarii săi. Conflictul rămâne deschis, poziţiei italienilor alăturându-i-se şi alte state, îndeosebi membre ale Organizaţiei Unităţii Africane, care au cerut reconsiderarea întregii strategii a forţelor ONU din Somalia. Cât mai e timp ca "Redarea Speranţei" să nu se piardă în mod complet...

Distribuirea ajutoarelor umanitare se efectuează, de regulă, sub supravegherea trupelor ONU

SARAIEVO

Confederalizare sau federalizare

Negocierile de pace privind Bosnia-Herţegovina depind acum de furnizarea apei potabile în capitala Saraievo. Preşedintele bosniac, Alija Izetbegovici, şi liderul sârbilor bosniaci, Radovan Karadjici, au ajuns la un acord privind reluarea furnizării de apă potabilă, energie electrică şi gaz. Izetbegovici declară că nu va fi prezent la Geneva, pentru o nouă rundă de negocieri în cadrul Conferinţei de pace privind fosta Iugoslavie, dacă acest acord nu este respectat. "Domnul Stoltenberg a spus ceva foarte interesant - ţinea să sublinieze John Mills, purtătorul de cuvânt al Conferinţei de la Geneva. A spus că fiecare zi care trece înseamnă o deteriorare a situaţiei din teren, în aşa fel încât sunt subminate înseşi posibilităţile noastre de a soluţiona criza iugoslavă".

Thorvald Stoltenberg, negociatorul din partea Naţiunilor Unite, a prezentat Consiliului de Securitate un nou acord în care se evidenţiază, printre altele, condiţiile extrem de grele în care forţele de pace ONU îşi exercită mandatul în Bosnia. Supuse atacurilor uneia sau alteia dintre părţile aflate în conflict, dotate cu echipament insuficient - domnul Stoltenberg amintea doar numărul insuficient de maşini blindate - uneori trebuind să facă faţă poziţiei ostile a localnicilor, "căştile albastre" se află într-o poziţie dificilă. Negociatorul ONU nu excludea chiar posibilitatea încetării misiunii Organizaţiei Mondiale în Bosnia-Herţegovina. Iată însă ce declară Ejup Ganici, membru al preşedinţiei colegiale bosniace: "Iadul din ţară este provocat de Naţiunile Unite. Ar trebui doar să ne lase să ne apărăm." În sprijinul musulmanilor bosniaci, Organizaţia Ţărilor Islamice militează pentru ridicarea embargoului de armament şi propune să-şi trimită propriile trupe în Bosnia.

"Iadul din ţară" - spune Ganici. "Ajutoarele umanitare sunt folosite ca adevărate arme de părţile în conflict" - declară, la rândul său, doamna Sadako Ogata, Înalt Comisar ONU pentru Refugiaţi. Ea avertizează că proviziile pentru populaţia din Bosnia se vor epuiza în aproximativ trei săptămâni şi face apel la organizarea de urgenţă a unei conferinţe a ţărilor care participă la fondurile umanitare în zonă. Domnia sa a făcut un drum la Saraievo pentru a examina situaţia la faţa locului şi pentru a întocmi un raport pe care să-l prezinte în cadrul amintitei conferinţe. "Activităţile umanitare în Bosnia vor continua, chiar dacă trupele de pace se vor retrage" - promite doamna Ogata.

Urgenţa unei soluţii viabile

Se averizează totodată asupra situaţiei sanitare critice, se menţionează primele cazuri de febră tifoidă (din cauza lipsei de apă potabilă) şi se afirmă că medicamentele sunt absolut insuficiente. Christopher Cushing, logist în cadrul organizaţiei "Medicii fără Frontiere", declară, după trei săptămâni petrecute în Gorajde (enclavă musulmană în estul Bosniei), că situaţia este "tout-à-fait désespérée". În principalul spital al oraşului se fac în prezent intervenţii chirurgicale numai răniţilor de război. Există foarte multe cazuri de amputări. Secţia de pediatrie este, de asemenea, rezervată cazurilor de copii - victime ale bombardamentelor. În oraş nu este apă potabilă. De aceea, majoritatea civililor, dar şi personalul ONU, suferă de dizenterie. "Dacă ritmul de distribuire a ajutoarelor umanitare va fi acelaşi - un convoi pe lună - locuitorii din Gorajde vor muri pur şi simplu de foame" - adaugă Cushing.

Dar să ne întoarcem la Geneva şi să vedem ce se mai aşteaptă. De ce, în ciuda situaţiei dramatice a civililor, de ce, în ciuda tuturor avertismentelor şi a dorinţei - să-i credem pe cuvânt - negociatorilor şi a reprezentanţilor părţilor în conflict de a găsi o soluţie, de ce, deci, soluţia reală şi eficientă pare din ce în ce mai îndepărtată?

Pe masa de lucru a Conferinţei internaţionale de pace se află acum două noi propuneri: planul sârbo-croat (este pentru prima oară de la izbucnirea conflictului când sârbii şi croaţii ajung la o înţelegere) - prevede împărţirea Bosniei-Herţegovina în trei state etnice **confederative**. Sârbii bosniaci ar urma să retrocedeze unele teritorii ocupate, dar ar rămâne în posesia unor mari porţiuni la graniţa cu Serbia; croaţilor le revin teritorii în Bosnia de sud şi de nord, învecinate cu Croaţia, musulmanii ar fi concentraţi în regiunile Saraievo, Zeniţa şi Tuzla, în Bosnia Centrală. Se creează, astfel, posibilitatea divizării efective (şi deci poate chiar a "dispariţiei" Bosniei-Herţegovina). În sprijinul acestei teze reamintim aici două lucruri: ultimul turneu diplomatic iugoslav al negociatorilor de pace a cuprins Zagrebul şi Belgradul şi rezultatul referendumului

din Krajna, când sârbii din Croaţia au hotărât formarea unui stat propriu şi posibilitatea unificării cu alte teritorii sârbeşti (plus reacţia destul de calmă a Croaţiei la această hotărâre). **Planul, propus de preşedinţia colectivă bosniacă**, prevede transformarea Bosniei într-o **federaţie**. Viitorul stat urmează "să asigure egalitatea în drepturi a celor trei popoare care îl alcătuiesc - musulman, sârb şi croat. Personalitatea juridică internaţională revine Bosniei-Herţegovina. Unităţile federale nu pot încheia acorduri şi aranjamente internaţionale care ar aduce prejudicii intereselor şi integrităţii teritoriale ale Bosniei-Herţegovina şi unităţilor sale federale. Teritoriile entităţilor federale nu vor fi delimitate exclusiv în funcţie de principiile etnice şi nu vor fi considerate ca teritorii naţionale".

Facem aici şi o succintă diferenţiere: o **confederaţie** este o grupare egalitară de state suverane care acceptă să coopereze într-un număr de domenii, fiecare stat păstrându-şi însă, în principiu, marile atribute ale suveranităţii internaţionale: armata, moneda şi diplomaţia; **o federaţie** presupune o autoritate centrală. Autonomia este destul de largă în materie de justiţie, poliţie locală, educaţie, sănătate, dar politica de apărare naţională, moneda naţională şi politica externă sunt unice.

Rămâne, deci, de văzut cum vor evolua negocierile de la Geneva. În condiţiile eşecului planului de pace Vance-Owen, propus de comunitatea internaţională, sunt acum în atenţie aceste două posibile soluţii: confederalizarea Bosniei-Herţegovina, pe care o doresc sârbii şi croaţii şi federalizarea, propusă de preşedinţia bosniacă.

Dana Popescu

PARIS

Primele 100 de zile ale premierului Balladur

Corespondenţă de la
Jérôme CATHALA

Edouard Balladur: "O dare de seamă a acestei etape"

Este politicos dl Balladur! Foarte politicos! Prea politicos, gândesc unii, pentru care această politeţe extremă şi ataşamentul său excesiv faţă de etichetă este mai degrabă dovada unui caracter trufaş decât a unei amabiltăţi sincere. Cine ştie? În orice caz, primul ministru francez a imprimat puternic caracterul său asupra guvernului pe care îl conduce de peste trei luni.

Iar la capătul acestor prime o sută de zile petrecute la hotel Matignon, reşedinţă a şefului guvernului, Edouard Balladur a prezentat în faţa deputaţilor şi senatorilor care formează majoritatea parlamentară un fel de "dare de seamă a acestei etape", ca şi cum ar fi vorba despre o etapă din Turul Franţei.

Un bilanţ cu aspect auto-satisfăcător, de vreme ce, conform declaraţiilor primului ministru, înaintea alegerilor legislative "Franţa era într-un impas politic, financiar şi moral", pe când astăzi, dacă stai să-l asculţi pe Edouard Balladur, situaţia ar fi în mod clar mai bună.

În planul strict al politicii interne, Edouard Balladur beneficiază, efectiv, de o largă popularitate printre francezi - un nivel de popularitate pe care nici un alt prim-ministru nu l-a atins, într-o perioadă de activitate egală.

Tot astfel şi relaţiile sale cu preşedintele Republicii continuă să fie cordiale, cu toate că preşedintele François Mitterrand este socialist. "Coabitarea" între cei doi oameni de stat este bazată pe raţiune şi... politeţe. Amândoi ştiu că francezii aprobă cu o mare majoritate această coabitare şi că nu ar accepta un blocaj al instituţiilor în timp ce Franţa este într-o situaţie economică şi socială care preocupă.

Pe de altă parte, între Edouard Balladur şi François Mitterrand nu există nici un fel de concurenţă în ceea ce priveşte viitoarea scadenţă electorală importantă, alegerile prezidenţiale din 1995.

De fapt, mai degrabă cu propria sa majoritate are premierul de furcă. Căci, după zdrobitoarea victorie pe care dreapta a obţinut-o în martie a.c., noua majoritate credea că totul se va schimba foarte repede. Dar realităţile economice sunt aceleaşi pentru toate guvernele. Şi Edouard Balladur trebuie să înainteze cu prudenţă, proiect de lege după proiect de lege. Ori, primele măsuri luate sunt nepopulare: creşterea preţurilor - la tutun, benzină, alcool - şi îngheţarea alocaţiilor familiale şi a pensiilor. Măsuri prea puţin contrabalansate prin scăderea dobânzilor, lansarea unui plan de susţinere a economiei, de creare a noi locuri de muncă, de privatizare a întreprinderilor publice.

Un simbol al încrederii pe care francezii o acordă primului minisitru este şi succesul marelui împrumut de stat, prin care cele 40 miliarde prevăzute iniţial au fost mai mult decât dublate.

Rezultatele primelor măsuri şi adeziunea francezilor la politica sa, Edouard Balladur nu le va cunoaşte decât în toamnă. În timp ce unii dintre prietenii săi politici, cum ar fi preşedintele Adunării Naţionale, Philippe Séguin sau fostul preşedinte al Republicii, Valéry Giscard d'Estaing, au început deja să susţină viguros necesitatea unei schimbări a politicii economice.

ROMA

Democrația-creștină între harakiri și cotitura istorică

Sigla PDc

Era de aşteptat ca, până la urmă, toate relele înregistrate de Italia în ultima vreme - mai ales după "cutremurul" în lanţ declanşat de operaţiunea anti-corupţie "Mâini curate" - să se spargă în capul partidului aflat în prim-planul activităţii politice şi al celor aproape 50 de guverne care au condus ţara în perioada postbelică: Partidul Democrat-creştin. De câteva luni, presa italiană titrează comentariile pe această temă numai cu termeni categorici şi... catastrofici: "Sfârşitul Democraţiei-creştine", "Partidul etern se îndreaptă spre cimitir", "PDc-ului i se cântă prohodul" etc. Până acum, conducerea partidului a păstrat tăcerea, fără să riposteze în vreun fel la aceste atacuri, probabil din dorinţa de a câştiga timpul necesar pregătirii contraofensivei. Dar iată că săptămâna trecută, secretarul Partidului Democrat-creştin, Mino Martinazzoli, nu a mai răbdat şi a ieşit la atac: "Încetaţi tâmpeniile cu cimitirul! Eu nu accept să devin o caricatură de care să-şi bată joc toată lumea. Chiar dacă eu am folosit expresia nefericită cu cimitirul în urmă cu şapte luni, am făcut-o în scopul de a trage un semnal de alarmă pentru propriul partid. Asta nu dă nimănui dreptul să mă trateze ca pe un zombie!"

Ceea ce este însă de reţinut este faptul că revolta liderului PDc este îndreptată mai mult împotriva nomenclaturii partidului său, care încearcă să-l scoată pe el ţap ispăşitor pentru căderea vertiginoasă a credibilităţii democrat-creştinilor, care au obţinut la recentele alegeri locale doar 19,3 % din voturi. Chiar şi presa a sărit în ajutorul lui Martinazzoli, fiind limpede că nu poţi arunca responsabilitatea unui eşec pe umerii cuiva care a preluat conducerea partidului doar de câteva luni. "Nu este drept să i se arunce în spate secretarului PDc toate greşelile făcute de predecesorii lui în anii pactului cu Partidul Socialist al lui Bettino Craxi" - scrie revista "Panorama" iar "La Repubblica" este de părere că "Nu este vina lui Martinazzoli că partidul numărul unu al Italiei se află în cădere liberă. El şi-a făcut datoria, în decembrie 1992, să-i avertizeze pe bătrânii gheparzi din Palatul Genci Bolognetti (sediul PDc - n.n.) că au ruinat totul".

Oricâte acuzaţii ar fi îndreptate împotriva actualului secretar al democrat-creştinilor, rămâne faptul că, după 45 de ani de protagonist al puterii - perioadă în care a suferit numeroase schimbări doctrinare, şocuri structurale sau alianţe neprevăzute, de la liberalism la partidul-Stat, de la compromisul istoric cu Partidul Comunist Italian la degringolada produsă de operaţiunea Tangentopoli - Partidul Democrat-creştin se află în cea mai profundă criză din existenţa sa. Sunt unele speranţe de "reînviere", ca urmare a reuniunii Adunării Constituante convocate de Martinazzoli pentru zilele următoare. În primul rând, se aşteaptă o curăţenie generală în toate eşaloanele conducerii partidului, fiind limpede că numai în acest fel se mai poate spera în credibilitatea formaţiunii politice "decapitată" de magistraţii operaţiunii "Mâini curate" până la oameni politici de prim rang, cum este cazul lui Giulio Andreotti, acuzat de legături cu Mafia şi de instigare la uciderea unui ziarist. Şi, pentru ca imaginea dorită să aibă un impact şi mai mare în rândul electoratului, s-a propus schimbarea numelui, omnicunoscutul Partid Democrat-creştin urmând să se intituleze... "Centrul Popular!"

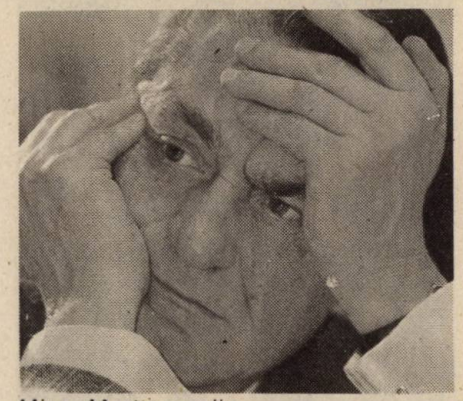

Mino Martinazzoli: aproape sigur, nu el va fi cel care va conduce partidul după schimbarea numelui

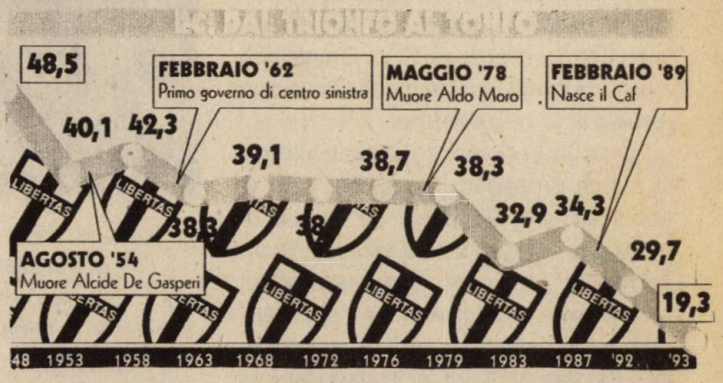

Democraţia-creştină italiană: de la triumf la prăbuşire

Arnaldo Forlani, fost secretar al PDC, personalitate politică acuzată de actuala conducere de prăbuşirea partidului (graficul pe care îl reproducem după revista "Panorama" este edificator în acest sens), consideră încercarea lui Mino Martinazzoli de renovare a democraţiei-creştine un act de harakiri. Alţi oameni politici, mai optimişti - sau mai dezinteresaţi - cred în reuşita acestei încercări, dar sunt toţi de acord că, odată cu schimbarea numelui, formaţiunea politică respectivă îşi va schimba şi liderul. Din acest punct de vedere, se poate vorbi de harakiri-ul lui Mino Martinazzoli.

Rodica ŢEPEŞ

MADRID

Unica formulă-cabinet minoritar

Felipe Gonzalez şi-a început cel de-al patrulea mandat consecutiv de premier, 1982 fiind anul când formaţiunea sa, Partidul Socialist Muncitoresc Spaniol (PSMS), a câştigat pentru prima oară alegerile legislative. La ultimul scrutin, de la 6 iunie, partidul său s-a situat tot în fruntea eşichierului politic, dar fără a mai obţine, totuşi, majoritatea absolută deţinută anterior. În confruntarea cu Partidul Popular Conservator, ce s-a dovedit a fi principalul său adversar în competiţia electorală, PSMS a câştigat 159 din cele 350 de locuri ale camerei inferioare ale parlamentului. Îl vor susţine în cadrul legislativului cele două partide regionale naţionaliste moderate, catalan şi basc, totalizând 22 de mandate, care au refuzat, în schimb, să participe la o coaliţie guvernamentală cu PSMS. Premierul Gonzalez a recurs, în aceste condiţii, la unica formulă posibilă pentru moment, cea a unui cabinet minoritar, care la 14 iulie a depus jurământul în faţa regelui Juan Carlos. În aceeaşi zi, suveranul spaniol a inaugurat lucrările noului parlament rezultat în urma alegerilor.

Onorându-şi promisiunea de a asigura sânge proaspăt unui guvern care va trebui să scoată Spania din starea de recesiune, Felipe Gonzalez a numit opt noi miniştri, între care câţiva independenţi şi trei femei. Posturile cheie - incluzând portofoliile externelor, apărării şi internelor - îşi păstrează, totuşi, titularii de până acum. Premierul Gonzalez încearcă astfel să realizeze un echilibru între necesara înnoire politică şi dorinţa de continuitate. Pe de altă parte, preferă întărirea calităţilor manageriale şi profesionale ale cabinetului său în locul desemnării miniştrilor pe criterii preponderent politice. Echipa sa apare mai curând ca un guvern alcătuit din tehnocraţi.

Pierderea, pentru prima dată, a majorităţii absolute în Cortesuri (parlament) a dat socialiştilor de gândit. De altfel, mulţi observatori au pus victoria lor în faţa conservatorilor mai mult pe seama popularităţii şi audienţei liderului PSMS, motiv pentru care s-a şi vorbit de un succes personal al lui Felipe Gonzalez. Stagnarea economică, rata înaltă a şomajului (22 la sută) şi puterea în scădere a monedei naţionale, peseta, devalorizată de trei ori începând din august trecut, au contribuit la reducerea încrederii în capacitatea socialiştilor de a asigura Spaniei ritmicitatea unei dezvoltări de natură să menţină competitivitatea ţării pe piaţa mondială. S-au adăugat scandalurile de corupţie în care au fost implicate personalităţi din rândul partidului, ceea ce a contribuit la deteriorarea imaginii PSMS în rândul electoratului, într-un moment în care funcţiona oricum firescul proces de erodare după mai bine de un deceniu de exercitare a puterii.

Victoria, „un succes personal" al lui Felipe Gonzalez

Felipe Gonzalez l-a desemnat pe vicepremierul Narcis Serra drept coordonator al tuturor ministerelor din domeniul economic, incluzând comerţul, finanţele, industria şi lucrările publice. În cadrul altei schimbări majore, poate cea mai importantă, l-a numit pe Pedro Sorbes, independent - deţinător în fostul cabinet al portofoliului agriculturii - în funcţia de ministru al finanţelor. El va continua politica economiei de piaţă a predecesorului său, încercând însă să întărească peseta şi să stimuleze crearea de noi locuri de muncă. Cel ce deţinea în fostul cabinet acest post, Carlos Solchaga, a preluat importanta sarcină politică de lider al grupului parlamentar socialist din parlament. Cei trei miniştri-femei din actualul cabinet - cultură, sănătate, probleme sociale - reprezintă jumătate din numărul personalităţilor independente alese de Felipe Gonzalez pentru a pune în aplicare programul de guvernare al PSMS. Un program al cărui cuvânt de ordine va trebui să fie schimbarea iar, din acest punct de vedere, semnificativă este inclusiv vârsta medie a membrilor noului guvern spaniol - 47 de ani - premierul Gonzalez, 51 de ani, fiind al doilea în ierarhie.

Menţinerea la guvernare a PSMS a refăcut întrucâtva moralul socialiştilor europeni, mai ales după înfrângerea catastrofală a PSF francez la ultimele alegeri legislative şi pierderile înregistrate de omologii lor italieni la recentul scrutin municipal. Dincolo de cauzele particulare, ţinând de specificul evoluţiilor interne, numitorul comun s-a dovedit a fi nefericitul tandem recesiune + corupţie. Victoria electorală a PSMS a scos ideile socialismului european de sub semnul întrebării unde le plasaseră deja comentatorii politici, dar nu şi din starea de necesitate în care totuşi se află în ultimii ani. Înşişi socialiştii spanioli datorează o bună parte a rezultatelor în alegeri atracţiei pe care încă o exercită charismaticul lor lider, care va trebui nu numai să relanseze economia, aşa cum a promis în momentul primirii votului de investitură al parlamentului, ci şi să-şi plaseze partidul într-o poziţie corectă în raport de semnalele de schimbare pe care i le-a transmis, ca o necesitate, electoratul.

Al. TUDOR

la EST de VEST

Radu BUDEANU

Un haos riguros chibzuit...

Transfocatoarele Televiziunilor occidentale au detaliat de curând un spectacol intrat în rutina bamburelii răsăritene: pâlcuri de deputate harnice bătând ritmic din palme şi scandând cu neistovită veselie "vic-to-ri-e!". Scena s-a consumat în parlamentul rus la capătul unei furtunoase şedinţe unde s-a pus problema dacă Sevastopolul va mai fi sau nu va mai fi rusesc. Va fi. Deputatele şi-au manifestat spontan şi în delir entuziasmul masculin faţă de adjudecarea unui spaţiu marinăresc în favoarea marii flote ruse. Chestiunea Sevastopolului clarifică de pe poziţii de forţă un contencios ruso-ucrainian conservat până acum în limitele unui echivoc guraliv şi acru. Când, cu decenii în urmă, Hruşciov a dislocat cu o generozitate imperială un balcan din geografia rusă în direcţia Ucrainei, gestul nu a depăşit semnificaţia unei manevre birocratice de partid. Uniunea Sovietică era una, flota era una, ţelul era unic. Pe vremea aceea deplasarea macaralelor şi mutarea generalilor nu ridica probleme istorice de frontieră şi nu periclita soarta de bastion al păcii pe care URSS şi-o asumase prin triumfala sfidare a ratei de creştere economică. Azi lucrurile s-au schimat. Moscova nu mai este centrul unei lumi futurologice, ci capitala unei federaţii care explodează în lanţ. Nici Ucraina nu mai este o zonă docilă a Rusiei, ci a treia putere nucleară a lumii. Între Moscova si Kiev relaţiile nu mai sunt de la călăreţ la cal. În consecinţă, frenezia deputatelor naţionaliste din parlamentul rus a fost mai curând o expresie ritualică a încrederii muierii slave în vitejia necruţătoare a luptătorului rus de pe mare şi, dacă va fi nevoie, de pe uscat sau din aer în lupta împotriva oricui. Problema Sevastopolului, abordată într-un moment când flota Mării Negre fierbe la supraţaţă iar Kievul anunţă că îşi adjudecă proprietatea asupra panopliei nucleare sovietice adormită pe teritoriul ucrainian, semnifică o lapidară convingere. Este convingerea strategică a "durilor" şi a dogmaticilor (unii travestiţi, alţii nu) că producţia perdelelor de fum serveşte intrigile politice fumigene. Emoţiile, gâlceava, suspiciunile negre şi ameninţările gri din perimetrul confruntării ruso-ucrainiene reprezintă un glorios paratrăznet pentru tensiunile care se consumă în jurul reformei. Un contencios ucrainian încarcă spinarea reformiştilor ruşi cu exigenţe "patriotice" împovărătoare. La rândul lor, în spiritul unui consens subtil, dogmaticii ucraineni găsesc în pericolul rus un subiect care îi scuteşte de abordări minuţioase ale propriei lor reforme. O asemenea zăpăceală nu se epuizează în sine, ci într-un "context". Exact în aceeaşi perioadă la Sverdlovsk (unde Boris Elţin şi-a făcut intrarea în lume) un comitet organizatoric îmbătat de bune intenţii decreta Republica Ural. Imediat generalul Ruţkoi, survolând "auspiciile" chestiunii, se grăbea să declare că în spatele acestui afront centrifugal se află un complot pus la cale de Elţin însuşi care nu ar avea altă obsesie decât dizolvarea, pas cu pas, a Federaţiei Ruse..."

Acest gen de cabale interne se corelează "dialectic", "organic" şi "indisolubil" cu vraiştea externă. Externă din punct de vedere rusesc şi internă din punct de vedere sovietic. În Azerbaidjan după fuga... imperativă a preşedintelui Elcibei şi aşezarea precipitată a vechii gărzi în topul puterii, războiul împotriva Armeniei devine, "spontan", problema nr. 1. Se dislocă divizii, se extind bombardamentele, se pune în operă un genocid care va face insolubilă orice abordare logică a raporturilor azero-armene. În paralel, în Gruzia, Şevarnadze este vânat cu tunul, bombardat pe unde umblă şi transformat într-o ţintă vie în numele unui delir separatist... brusc scăpat de sub control. Să mai notăm, în sfârşit, că pe fondul acestor masacre şi revendicări care nu mai au timp să devină sentenţioase din cauza grabei pofticioase de a fi lugubre, preşedintele Kazahstanului declară că Rusia se duce de râpă pentru că nu "planifică" privatizarea. Kazahstanul, conform acestei concepţii, este "prosper şi stabil" pentru că ţine hamul, strânge reforma în mână, dirijează sever parada. Acest mesaj are o bizară dominantă chineză. Şi în China "economia de piaţă socialistă", cu indiscutabile performanţe statistice, se încheagă pe baza strategiei partidului unic, omnipotent şi plurivalent...

Imaginea de ansamblu a acestor evoluţii doar aparent stihinice are un singur miez: reforma în fosta Uniune Sovietică trece printr-un război civil în cadrul căruia s-au arborat mai multe drapele naţionale. Drapelele întreţin pasiunile, resentimentele şi confuzia. Confuzia asigură încetinirea reformei. Încetinirea acesteia oferă bolşevicilor şansa de a fi fair-play: aplicarea, cu întârziere, a modelului chinez în URSS...

100+1

Rubrică realizată de
Victor DÂRDÂIAC

Şoc

Conform propriei relatări, un reporter francez la Djibouti a fost şocat de un tânăr somalez care, îmbrăcat în combinezon cu inscripţia "US ARMY" şi bând dintr-o cutie cu Coca-Cola, declara "Nu pot să-l iubesc pe Bill (Clinton) deoarece îl prefer pe Saddam Hussein!"

Cancerul

Poate fi ereditar? Cercetători aparţinând universităţilor din Baltimore şi din Helsinki apreciază că, referitor la cromozomul 2, pot localiza o genă autoare sigură a cancerului de colon. Această genă, prezentă la un individ din 200, dă o probabilitate de 65% în apariţia unui cancer la colon şi o probabilitate de 100% în apariţia altor cancere la stomac, uter sau ovare. În cursul cercetărilor efectuate, au fost descoperite numeroase familii în cadrul cărora cancerul s-a transmis din generaţie în generaţie.

Pentru suma de 350 milioane de dolari, Spania a achiziţionat o valoroasă colecţie de artă aparţinând industriaşului elveţian, baronul Hans Heinrich Thyssen-Bernemisza. Colecţia curpinde 77 de picturi datând din diferite perioade, începând cu secolul 13-lea. Reevaluată, colecţia, reprezentând acum "numai" două bilioane de dolari, a fost expusă la Madrid (în fotografie, un portret de Ghirlandaio)

Insecticide

O echipă de entomologi ai universităţii din Wisconsin au descoperit la muştele drosofile o mutaţie genetică în urma căreia 60% din ele devin rezistente la pesticide. Plecând de la această descoperire, cercetătorii în cauză lucrează deja la elaborarea unor noi tipuri de pesticide.

Baltazar Garzon, Antonio di Pietro şi Antonio Caponnetto - trei nume cu rezonanţă şi trei teme de activitate internaţională: anti-corupţie, anti-drog, anti-terorism. Judecătorul italian di Pietro, şeful operaţiunii anti-corupţie "mani pulite" (mâini curate) participă la lucrările unui seminar de vară având ca temă crima organizată. Garzon, fost judecător spaniol, este acum deputat şi conduce investigaţiile privind drogurile şi terorismul

Jogging la nivel înalt! Preşedintele Bill Clinton şi cel al Coreei de Sud, Kim Young-san îşi menţin silueta alergând împreună la Seul

Limbaj

Pretutindeni unde circulă oameni, avalanşă de semne, simboluri, pictograme, logo şi signete, oferă un ajutor tăcut dând indicaţii, prevenind sau interzicând. Adevărate hieroglife moderne, aceste semne pot fi întâlnite la tot pasul: în comerţ, în lăcaşuri de cultură sau de învăţământ, în mijloacele de transport în comun, în spitale sau policlinici, pe stadioane, pe străzi sau pe autostrăzi. Pentru a "citi" aceste simboluri nu ai nevoie să cunoşti limbi străine sau să posezi o cultură generală solidă; este suficient ca semnalul dat de graficieni să comprime esenţialul informaţiei în mod util şi estetic. Exemple în acest sens pot fi nenumărate. Începând cu mii de ani în urmă, când "designeri" dibaci au transmis mesaje pe pereţii unor peşteri (privind, probabil, descântarea şi vânarea unor animale) sau pe platourile înalte ale Americii de Sud (privind o probabilă şi, de ce nu, o posibilă vizită pe Terra a unor nave extraterestre), continuând cu lansarea în spaţiul interstelar a unor simboluri privind dezvoltarea civilizaţiei terestre şi încheind, cel puţin pentru momentul de faţă, cu albumul recent apărut în SUA (în care sunt reprezentate peste 400 din cele mai uzuale şi eficiente semne pe întregul glob) imaginile vor deveni una din cele mai vaste şi reale posibilităţi de comunicare pe planeta noastră şi poate, chiar din univers.

Patricia Kaas, face o mică dar esenţială declaraţie pentru toţi cei care vor să ştie câte ceva despre ea. S-a născut în 1966, la Forbach, fiind ultima din cei şapte copii ai unei familii de protestanţi. A primit o educaţie de tip vechi care i-a influenţat multă vreme comportamentul. Locuieşte într-un apartament în cartierul Saint-Germain-des- Prés din Paris. A deschis recent propria societate "Notă în blues" pentru care a primit o propunere de colaborare din partea casei de discuri Columbia. Încă se mai consideră o combinaţie, nu întotdeauna lipsită de complexe, dintre o tânără fată timidă şi o cântăreaţă care nu se teme de nimic

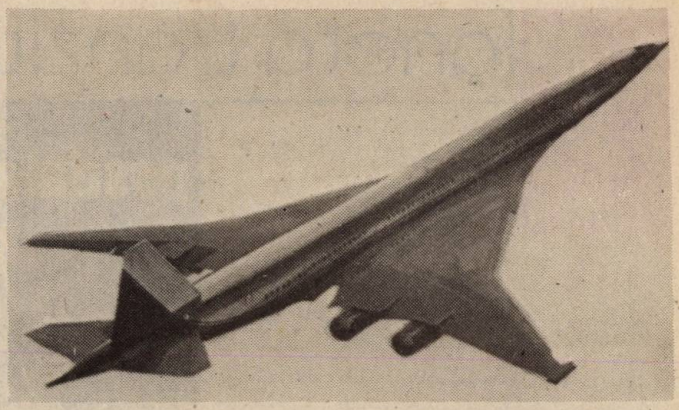

Un grup format din Boeing-McDonnell Douglas-British Aerospace, în care au fost cooptaţi şi specialişti din Germania, Rusia şi Japonia au conceput un prototip de avion al viitorului: HSCT - 500 pasageri, 2 600 km/h viteză de croazieră, 9 500 km rază de acţiune. Comparativ, performanţele Concorde: 100 pasageri şi 6 400 km rază de acţiune

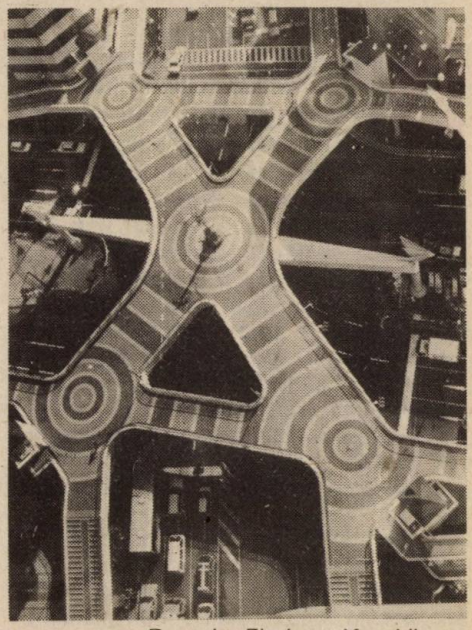

Primul pod pietonal cu lift din Japonia se află în apropierea gării din Kawasaki City, în sudul oraşului Tokio. Podul are, în fiecare colţ, câte un lift pentru persoanele handicapate. În fiecare lift e instalată o cameră de luat vederi, pentru eventualele accidente. De asemenea, podul are piste pentru bicicliști

Sida

În urma unei anchete a Oficiului federal al sănătăţii publice din Elveţia, aflăm că 47% din populaţia acestei ţări au efectuat un test HIV. Ca şi în Elveţia, aceleaşi teste au fost făcute în Franţa şi în Marea Britanie asupra a 22,2% şi respectiv, 15,3% din populaţie. Testele s-au impus ca urmare a vastei acţiuni de donare a sângelui în rândurile populaţiei de la 17 la 45 de ani. Prudenţa şi operativitatea elveţiană ne dă un nou exemplu.

Cercetări

În urma unor cercetări efectuate la Princeton, s-a putut avansa ideea longevităţii sistemului nostru galactic: peste 200 000 de ani, dar nu mai mult de 8 milioane. Poate fi considerată această limită suficientă pentru desfăşurarea unor proiecte de amploare cum ar fi colonizarea cosmosului? Alte cercetări vor da cu siguranţă şi acest răspuns. Oricum, întreprinzătorii noştri particulari sunt rugaţi să se grăbească!

Studiu

Ultimul şi cel mai complet studiu efectuat de INSERM scoate în evidenţa calităţile deosebite ale acestui aliment bogat în amino-acizi, albumine şi proteine. În ou se găsesc, în mod raţional dozate, atât minerale - fier şi fosfor - cât şi vitaminele A, E, K şi B; în plus, oul conţine în cantitate mai mare decât alte alimente vitamina D. Tot atât de importantă este şi certitudinea neacumulării colesterolului din ou în organismul uman.

Singura contraindicaţie: cu cât oul este mai vechi, cu atât creşte riscul contaminării de la bacteriile care se dezvoltă rapid în interior. Studiul se încheie cu un sfat: consumaţi în fiecare zi câte un ou proaspăt!

Arthur F. Gay, înregistrat în Guiness Book datorită faptului că a supravieţuit cel mai mult cu o inimă transplantată (20 de ani şi 4 luni), a murit de curând, la vârsta de 56 de ani. Diagnosticul? Cancer. În imagine, Gay în anul 1978

Dracula

Începând cu anul 1897, de când irlandezul Bram Stoker a prezentat în cartea sa povestea de dragoste a unui prinţ transilvan, Dracula şi până în prezent, a trecut aproape un secol în care un mit bântuie peisajul literar-dramatic şi cinematografic al lumii. Un secol în care "eroul" amintit ne-a dus faima în lume, în sens contrar adevărului istoric. Realizat în 1992 în genul "horror", filmul celebrului regizor american Francis Ford Copolla a luat premiile Oscar pentru regie, costume şi montaj sonor. În rolul principal, actorul londonez Gary Oldman, iar în rolul uneia dintre miresele lui Dracula, Floriana Kendrik - o românca născută la Cluj şi stabilită la Los Angeles.

Statut

Parlamentul francez a adoptat un proiect de lege care, modificând statutul Băncii Franţei, să permită autonomia acesteia faţă de guvern. Socialiştii şi comuniştii au votat împotrivă, considerând că noua lege "suprimă orice drept de control real asupra politicii monetare promovate în Franţa".

postfață la G7

Radu BUDEANU

După încheierea faimoasei runde G-7 corifeii lumii occidentale s-au întors cu grăbire în capitalele de baștină cu două excepții semnificative: Helmuth Kohl și Bill Clinton.

Primul și-a permis o escapadă siberiană consacrată la prima vedere unei extravagante partide de pescuit. La a doua vedere vacanța-blitz a cancelarului s-a dovedit o pragmatică finalizare a unuia dintre cele mai abracadabrante dosare din perioada post-belică. Este vorba de încetarea ocupației sovietice asupra Germaniei reunificate. În largul apelor lacului Baikal, Kohl și Elțin au convenit, într-un tête-à-tête imperial, ca Germania să cotizeze cu aproximativ 7 miliarde de mărci pentru construcția de locuințe de servici în Rusia. Locuințele vor fi ocupate de militarii foști sovietici care vor fi retrași din Germania până la mijlocul anului viitor. În felul acesta URSS care nu mai există nu va mai timora RDG care nu mai există.

Al doilea înalt oaspete de la Tokio a făcut si el o escală. În Coreea de Sud. Rațiunea ei a fost simbolică și nu numai: Clinton a efectuat o promenadă de... "prevenție" pe un mic segment al paralelei 45 și anume acolo unde paralela cu pricina prezintă acumulări tensionale majore. Șeful executivului american, îmbrăcat într-o cochetă uniformă de paraşutist, s-a arătat, dezarmat, grănicerilor nord-coreeni, dar a punctat ofensiv la conferința de presă care a urmat. El a spus: "Indiferent de acțiunile care le va întreprinde Coreea de Nord, SUA își vor onora angajamentele asumate în legătură cu problemele de natură nucleară și, în general, cu cele de securitate". Deplasarea la Panmunjon a scutit de echivoc raporturile americano-sud-coreene: SUA își menține umbrela nucleară în regiune și continuă să arbitreze Pacificul. Phenianului îi rămâne să mediteze constructiv pe marginea acestei evidențe.

Regula jocului

"Regula jocului a fost stabilită de ruși: relații dezideologizate de interes reciproc la prețurile pieței internaționale". Am citat dintr-o recentă precizare a generalului Raul Castro, omul nr. 2 al regimului de la Havana, asupra naturii relațiilor cu actuala putere de la Moscova. Pompajul matern de odinioară și "sprijinul necondiționat" care au transformat Cuba într-o cazemată sovietică rămân de domeniul trecutului. După 1990 contractele militare au fost sistate iar înțelegerile cu ansamblul estului s-au redus cu un procent semnificativ: 93 la sută... "În aer" a rămas și centrala nucleară de la Juragna, din regiunea Genfuegos, bastion futurologic al raporturilor speciale dintre Moscova și Havana. Vizitele întreprinse în Cuba de vicepremierul rus Șumeiko și, de curând, a nr. 2 al diplomației ruse, Gheorghi Mamedov, au avut drept obiectiv descifrarea a ceea ce ar mai rămâne în picioare din vechea prietenie. Conform "regulii jocului" a rămas lipsa de ideologie adică un element complet inoperant pentru o solidaritate din care absentează dolarii...

Europa la căpătâiul Bosniei...

Sub privirile Europei Bosnia-Herțegovina a decedat. Războiul de doi ani a produs 140 000 de morți adică incomparabil mai mult decât "realizările" însumate ale conflictelor din Orientul Mijlociu și Vietnam. Răsăritul, falimentar și incoerent, are o vină restrânsă în această crimă perfect organizată, în comparație cu apusul - dinamic, opulent, puternic și firește, exigent. Oricum, planul Vance-Owen a devenit strict desuet, iar cel sârbo-croat, propus de Miloșevici și Tudjman, strict posibil. E adevărat: varianta laminată de Belgrad și Zagreb nu concordă într-o serie de resorturi cu cea propusă de președinția colectivă bosniacă recent debarasată de bagheta musulmană a lui Izetbegovici. Oricum, la Sarajevo nu se agreează costituirea a trei state compacte etnic și etanșeizate, ci organizarea unei confederații având personalitate juridică internațională. În curând, la Geneva, lordul Owen flancat de ceilalți negociatori va avea tot timpul să remarce ce a mai rămas din planul său în timp ce pe teren lucrurile vor putea să se conplice oricât de mult.

Țarul balamucului

Boris Elțin a promis că nu va mai candida pentru funcția supremă. Aceasta înseamnă că are o minte sănătoasă într-un trup sănătos. Cocoșat de un guvern incoerent și atacat concentric pentru corupție, cu un parlament ostil, dornic să îl execute cu preaviz sau fără, presat de greve și o inflație halucinantă, ar trebui să fie maniac pentru a-și mai dori o experiență asemănătoare. Ultima perioadă a fost și cea mai năstrușnică. În timp ce era plecat la Atena, oficialitățile din Sverdlovsk au proclamat, sub aburi grei de vodcă, Republica Ural. În timp ce făcea plecăciuni la Tokio, Sovietul Suprem a decretat Sevastopolul port rus, inflamând la maximum mânia celei de-a treia puteri nucleare a lumii și împingând Rusia spre un război, absolut evitabil. În timp ce punea la cale, împreună cu Helmuth Kohl, revenirea armatei din Germania, regiunea rusă Primoroe (aflată la Pacific) s-a declarat și ea republică. Descompunerea federației în factori primi adverși se face pe fondul țicnelii generale în care Elțin are responsabilitatea de a se menține un viguros paratrăznet. Asta fie și numai pentru faptul obositor ca la capătul său de telefon roșu să poată raporta Washingtonului în ce hal a ajuns imperiul.

În vârful țevii...

China este o mare producătoare de proverbe inclusiv de export. La vremea sa președintele Mao a condus partidul, țara și interminabilul său popor apelând la "ziceri" și "învățăminte" care au pigmentat memorabil doctrina înaintării republicii spre comunism. Una dinte ele - "puterea se află în bătaia puștii" - a făcut carieră și după dispariția marelui cârmaci. Azi, această apreciere politică devenită proverb internațional este la ordinea zilei la Beijing. Presa oficială din capitala chineză reflectă, cu o consecvență simptomatică, alergiile și tensiunile intervenite în circuitele relațiilor partid-armată. Armata este nemulțumită că oficialitățile guvernamentale fac tapaj pe tema corupției din garnizoane iar militarii sunt alertați de ravagiul "liberalismului" în rândurile partidului și a conducerii de stat. Confruntarea se consumă și la nivelul comisarilor politici opuși comandanților militari. Cotidianul armatei a publicat, în context, un editorial în care îi avertizează "cadrele ale căror gânduri nu sunt în întregime îndreptate către armată, ci mai mult spre afacerile lor personale" că momentul dreptății se apropie... O dreptate aflată "în puterea puștii"?...

TOKIO

O lungă vară fierbinte

Duminica trecută s-au desfăşurat, în Japonia, alegeri generale anticipate, apreciate încă înaintea declanşării lor ca "un eveniment istoric", datorită perspectivelor unor majore schimbări pe scena politică niponă. Înaintea anunţării rezultatelor definitive, vă oferim un tablou de ansamblu al situaţiei politice şi portretele liderilor ce s-au confruntat în lupta pentru primatul politic.

Premisele schimbării. Cu mai bine de o lună în urmă guvernul liber-democrat, al premierului Kiichi Miyazawa, s-a confruntat cu votul de neîncredere al Parlamentului nipon: cu 225 de voturi pentru, dintre care 39 proveneau din rândul membrilor partidului de guvernământ, şi 220 împotrivă, primul ministru a fost pus în faţa celei mai dramatice alegeri - să demisioneze sau să dizolve Parlamentul. După consultări de o oră cu membrii cabinetului său, Kiichi Miyazawa s-a plecat în faţa evidenţelor şi a anunţat alegeri generale anticipate pentru data de 18 iulie.

Cei 40 de ani de carieră politică ai premierului japonez nu au fost încununaţi de meritele de a fi gazda întâlnirii celor şapte mari puteri ale globului, ci de neliniştile unui cutremur politic fără precedent. Şi în Japonia mitul partidului unic este pe cale de a se spulbera.

Un partid puternic, dar uzat. După cel de-al doilea război mondial până în prezent Partidul Liber-Democrat a deţinut puterea fără întreruperi. Anecdotica spune că departe de a fi liberal şi democratic, partidul de guvernământ este conservator, elitist şi factional.

Divizat pe bisericuţe, PLD reuneşte sub umbrela sa, de la înfiinţare (1955), într-o biserică mai mare, liberali, birocraţi, centrişti şi ultranaţionalişti. Deviza de fiinţare a partidului a fost, în timp, aceea de a oferi membrilor săi cele mai bune ocazii şi condiţii de a se bucura, cum spunem noi, de ciolan, adică de cele mai bune posturi în conducerea statului. Însuşi regulamentul de funcţionare al partidului a fost conceput în acest fel. Acesta prevede că preşedintele partidului va fi desemnat ca prim-ministru. Preşedinţia se întinde pe o perioadă de 2 ani, astfel că primul ministru se schimbă regulat iar controlul asupra conducerii rămâne în mâinile seniorilor politici. Acest sistem simplu şi comod a întreţinut 40 de ani de pace şi stabilitate, în timpul cărora Japonia şi-a putut reface economia devastată de război, devenind treptat o supra-putere.

Ceea ce a erodat în timp maşinăria politică a partidului a fost sistemul electoral japonez. Ultima campanie electorală a costat PLD 2 miliarde de yeni, care s-au adunat din donaţiile susţinătorilor săi. În schimbul acestor sume, pentru a-şi întreţine clientela politică, partidul a creat un sistem de favoruri bine instrumentat care să-i asigure prioritatea în alegeri: crearea de noi locuri de muncă, asigurarea licenţelor pentru oameni de afaceri, construirea de drumuri etc. În acest fel, între aleşi şi alegători s-au creat legături de interese reciproce inextricabile, ceea ce explică în mare măsură rezistenţa la ideea de schimbare a sistemului electoral pe care vor s-o impună reformatorii politici. Partidul Liber-Democrat seamănă cu o mare companie japoneză în care politicienii intră ca muncitori neclaificaţi şi se zbat după aceea o viaţă întregă să ajungă la vârf. Cui i-ar conveni să arunce pe fereastră atâta amar de vreme?

Fostul premier şi principalul său contracandidat

Lupii tineri. Numai ei, care mai au încă destul timp înainte, şi pot risca o schimbare.

După scandalul cunoscut sub numele de "afacerea Sagawa Kyubin", în urma căruia s-a descoperit că politicieni de elită, printre care Kakuei Tanaka şi Shin Kenemaru, au fost mituiţi cu sute de milioane de yeni, singura soluţie a momentului a devenit reforma politică.

Regizorii principali ai acestei schimbări sunt desprinşi chiar din rândurile Partidului Liberal-Democrat. **Ichiro Ozawa** şi **Tsutomu Hata**, liderii Partidului Vieţii Noi, şi-au asumat, cel puţin la modul declarativ, această sarcină. Conştienţi că au prea puţin timp la dispoziţie pentru a convinge electoratul de intenţiile lor, reformatorii din PLD au cerut alegătorilor să pornească împreună în această aventură în necunoscut.

"Sistemul nu poate fi schimbat decât de cineva dinăuntrul lui, familiarizat cu gradul de corupţie care bântuie. Schimbarea în Uniunea Sovietică nu a venit din afară ci dinăuntru", a decalrat Tsutomu Hata. Un alt membru al Partidului Vieţii Noi s-a declarat şi mai tranşant: "Ei bine, se poate vedea cu claritate că noi am dărâmat "Zidul Berlinului" în politica japoneză.

Pentru a-şi asigura cât mai multe şanse de a forma după alegeri o coaliţie guvernamentală, Ozawa şi Hata fac multe eforturi să găsească cât mai mulţi aliaţi potenţiali. Ei s-au întâlnit mai întâi cu socialiştii, pe care, deşi îi disprţuiesc datorită ineficienţei lor politice, îi consideră capabili de cooperare, apoi cu alte trei partide mai mici: socialist-democratic, social-democrat şi komeito. Pe lângă aceştia mai au nevoie şi de suportul altor formaţiuni liberale desprinse din bătrânul Partid Liber- Democrat - Noul Partid Japonez şi grupul Sakigake - Partidul Vestitorilor. Dar cel mai important eveniment al campaniei a fost până acum întâlnirea reformatorilor cu **Akira Yamagishi**, liderul celei mai mari organizaţii de muncă din Japonia, RENGO. Această organizaţie are ceva fără de care nici o ambiţie politică nu poate prinde viaţă: bani. Analiştii politici şi-au exprimat de mult opinia că în momentul apariţiei unei forţe politice de opoziţie, puternice şi credibile, **RENGO** se va afla în miezul ei. Se pare că acesta e momentul mult aşteptat.

Perspective şi speranţe. Cei mai mulţi politicieni şi cunoscători ai vieţii politice japoneze au opinat că viitoarele alegeri, istorice prin importanţa schimbărilor previzibile ce vor avea loc, pot declanşa o perioadă de haos. Problema se pune dacă noul guvern va avea suficientă putere parlamentară pentru a adopta legislaţia reformatoare. O multime de piedici vor trebui depăşite şi o seamă de dezechilibre corectate.

Un sistem politic mai deschis ar putea compromite în mod dramatic protecţia statului faţă de producătorii de orez sau relaţiile comerciale mondiale, de exemplu, un sistem politic care îi reprezintă mai bine pe japonezii din clasa de mijloc ar putea fi mult mai receptiv la problemele liberalizării pieţii, dar el poate provoca la început dereglări semnificative în Japonia. Este posibil ca vechile fricţiuni între SUA şi Japonia în problema liberalizării pieţei orezului să scadă şi in relaţiile dintre cele souă super- puteri să intervină o perioadă mai bună. Dar toate acestea sunt presupuneri ale unui viitor mai îndepărtat. Pentru viitorul imediat, însă, este posibil ca actuala criză politică internă să afecteze negativ relaţiile internaţionale japoneze, pentru simplul motiv că lipsa unui partid cu o majoritate absolută în Parlament va transforma activitatea acestuia într-o luptă surdă, greoaie şi periculoasă.

Singura certituine este că, în acest moment, electoratul japonez are, pentru prima oară după 50 de ani, şansa unei alte alegeri.

Elena GUGU

viitoarea bătălie a lui

OLIVER NORTH

În cursa pentru senat cu ajutorul lui D-zeu, dar fără Ronald Reagan

Philip Weiss

Ploua când Oliver North a ajuns la Convenţia republicană a statului Virginia, în Richmond, luna trecută. A participat la o recepţie organizată de preşedintele partidului. Şi-a îmbrăţişat un vechi prieten şi s-a îndreptat amical, plin de vervă, către un altul, strigându-l "Hei, John!" Nu a băut. A dat autografe şi le-a spus tuturor celor cu care a discutat: "Dumnezeu să mă aibă în pază".

North s-a referit la convenţia din anul viitor, când este convins că se va întoarce pentru a solicita candidatura (din partea partidului) pentru senatul SUA. A purtat costumul de politician, ceea ce nu l-a îndepărtat de oameni, ci, dimpotrivă, l-a apropiat.

Oliver North are darul de a cuceri inimile oamenilor.

Părăsind sala, North m-a oprit pe hol. Îl urmăsem în Virginia pe perioada vizitelor şi el a vrut să discutăm despre ultima oprire, în Roanoke. Menţionasem acolo că afacerea legată de Iran nu se mai află în centrul preocupărilor lui North. "Nu vreau să cred că sunt neserios în această privinţă", spune North. "Am făcut nişte greşeli" şi, clătinând dezaprobator din cap, adaugă: "Şi am greşit foarte mult prin faptul că am fost un om slab. "Oliver North este o prezenţă impunătoare, el este întruchiparea legendei pe care singur şi-a creat-o. "Ştii, în America, noi toţi învăţăm cum să deosebim binele de rău", îmi mărturiseşte Oliver North, "şi chiar ne pricepem să distingem ceea ce este bine de mai bine". Exact ca atunci când te hotărăşti să cumperi o maşină, trebuie să alegi între un Ford sau un Chevy, dar cum să alegi între "rău" şi "mai rău"? **Aceasta este ceea ce am învăţat**.

Oliver North are o figură deschisă. Are o privire caldă şi în acelaşi timp virilă. Are o atitudine fermă şi este o prezenţă impunătoare. Singur mărturiseşte că este texan, lucru care sugerează deja foarte multe despre personalitatea sa. Oliver

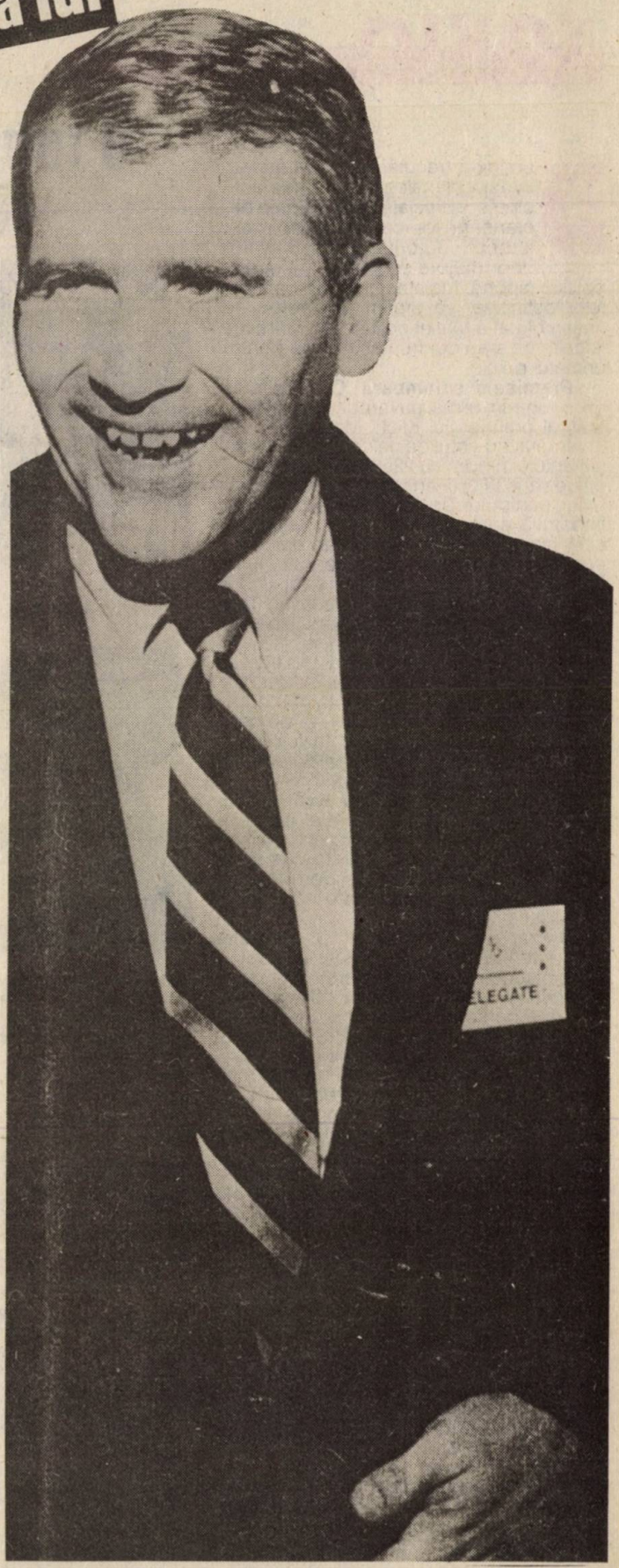

La conferinţa republicană a statului Virginia, North nu mai purta uniformă, însă şi-a păstrat darul de a cuceri inimile oamenilor

OLIVER NORTH

North a fost piesa de bază în afacerea legată de Iran. Rolul său a fost aproape ca al unui secretar de stat, visând să aducă preşedintelui Reagan Premiul Nobel pentru restabilirea păcii cu Iranul.

În 1989, procurorul Lawrence Walsh a susţinut un proces împotriva lui North, întemeindu-şi acuzaţiile pe trei idei. Walsh a considerat că North a obstrucţionat Congresul, a distrus documentele şi a acceptat un sistem de securitate special. Procesul s-a încheiat însă în favoarea lui North, acuzaţiile nefiind solide. Astăzi Oliver North este considerat un erou naţional. Foarte multă lume îl simpatizează. El are o calitate remarcată de toţi: sinceritatea. Ca politcian este extrem de abil.

A luat în consideraţie, încă de la început, problema "decadenţei morale" deschisă de democraţi.

Oliver North a publicat o interesantă carte, "Under Fire", extrem de apreciată în SUA.

Printre alte trăsături de caracter, care i-ar întregi portretul, este aceea de a fi prietenos cu cei pe care îi cunoaşte. Însă pentru el, cel mai bun prieten rămâne soţia sa, Betsy, care i-a dăruit 4 copii.

În general, discursurile lui Oliver North nu sunt dintre cele mai obişnuite. Atacă probleme de acută importanţă naţională într-un mod extrem de personal, vorbeşte cu pasiune şi ţine să lămurească corect lucrurile, îi place dialogul, răspunde cu amabilitate, dar şi cu fermitate, la toate propunerile care i se fac.

La întrebarea reporterilor dacă va candida în 1994 pentru Senat, Oliver North îşi analizează cu modestie poziţia şi afirmă că un rol hotărâtor în această privinţă îl va avea soţia sa şi, desigur, cei care-l susţin.

Unul din marile sale defecte se pare că este acela de a nu îşi cunoaşte (sau de a nu dori să-şi recunoască) propria-i valoare, interesele personale.

Întrebat dacă ar dori să devină preşedinte, Oliver North răspunde categoric: "Preşedinte, nici vorbă! Ceea ce îmi doresc eu este să fiu mereu în apropierea lui".

Un eveniment extrem de important, care i-a marcat viaţa şi care a arătat un alt aspect legat de personalitatea lui Oliver North, s-a petrecut în timpul Iran-contra affair. Abia în anul 1984, Oliver North a renunţat la cariera militară pentru a se ocupa de politică. El se numără printre veteranii războiului din Vietnam.

Între anii '85-'86, North devine cel mai important locotenent-colonel din istoria SUA. Afirmarea sa în plan militar s-a sfârşit printr-o criză constiuţională. La conferinţa din noiembrie 1986, s-a pus în discuţie un aspect uluitor al "afacerii", şi anume "diversiunea" legată de vinderea secretă a armelor pentru iranieni. De fapt "diversiunea" fusese pusă la cale tocmai pentru a distrage atenţia de la abuzul de putere din Iran-contra affair care a fost mai periculos decât Watergate-ul: crearea unui secretariat - fantomă care să pună în circulaţie milioane de dolari în întreaga lume. În legătură cu Oliver North, care era implicat în această problemă, pot fi formulate două ipoteze: prima ar fi aceea că Oliver North i-a servit lui Reagan drept adjunct de facto pentru a fi salvat complotul de birocraţi sau, a doua, conform căreia acesta nu mai era de folos şefilor săi. Ţinând cont de isteţimea şi de bunăvoinţa lui North, amândouă ipotezele sunt valabile. În timp ce susţinea că nu ştie nimic despre diversiune, Reagan le acorda sprijin iranienilor, dar Administraţia avea nevoie de un om de acţiune. Lovindu-se de obstacole în cadrul Departamentului Apărării şi în cadrul CIA, Casa Albă a apelat la statul major al Consiliului Naţional de Apărare. Oliver North condusese deja în mod exemplar operaţiunea de capturare a teroriştilor de pe Achille Lauro. El era omul necesar pentru a se ocupa şi de Iran. Şi-a asumat responsabilităţile altora, a făcut să dispară un cont dintr-o bancă elevetiană, a minţit Congresul, şi-a înşelat superiorii. În apreciata carte "A very thin line", Theodor Draper spune că North "a încercat şi a reuşit, în mare măsură, deopotrivă să construiască şi să îndeplinească o tactică".

Un episod grotesc al atitudinii exagerate a lui North este cel legat de memorandumul pe care l-a alcătuit cu ocazia unei incursiuni secrete în Teheran: "Suntem pregătiţi să ripostăm la orice fel de atacuri pe care ni le rezervă iranienii", scrie el.

În "Perilous State Craft", Michael A. Ledeen îl vede ca pe "un mare talent şi un mare risc în acelaşi timp".... Oliver North "a vorbit aproape fără viaţă şi a dat dovadă de prefăcătorie, apărându-şi adversarii". Într-un interviu, Ledeen continuă: "Lumea l-a subestimat pe North. El era omul care trebuia să scrie ultimul memoriu. El este singurul care ar fi stat acolo până la trei dimineaţa dacă ar fi fost necesar".

Comitetul însărcinat de Congres - care a condus audierile în cazul procesului Iran - a subestimat talentul lui North. Când a apărut la televiziunea naţională; în faţa comitetului în iulie 1987, North purta uniforma de marină pe care a îmbrăcat-o foarte rar la Consiliul Securităţii Naţionale şi s-a autocaracterizat drept un soldat responsabil de faptele comise. Cel mai surprinzător s-a arătat în momentul în care a negat faptul că a primit un dar de 13 800 $ şi asigurări privind securitatea sa de la oameni de afaceri care profitaseră de pe urma vânzărilor de arme.

El a afirmat că toate acestea erau de natură să îi protejeze indirect familia de acţiuni teroriste.

"Aş vrea să ştiţi că mi-aş dori foarte mult - în special dacă există oameni din străinătate care ne privesc acum, şi sigur că există - că voi fi încântat să-l întâlnesc pe Abu Nidal, de la egal la egal, oriunde în lume, OK?", a spus Oliver North.

Totuşi, unele întrebări au rămas fără răspuns în această problemă. Oliver North, considerat ca fiind mai mult imaginativ decât lucid, este apreciat de către Ledeen astfel: "Lui North îi este foarte greu să facă distincţie între adevăr şi imaginaţie". Tot el adaugă: "Are o capacitate extraordinară de a da crezare propriilor poveşti. Întrebarea este dacă e vorba de ceva temporar sau asta face parte din natura lui intimă?!"

(va urma)

Traducere şi adaptare
Laura Cora CIOBANU

North, acordând autografe la cartea "Under fire" şi având-o alături pe soţia sa, Betsy

profil

LUMEA

ION ȚIRIAC

UN PYGMALION LA SFÂRȘIT DE SECOL

este pentru România o legendă vie, așa cum, datorită granițelor și meandrelor destinelor lor ieșite din comun, legende au devenit și Nadia Comăneci, Ilie Năstase, Virginia Ruzici ș.a.m.d. Astăzi ei sunt simboluri vii ale reușitei în viață. Ion Țiriac este însă mai mult decât o vedetă sportivă recunoscută în toată lumea. El este simbolul unui "self-made-man" total: tenisman, antrenor, manager, bancher, filantrop; a reușit să-și coloreze personalitatea adunând toate aceste atribute în jurul caracterului său complex, al cărui cuvânt de ordine pare să fi fost "diversitatea". Fiecare altă preocupare se așează ca o piatră la construcția edificiului reușitei în viață, așa cum și-l imaginează un arhitect de talia lui Ion Țiriac.

"Contele Dracula", cum i se spune în lumea tenisului, stă în fața aparatului de fotografiat, dar refuză să zâmbească. Nu-și poate fisura propria imagine, pe care a impus-o după ani de efort asiduu. Chiar și în zilele carierei sale sportive era recunoscut nu doar pentru performanțele sale, dar, mai ales, pentru manifestările stranii, care trădau o forță neobișnuită, un temperament imposibil de înfrânat. Mare chefliu și iubitor al curselor de motocicletă, vânător neîntrecut al ademenitoarelor cover-girls, ce risipesc în jur foșnetul unduios al mătăsurilor și mirosuri parfumate costisitoare, mâncător de pahare de șampanie și mare amator de caviar, "Țiri", cum îi spun apropiații, și-a impus incontestabilul portret de bărbat viril, gurmand și hirsut, un demn urmaș transilvănean al tracului zeu Dyonisos.

La 54 de ani, lui Țiriac îi place să-și amintească de anii unici ai tinereții sale: "Nu existau reguli pe vremea aceea. Făceam ce dracu', voiam! Ne-am trăit viața din plin".

Aparent, nimic nu s-a schimbat. Mustața e la locul ei, atâta doar că a început să albească iar privirea, grea de câte ascunde, sugerează ceea ce scria odată **John Mc Phee** despre "Yon": "Omul acesta a trecut prin locuri pe care cei mai mulți dintre semenii lui nici nu și-ar putea închipui că există". Același **John Mc Phee** i-a făcut un portret extrem de sugestiv lui Țiriac, cu ocazia finalei de la Wimbledon din 1971: "Țiriac arată ca un agent de publicitate, ca un spion triplu din Alexandria, ca un comerciant de mașini la mâna a doua, gata oricând să încheie o afacere într-o încăpere dosnică, ascunsă în spatele altei încăperi dosnice".

Țiriac însuși spune despre sine, aruncând o privire retrospectivă asupra carierei sale: "Eu am fost cel mai mare jucător care n-a putut juca". Fără falsă modestie, această declarație trebuie înțeleasă respectând sensul cel mai adecvat al cuvintelor sale: "Țiri" este proprietarul unei inteligențe care a depășit cu mult cercul trasat cu cretă al terenului de

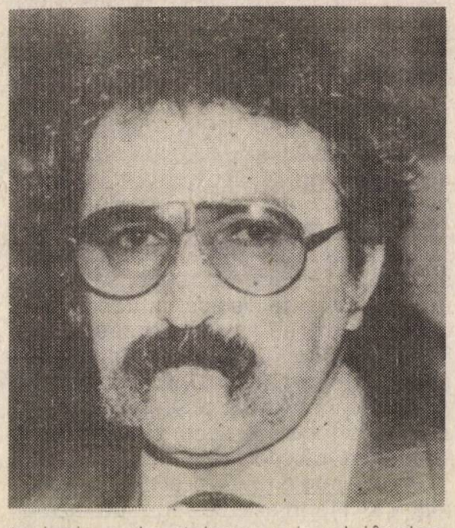

tenis și s-a plasat deasupra jocului în sine, devenind un vizionar al sportului și al marilor beneficii pe care acesta i le poate aduce lui, dar și celorlalți care împărtășesc această pasiune. După ce a renunțat la performanță a devenit unul dintre cei mai mari antrenori ai lumii, care putea oferi jucătorilor săi orice, de la racordarea rachetelor, sfaturi de suflet sau strategii de joc, până la administrarea reușită a afacerilor acestora. El este "omul bun la toate" pentru nume ca Ilie Năstase, Guillermo Vilas, Henri Leconte sau Boris Becker, pe care i-a impus și i-a consacrat în arena mondială a tenisului.

Pe Boris Becker l-a descoperit în 1984, la Monte-Carlo. Aici Țiriac are o casă ridicată pe unul din versanții ce străjuiesc Mediterana și în care locuiește împreună cu fiul său și al Mikittei von Issenberg - un model parizian alături de care a trăit o idilă al cărei urmaș este adolescentul de astăzi Alexandru Ion.

In 1984 Boris avea 16 ani iar la un an după întâlnirea cu noul său antrenor (Ion Țiriac) devenea cel mai tânăr câștigător al Wimbledonului, pe care l-a recucerit de încă două ori. Cu toate acestea, relația lor nu mai este aceeași din vremurile de început. "Dacă la 17-18 ani Boris avea nevoie de mine 20 de ore pe săptămână, acum nu mai are nevoie decât vreo două". Boris Becker a crescut și nu mai simte nevoia să fie hrănit cu linguriță iar Ion Țiriac este tot mai implicat în proiectele sale de afaceri în România. Intrebat de ziariști dacă, într-adevăr, prietenia lor s-a răcit, Boris Becker le-a răspuns indiferent: "Indiferent de diferențele dintre noi, dl Țiriac a fost la început alături de mine și tot el îmi va sta alături și la sfârșit".

La 25 de ani, "copilul minune" de acum 8 ani este tot mai preocupat de viața sa intimă. Il citește pe Confucius și Goethe, este tot mai preocupat de calitățile iubitelor sale, de rasism, iar tenisul, după cum spune Ion Țiriac, "se află în planul doi al carierei sale". Primul său antrenor rămâne totuși managerul său în afaceri. Probabil că încăpățânarea amândurora, concepțiile diferte i-au ținut, în mod paradoxal, legați, susține Ion Țiriac. "Dacă lui îi place roșul, mie îmi place albastrul.Dacă lui îi place verdele, mie îmi place negrul. Dacă vedem două fete și lui îi place una dintre ele, mie, sigur,îmi va plăcea cealaltă".

In ciuda faptului că poate accepta și înțelege diferențele dintre el și noile generații de oameni pe care îi pregătește, antrenorul Ion Țiriac preferă ca jucătorii să-și fundamenteze munca pe seriozitate. El susține că perfecționismul și tenacitatea în afaceri i-au fost modelate de educația viguroasă și sănătoasă de acasă. Tatăl i-a murit de cancer, pe când el avea doar 11 ani, iar mama sa a muncit din greu într-o fabrică pentru a-și întreține familia. Și-a început cariera sportivă într-o epocă în care jucătorii nu puteau aduna averi fabuloase de pe urma sportului. In 1968, cel mai bun an din cariera sa, a câștigat suma de 5 mii de dolari și tot pe atunci și-a putut permite riscul de a pierde "fabuloasa" sumă de 600 dolari la un Cazino din San Juan, Puerto Rico, pariind de 13 ori pe 13 negru.

De fapt, cei mai mulți "elevi" și i-a pierdut odată ce interesul acestora s-a focalizat asupra femeilor și a problemelor exterioare carierei sportive. "Toți se plâng. Ar trebui trimiși în Siberia.Când se vor întoarce de acolo vor fi educați. Tot timpul se plâng de amestecul presei în viața lor. O prostie. Dar e și vina noastră, a managerilor și antrenorilor. Am făcut totul ca viața să le fie cât mai ușoară".

In orice caz, Ion Țiriac pare a fi acum mult mai detașat de aceste probleme și mult mai interesat de ceea ce poate întreprinde în România. Deja unii reporteri britanici l-au botezat: îi spun"Tycoonescu" (engl. "tycoon-magnat al finanțelor). După Banca "Ion Țiriac", reprezentanțele Siemens și Mercedes la București, satul pentru orfani de lângă Brașov, a urmat deschiderea primului post privat de televiziune, care va prezenta integral programe sportive.

Bine cunoscut în lumea internațională a afacerilor a reușit, datorită competențelor sale deja verificate, să convingă mulți politicieni germani să investească în România și să ajute astfel la reconstrucția țării. La Washington, ca un adevărat lobbyist, s-a întâlnit cu liderul majorității democrate din Senatul american și cu alți parlamentari, și a pledat în favoarea acordării clauzei națiunii celei mai favorizate pentru România. "Sunt politician în aceeași măsură în care sunt bancher, adică deloc, zero, dar lumea mă ține minte, așa că multe dintre ușile la care bat mi se deschid fără probleme".

După părerea sa, ar fi fost "o joacă de copii" să câștige un loc în ierarhia de vârf a puterii din România, după căderea lui Nicolae Ceaușescu, dar, deocamdată, acest lucru nu-l atrage. Cu gustul său pentru mister nu dorește să dezvăluie mai mult despre acest subiect, dar nici nu îl consideră definitiv încheiat. Viitorul este pentru dl Ion Țiriac veșnica tentație a unui nou început. El este unul dintre cei care pot contrazice și sfărâma vechiul tipar omenesc cultivat cu asiduu conservatorism, prost înțeles la români, al angajatului statal, al slujbașului servil al planurilor puse la cale de "șăia mari". Cel puțin prin propria carte de vizită poate da încredere și curaj celor care nu se tem de noțiuni ca: inițiativă, libertate, imaginație, dinamism, bogăție, personalitate.

Elena GUGU

PUNCTE de vedere

Europa - de rangul doi

Niciodată un președinte american nu s-a ocupat atât de mult timp, cu atribuirea posturilor înalte de conducere, precum a făcut-o "purtătorul de speranțe al națiunii" - democratul din Little Rock-Arkansas. Aproape o jumătate de an după preluarea puterii, doar 50% din posturile de vârf de la Washington au fost ocupate.

Această situație apare pregnant mai ales în serviciile diplomatice, cartea de vizită internațională a Statelor Unite. Mai mult de 30 de ambasade americane de pe întreg globul nu au avut ambasadori. Chiar și în cadrul unor misiuni atât de importante precum Tokio, Bonn, Roma și Madrid, diplomații au fost numiți abia la mijlocul lunii iunie.

De aceea, nu apare ca surprinzătoare reacția câtorva din aceste țări vizavi de "ritmul de șarpe" cu care Washingtonul înțelege să-și realizeze obligațiile diplomatice. Parteneri credincioși din "războiul rece" se simt tratați de SUA ca state de rangul doi.

Bineînțeles, aceste "trageri de timp" sau neglijențe nu sunt doar vina lui Clinton, deoarece odată cu o schimbare de guvernare, la Washington trebuie ocupate din nou mai mult de 3 000 de funcții-cheie în stat. Un proces care cere timp, ținând cont și de faptul că fiecare candidat trebuie să fie supus unei examinări de "securitate" de către poliția federală FBI, iar în final, trebuie confirmat și de Senatul American. La acestea se mai adaugă și faptul că președintele Clinton dorește și el să-și spună cuvântul.

Statele Unite sunt azi în pericolul de a se îndepărta, sub conducerea celui de-al 42-lea președinte, tot mai mult de poziția sa de "World Leadership".

Prin intervențiile militare din Somalia, Clinton a vrut să demonstreze lumii că doar America este capabilă ca, în cel mai scurt timp, să așeze trupe de intervenție în locurile dorite. Somalia trebuie păstrată, deoarece o luptă armată acolo este mult mai lipsită de riscuri decât în Bosnia. La Casa Albă sunt semnele unei retrageri.

Peter Tarnoff, secretar de stat în ministerul de externe american a atras de mult atenția asupra a ceea ce lumea așteaptă în prezent de la Washington. Cine mai crede că SUA vrea să transforme conflictul din Bosnia-Herțegovina în propriul ei "show", afirmă Tarnoff, nu a înțeles că lucrurile s-au schimbat în mod esențial la Casa Albă. Guvernarea lui Clinton manifestă hotărâre atunci când se vorbește despre parteneriat și împărțirea sarcinilor în politica internațională. Puterea și responsabilitatea trebuie împărțite acum în mod real, ține să precizeze Tarnoff.

America nu mai vrea "să-și pună capul în pericol" pentru alții, nu mai vrea să fie singurul "polițist internațional" de pe glob.

Noua maximă sună astfel: Managementul crizei - da, dar numai împreună cu Statele Unite - și mai ales doar acolo unde interesele americane sunt în joc. Deci un "da" clar în rolul de putere a lumii.

Această transformare este determinată înainte de toate, de bani. "Casele noastre sunt goale. Fiecare dolar are importanță" a accentuat Tarnoff cu câteva săptămâni în urmă. Aceasta este valabil mai ales pentru problemele politice interne care nu suportă amânare și care ocupă un rol prioritar față de politica externă, în ochii lui Clinton.

La Washington, cursul politicii externe a președintelui este privit cu scepticism. O renunțare a SUA la funcția de "polițist internațional" este percepută ca o slăbiciune, este de părere Michael Hopkins, profesor la Universitatea John Hopkins. Pentru configurația internațională aceasta ar putea avea consecințe fatale căci cine ar vrea să urmeze un ajutor de șerif...

Limitarea imigrării ilegale în statele CEE

Europa de vest se confruntă tot mai mult cu intensificarea procesului de imigrare a persoanelor din fostul bloc socialist.

Problemele apărute ca o consecință a acestui fenomen au determinat guvernele occidentale să decidă asupra creării unui **cadru legal restrictiv** (ce este în continuă perfecționare) care să conducă la limitarea fluxului de imigranți. (În prezent, în aceste state se află circa 16 milioane imigranți, legali și ilegali).

Recent, **miniștrii de interne ai țărilor comunitare au încheiat un acord cu privire la intensificarea controalelor imigranților și expulzării prompte a celor fără documente legale**.

Cele mai multe cereri de imigrare s-au înregistrat în perioada 1983-1992, în special pentru Germania, Italia, Suedia și, ca urmare, acestea sunt țările cu cel mai mare număr de imigranți. **Statisticile relevă că solicitanții de azil politic dețin o pondere destul de mare** în totalul persoanelor ce doresc să imigreze. Realitatea a demonstrat însă că **70% din aceste persoane solicită imigrarea nu datorită persecuțiilor politice, ci din motive economice**.

Numărul de solicitanți pentru emigrare a crescut sau a scăzut în țările comunitare în funcție de măsurile luate de factorii competenți față de procesul imigrării din țările estice, **între care ex-lugoslavia și ex-URSS dețin ponderea cea mai mare**.

În 1992, circa 75% din cererile de imigrare din Europa au fost pentru Germania, comparativ cu mai puțin de 50% în 1988. Creșterea numărului de solicitanți este determinată chiar de modalitatea și termenul de verificare și soluționare a cererii, care durează în cele mai multe cazuri aproximativ doi ani, solicitantul având dreptul de a lucra și a avea un cerc de relații.

În cazul nerezolvării favorabile a cererilor, măsurile prezente nu prea severe permit ca, practic, jumătate din persoanele aflate în această situație să locuiască în țara gazdă fără aprobare.

În scopul limitării pătrunderii ilegale în **Germania**, organele competente au decis **sprijinirea din punct de vedere financiar pentru dotarea și perfecționarea activității organelor de frontieră din Polonia, Cehia și Slovacia**, asigurându-se astfel o pază mai strictă a granițelor. S-a avut în vedere și faptul că Polonia devenise țara de tranzit pentru emigranții din fosta URSS.

S-au încheiat cu aceste țări chiar acorduri privind restituirea și primirea solicitanților cărora li s-a respins cererea de azil.

Franța a cunoscut, în ultimii ani, o scădere a numărului cererilor de azil deoarece guvernul aces-

tei țări a reușit, prin măsurile luate, să nu permită șederea azilanților fără aprobare. Este refuzat dreptul de a lucra celor care sunt în așteptarea rezolvării cererii, mergându-se până la aplicarea de sancțiuni patronilor care folosesc munca imigranților ilegali.

Parlamentul francez a hotărât să nu acorde cetățenie franceză copiilor de imigranți născuți în Franța.

Marea Britanie este prima țară care a impus aplicarea de amenzi liniilor aeriene care transportă pasageri-imigranți fără documente legale. **Organele competente au în lucru o nouă lege restrictivă privind regimul imigranților.**

Cadrul legal belgian permite numai intrarea persoanelor persecutate politic. În **Italia**, unde legea Martelli a făcut mai eficient controlul granițelor, ministrul justiției, Giovanni Conso, a semnat **un decret care prevede expulzarea imediată a extracomunitarilor depistați fără documente legale.**

Plecând de la obiectivele Comunității Europene privind libera circulație a persoanei - libertatea de mișcare a cetățenilor și străinilor cu permisiunea de ședere, coordonarea politicii de imigrare și funcționarea unei baze comune de date de interes polițienesc - care nu au fost realizate în termenul prevăzut prin Acordul de la Schengen (31 decembrie 1992), **euro-deputații au lansat guvernelor un ultimatum** (30 iunie a.c.) de luare a măsurilor pentru asigurarea liberei circulații în cadrul C.E. În caz contrar, Parlamentul European va depune plângere la Curtea de Justiție din Luxembourg împotriva guvernelor acestor țări. **Modul cum vor aplica prevederile principiului liberei circulații va influența alegerile europene din iunie 1994.**

Urmare a presiunilor făcute de euro-deputați, Grupul de la Schengen a aprobat, în cadrul reuniunii de la Madrid, din 30 iunie a.c., **intrarea în vigoare începând cu 1 decembrie a.c. a principiului liberei circulații a persoanelor între state.**

Acest acord a fost posibil după decizia Franței de acordare a votului său, deși încă mai are rezerve privind anumite înțelegeri prevăzute pentru intrarea în vigoare a Acordului de la Schengen. El semnifică un nou pas în procesul integrării Comunității Europene și presupune că **începând de la 1 decembrie a.c. vor fi desființate frontierele interne între statele membre.**

Țările semnatare ale Acordului de la Schengen au recunoscut că au realizat deja o parte din înțelegerile prevăzute pentru intrarea în vigoare a tratatului.

Ultimul din aspectele care rămân încă de rezolvat - intrarea în funcțiune a Sistemului Informațional Schengen (S.I.S.) - se va realiza în termen de două-trei luni, aceasta presupunând o dotare tehnică corespunzătoare.

Ungaria - program de austeritate economică

Coaliția guvernamentală conservatoare a premierului ungar, Jozsef Antall, a reușit să supraviețuiască săptămâna trecută unui vot parlamentar considerat la Budapesta drept crucial.

Parlamentul a aprobat un pachet de **3 legi economice menite să pună ordine în cheltuielile statului, să frâneze risipa din administrație și să majoreze Taxa pe Valoarea Adăugată** pentru o serie de bunuri de larg consum de la 6% la 10%.

Minibugetul de austeritate a fost aprobat cu o majoritate de 13 voturi, un rezultat confortabil pentru guvernul Antall care, după separarea grupării de extremă-dreapta a lui Istvan Csurka, deține în parlament o majoritate de un singur deputat.

Modificările aduse de TVA sunt parte a unui supliment bugetar necesar menținerii deficitului pe anul în curs la o cotă de circa 2,34 miliarde dolari. O asemenea sumă ar păstra deficitul din sectorul public sub 6,8% din venitul național și ar crea premisele pentru o reducere a sa în 1994 până la 5,6%.

După o perioadă de succese economice, marcată de echilibrarea balanței financiare, sporirea valorii exporturilor de la 7 la 11 miliarde dolari și a rezervelor în monedă convertibilă de aproape 9 ori, Ungaria resimte, ca și alte state estice, efectele recesiunii mondiale.

Produsul național brut a scăzut cu peste 20%, producția industrială cu peste 40%, iar în ultimii doi ani **șomajul a înregistrat o creștere rapidă** afectând la sfârșitul anului 1992 circa 700 000 de persoane.

Procentele limită ale deficitului bugetar corespund acordului de principiu la care au ajuns recent ministrul de finanțe ungar, Ivan Szabo, și reprezentanții F.M.I., acord în baza căruia Ungaria urmează să primească un nou împrumut, în valoare de 600 milioane dolari.

Conform acordului de principiu, **guvernul de la Budapesta urmează să ia și alte măsuri de austeritate, printre care o creștere a impozitelor pentru categoriile mijlocii și superioare de venituri,** amânarea cu un an a plății beneficiilor datorate celor 700 000 de funcționari de stat și anularea unor ajutoare sociale.

Pe de altă parte, guvernul ungar promite să adopte măsuri de accelerare a privatizărilor, de susținere a întreprinderilor și companiilor particulare mici și mijlocii prin împrumuturi preferențiale și o scădere de la 40% la 38% a impozitelor pe profit.

O parte a câștigurilor realizate urmează să fie alocată dezvoltării sistemului de telecomunicații, drumuri și căi ferate.

Analiștii preconizează pentru viitorul apropiat și o devalorizare a forintului cu circa 5,4% în raport cu anul 1992, măsură menită să stimuleze exporturile.

Ministrul de finanțe, Ivan Szabo, a pledat în favoarea aprobării bugetului de austeritate, ca o formulă de echilibru între necesitatea Ungariei de a-și menține nivelul creditelor internaționale, cu sprijinul F.M.I. și de a păstra intacte cheltuielile statului pentru proiecte importante de dezvoltare a infrastructurii.

Potrivit declarațiilor lui I. Szabo, mesajul economic transmis de acest buget este acela că există încă fonduri disponibile pentru dezvoltarea și reconstrucția țării, care mențin locurile de muncă ale cetățenilor, fapt benefic pentru întreaga economie.

Ministrul ungar de finanțe a respins critica opoziției față de cheltuielile bugetare considerate extravagante, precum și cele 2 miliarde forinți alocați punerii în funcțiune a canalului de televiziune prin satelit, destinat maghiarilor din afara frontierelor și o extrem de costisitoare renovare a cetății Budapestei, în care urmează să se instaleze noile birouri ale guvernului.

Atât opoziția, cât și o serie de experți independenți consideră că măsurile de austeritate vor afecta pe termen lung întreaga societate prin majorări ale prețurilor, îndeosebi la energie și transporturi.

Se așteaptă, de asemenea, **o creștere a ratei inflației**, alimentată, între altele, de febra investițiilor și de sumele necesare plății compensațiilor către cetățenii ale căror pământuri au fost naționalizate în anii '40-'50.

Potrivit opiniei unanime, se pare că guvernul va întâmpina dificultăți în punerea în practică a măsurilor preconizate. Pe plan politic, însă, **aprobarea de către parlament îndepărtează perspectiva unor alegeri anticipate**, de așteptat în urma amenințării premierului Jozsef Antall că nu va conduce un guvern minoritar.

PUNCTE de vedere

PUNCTE de vedere

Cocoşul ispăşitor

"Nu suntem în starea în care să ne permitem jocul de-a jandarmii ori pompierii lumii". Acest gen de fraze revine din ce în ce mai frecvent în comentariile presei franceze. Intervenţionismul cocoşului galic, sub culorile ONU, cvasiunanim lăudat în anii '80, este privit ca mijlocul prin care "alţii" transformă Franţa în ţap ispăşitor. Unul dintre comentatorii politici cei mai activi în a distruge mitul francez al jandarmului mondial este **Alain Griotteray**, care semnează, în "Figaro Magazine", "Capacana ONU", articol din care reproducem ample fragmente:

"Ceea ce mă surprinde în actualul fiasco ONU este nu atât modul în care el se desfăşoară sub ochii noştri, cât absenţa oricărei reacţii de autocritică. Ca şi cum acest eşec nu ar fi efectul unei fatalităţi. Omul occidental (francezul, n.n.) este confruntat cu două tipuri de naţiuni problematice: cele care o duc prea bine şi cele care o duc prea rău. Primele, des întâlnite în Asia, se află în plină creştere economică şi îi fac o concurenţă insuportabilă. Cele din a doua categorie trăiesc nenorociri după nenorociri şi fac apel la conştiinţa occidentală prin intermediul jurnalului televizat. În ambele cazuri, omul occidental ar trebui să-şi pună întrebări despre eficienţa stilului său de a-şi delega responsabilităţile unor organisme precum GATT (pentru raporturile cu prima categorie de naţiuni) şi ONU (pentru cele cu statele din a doua categorie).

Pentru a potoli complexul copilului de bani gata, omul nostru a pompat un sânge proaspăt în ONU, fără a-şi da seama că nu creează ceva nou, ci acordă o a doua viaţă fostei Societăţi a Naţiunilor. Pentru a justifica implicarea celor 10 000 de francezi, răspândiţi prin lume sub egida ONU, ne-am găsit două argumente.

Primul ţine de stilul curajos al cercetaşilor şi a fost teoretizat de Bernard Kouchner: lumea este nefericită, dar o putem ajuta trimiţându-i soldaţi care să restabilească liniştea şi să vegheze la buna împărţire a ajutoarelor. Această morală este nu numai stupid de idealistă, ci şi îngrozitor de cinică: pe baza ei ne-am înţeles cu un torţionar în Cambodgia (Pol Pot), am tratat cu neocomuniştii sârbi şi cu alţii asemenea lor. Din acest punct de vedere, dezastrul trebuie oprit. Soldaţii noştri nu trebuie să devină misionari în zone în care nu vor primi decât ură.

Al doilea argument afirmă: "Nu mai putem interveni direct, căci vremurile s-au schimbat, dar statutul nostru de mare putere ne impune să ne implicăm". Câtă perversitate! Este de înţeles ca Franţa să fie prezentă în ţări unde a fost pe vremuri influentă, fără a avea ranchiună pentru cei ce au dat-o afară de acolo. Dar atunci ce căutăm noi în Somalia, Bosnia ori Angola? În cazul reuşitei unor asemenea operaţiuni, Franţa e mascată de drapelul ONU. Dacă ele eşuează, noi suntem arătaţi cu degetul. Ori ne aruncăm de-a binelea într-un nou colonialism, ceea ce nu prea mai e la modă, ori trebuie să admitem că pragmatismul se impune".

Dincolo de orgoliile noastre europene, care ne fac să nu ne bucurăm de alăturarea în text a Bosniei şi Somaliei, mai trebuie pusă o întrebare, pe care Alain Griotteray o evită: îşi poate permite Franţa o politică pasivă faţă de conflicte a căror proximitate (europeană, ce-i drept) şi potenţialitate explozivă îi pot ameninţa mai târziu propria securitate? Oare nu tocmai această strategie a struţului a dus, de la "pragmatismul" semnării acordului de la München (1938), la capitularea în faţa Germaniei? O Franţă indiferentă riscă să fie premiza unei Franţe înfrânte.

Paul MATZKE

O fosilă a istoriei contemporane

Titlul pare absurd, deoarece "fosilele" nu pot proveni decât din vremuri imemoriale. Ceea ce vedeţi în imagine e o creaţie modernă a ştiinţei războiului şi, dacă se poate spune aşa, **una din cele mai uitate** izbânzi tehnice.

La Montréal, câţiva prieteni mi-au prilejuit aventura de a vedea celebrul tun-minune, pe care un inginer "de geniu" canadian - cum au scris ani de-a rândul ziarele - l-a conceput pentru Irak. S-a vorbit şi s-a scris enorm despre acest tun gigantic. În Anglia se declanşase un veritabil scandal, în legătură cu descoperirea, în câteva industrii britanice, a unor componente care tocmai erau livrate - drept "ţevi" şi piese pentru oţelării - unor puteri musulmane.

Cel mai straniu lucru e că tunul canadian - care ani de-a rândul a fost un obiectiv păstrat într-un secret absolut - nu mai e nici măcar obiectiv

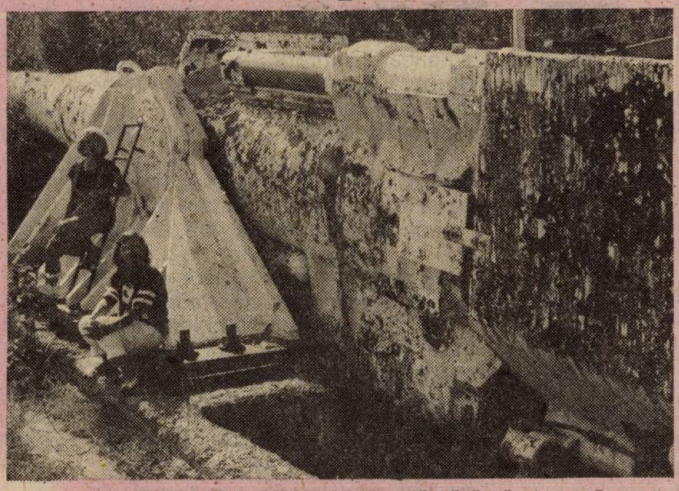

turistic. În jurul lui pădurea şi-a redobândit drepturile, cei care dau peste el îl contemplă, fără să-şi poată explica nici ce reprezintă, nici ce ar fi putut să reprezinte. E atât de mare încât, pur şi simplu, nu-i realizezi forma şi destinaţia. Nu seamănă cu un tun. Ori, mai bine zis, te trimite cu gândul la tunul cu care Jules Verne voia să expedieze un echipaj pe lună. Doamna Medeea Ionescu, din Montréal, care mi-a prilejuit surpriza întâlnirii cu acest monument al nonsensului, s-a fotografiat "lângă tun", aşa cum o fac toţi cei care-l descoperă. De pe prima pagină, undeva, la grupajele de ştiri pitoreşti, iată cum evoluează marile ameninţări, când guvernele caută şi găsesc soluţii întru liniştea planetei.

Pentru ca să putem realiza dimensiunea aventurii - care a fost construcţia acestui tun - e destul să spunem că nimeni nu reuşeşte să găsească soluţia pentru a recupera metalul astfel încât cheltuiala pe operaţiune să fie mai mică decât profitul. **(T.O.)**

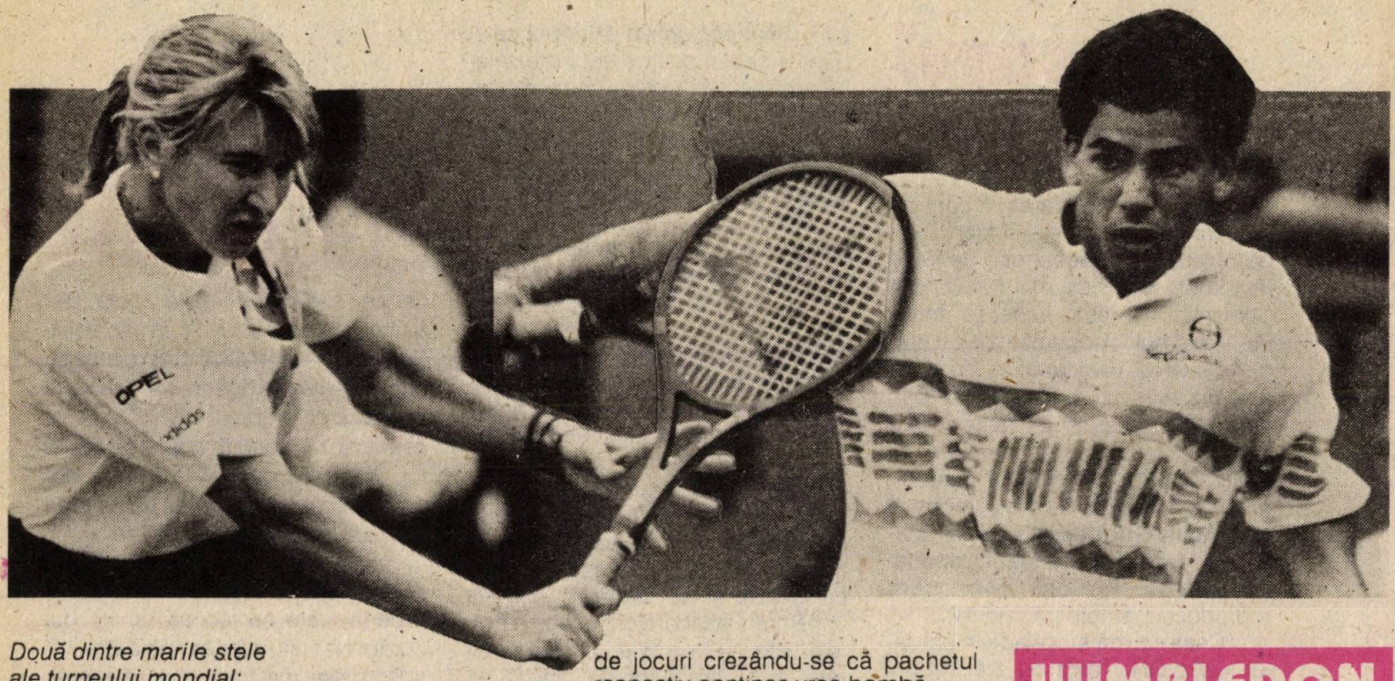

Două dintre marile stele ale turneului mondial: Steffi Graf şi Pete Sampras

WIMBLEDON '93

În templul tenisului

CEL care descinde pentru prima oară la Londra are de ce să se minuneze. Palate şi castele, ritualuri de schimbare a gărzii prin faţa cărora nici chiar localnicii nu trec nepăsători, muzee din care poţi desprinde istoria şi civilizaţia acestei lumi fără mare bătaie de cap, şi tot aşa. Dacă, în plus, mai ai treabă şi pe la Wimbledon, atunci chiar că rămâi cu gura căscată. Şi rişti să dea vreo maşină peste tine dacă nu respecţi întocmai cele scrise pe asfalt cam la fiecare intersecţie: Look right! (deh, circulaţia e pe dos în Marea Britanie). Spun că Wimbledonul te uimeşte nu din alt motiv decât pentru că în timpul turneului de tenis poţi urmări un spectacol unic: cozi la bilete de sute şi mii de oameni care se încolonează câte patru, câte cinci, pe lungimi ce depăşesc de multe ori câţiva kilometri. Aşa se poate înţelege, cred, cum se face că mai toate sporturile din era modernă au ca sorginte insula britanică. Dar hai să ne dăm mai aproape de spectacolul care se desfăşoară zi de zi pe perioada turneului de tenis, la Wimbledon, în altarul tenisului mondial.

● Complexul de la Lawn Tennis Association este totdeauna plin ochi de spectatori, oficiali, jucători şi ziarişti care foiesc care încotro. Organizatorii au pus accentul, anul acesta, pe securitatea jucătorilor şi spectatorilor. Nu de alta, dar este cunoscut cazul Monicăi Seleş, la fel cum este bine cunoscută predilecţia celor din IRA pentru aglomerările sportive. Aşa se face că în turul doi, când un spectator şi-a uitat o sacoşă în tribune s-a întârziat bine începerea zilei de jocuri crezându-se că pachetul respectiv conţinea vreo bombă...

● Prezenţa românului Ilie Năstase la un turneu de tenis îi sporeşte considerabil acestuia audienţa în rândul publicului. La Wimbledon, Ilie al nostru cred că a fost centrul atenţiei. Toată lumea îi cerea autografe, toţi veneau să se fotografieze cu el, fie că erau oameni trecuţi bine de prima tinereţe, fie că erau copii ce visau la afirmarea pe courts-urile lumii. De ce o fi exercitând compatriotul nostru această atracţie în jurul lui? Păi cum să nu fie aşa când Ilie aduce, la fiecare apariţie a lui, o rază de soare pe terenul pe care joacă! De pildă, la Wimbledon, în timpul meciului de dublu Năstase, Pilic-Metreveli, Taylor, când s-a ajuns la scorul de 1-1 la ghemuri în primul set, Ilie s-a dus la arbitru şi i-a sugerat: "Să începem tie-break-ul. Ce rost mai are să mai aşteptăm până la 6-6!" Sau câte şi mai câte...

● Un alt subiect de atracţie a fost cel al noii cuceriri a jucătorului american Andre Agassi, respectiv legătura lui cu actriţa şi cântăreaţa americană Barbara Streissand. Deşi Barbara a venit să-şi încurajeze favoritul şi a dat un mic show în loja rezervată familiei jucătorilor, deşi Wendy (prietena din copilărie a lui Andre) n-a apărut la Wimbledon, până la urmă cel mai bun prieten al lui Agassi a declarat că între campionul de tenis şi Barbara nu-s decât relaţii de prietenie dezinteresată şi că Andre se va întoarce la Wendy.

● Câştigătorul Wimbledonului, Pete Sampras este unul dintre cei mai bogaţi jucători de tenis din lume. El a câştigat numai la Wimbledon peste 450 000 de dolari şi în ultimii cinci ani circa 8 milioane de dolari. Anul trecut Pete a avut un câştig de 30 000 de dolari pe săptămână! O mai fi nevoie să adăugăm că are o casă a cărei valoare se cifrează la circa 450 000 de dolari. Într-adevăr, pe măsura celui ce este, la numai 21 de ani, cel de-al şaptelea clasat între jucătorii de tenis (din toate timpurile) cu câştigurile cele mai mari!

● Aşa după cum afirmă el însuşi, Pete Sampras urăşte legumele. Deşi a ajuns în vârful ierarhiei mondiale, Pete nu mănâncă vegetale!

● Delaina Mulcahy, prietena lui Pete Sampras, a fost întrebată de ziarişti dacă are de gând să se căsătorească, în curând, cu proaspătul învingător al Wimbledonului. Delaina a răspuns că nu i-a ajuns la urechi vreo cerere oficială în căsătorie, dar că dacă acest lucru se va întâmpla nu va întârzia să răspundă afirmativ.

● Ascensiunea Janei Novotna în fiala competiţiei a fost una cu totul neaşteptată. Marea majoritate a specialiştilor întrevedea o finală Graf-Navratilova. Totuşi, Jana a răsturnat multe socoteli cu jocul ei plin de nerv. Cei care au pariat pe ea au fost cât p-aci să facă bani frumoşi. Şi tot în legatură cu Jana Novotna. La una din conferinţele de presă, ziariştii au întrebat-o ce reprezintă inelul (mai degrabă veriheta) pe care-l purta în deget, până atunci această bijuterie nemaifiind văzută în mâna Janei. Ea a răspuns că-i vorba de un inel de logodnă. Când a fost întrebată cine purta perechea acestui inel, Jana a refuzat să răspundă. Ziariştii (bănuind ceva) n-au slăbit-o cu întrebările, interesându-se dacă nu cumva perechea acestui inel o purta antrenoarea Janei, fosta jucătoare Hana Mandlikova. Din nou Jana a refuzat să răspundă. Ce era de înţeles? Unii n-au pregetat să tragă, rapid, concluzia...

Liviu BREBEANU

NOUL TERORISM NOUL

Planul era stupefiant: în câteva zile, New-York-ul urma să fie lovit de o serie de explozii care l-ar fi îngenuncheat. Mai întâi ar fi explodat bombele plasate în tunelul Holland şi Lincoln, prinzând ca într-o capcană sute de oameni, sub râul Hudson. Cei mai "norocoşi" ar fi fost cei aflaţi în imediată vecinătate a exploziei, pentru că ar fi murit instantaneu. Ceilalţi ar fi fost îngropaţi de vii. Alte două explozii ar fi urmat la scurt interval de timp. Una ar fi afectat clădirea Naţiunilor Unite, situată în partea de est a Manhattanului, iar o alta ar fi explodat la Jacob Javits Federal Building. Un lanţ de catastrofe, morţi, răniţi şi un peisaj american dominat de sirenele ambulanţelor bântuind pe străzile incendiate.

Acesta ar fi fost ţelul grupului de fundamentalişti musulmani cunoscut FBI-ului sub numele de "Celule Beta". Opt membri ai acestei grupări au fost arestaţi în urma raidurilor făcute de FBI la sfârşitul lunii iunie a.c. Membrii "Celulei Beta" erau urmăriţi încă de la începutul lunii mai.

Acestei grupări i se impută o serie de atentate care au avut loc în ultimul timp: bomba de la World Trade Center, asasinarea, în 1990, a rabinului Meir Kahane, fondatorul Ligii de Apărare a Evreilor şi chiar atentate din Orientul Apropiat. Sudanul, spre exemplu, până nu demult un aliat al Statelor Unite, este acum condus de un regim anti-american care ar putea fi implicat, împreună cu radicalii din Iran, în noul terorism anti-SUA. Rolul Statelor Unite în războiul din Golf, sprijinul acordat preşedintelui Egiptului, Hosni Mubarak (una dintre cele patru ţinte ale complotului), legăturile cu Israelul, toate acestea sunt considerate păcate de către teroriştii. Liderul lor pare a fi Şeikul Omar Abdel-Rahman, un fundamentalist înfocat, care este acum rezident în statul New Jersey. Mulţi dintre cei care vor fi acuzaţi în procesul atentatului de la World Trade Center, care se va ţine începând cu luna septembrie, sunt adepţi ai acestui şeik. De asemenea, unii membri ai "Celulei Beta", Siddig Ibrahim şi Siddig Ali, au fost până nu demult translatorii ai lui Omar.

Arestarea lui Siddig Ali s-a făcut într-o dimineaţă, în jurul orei 1,30, în partea jamaicană a Queens-ului, când acesta cu încă patru alţi indivizi încercau să fabrice bombe artizanale într-un garaj. Alţi trei suspecţi au fost arestaţi în alte împrejurări. Garajul fusese împânzit de microfoane, iar multe din planurile care se făceau au fost înregistrate pe benzi sau au fost raportate FBI-ului de către informatori, unul fiind un fost ajutor al Şeikului Omar, Emad Salem, 43 de ani, fost ofiţer în armata egipteană. Oficiali federali afirmă că Siddig Ali ar fi spus informatorului că a fost implicat în pregătirea bombei de la World Trade Center. Mesajul atentatului din februarie pare a fi fost: "Vă putem surprinde oricând". Răspunsul procurorului Mary Jo White, a fost: "Nu, nu puteţi" afirmând astfel că Statele Unite nu vor ceda terorismului. O afirmaţie destul de curajoasă, s-ar putea spune, dar argumentată, ţinând cont că "Celula Beta" a fost urmărită în permanenţă de FBI. Dar musulmanii radicali nu au fost deloc intimidaţi de rapiditatea anchetei în cazul WTC. Operaţiunea "Beta" a demarat în aprilie, iar elementul ei esenţial a fost Emad Salem, un informator destul de vechi al FBI.

La data de 7 mai a.c., în notele Biroului federal este specificat faptul că Siddig Ali discuta cu Salem un plan referitor la o maşină-capcană, care urma să fie amplasată în faţa sediului ONU. În ziua de 18 mai i-a împărtăşit informatorului intenţia de a realiza un atac terorist în clădirea Javets, amplasată în apropierea sediului FBI-ului, acesta constituind de asemenea ţinta atacului. A doua zi, Siddig i-a dat lui Salem 300 de dolari pentru a închiria o casă situată pe 90th Avenue, de fapt un apartament care avea o mică magazie. Magazia a devenit locul unde se fabricau bombele, iar agenţii FBI au reuşit să "o doteze" cu o cameră de luat vederi.

Treptat, Siddig Ali începuse să-l introducă pe Salem în cercul celor care urmau să fie arestaţi. Patru dintre aceştia erau sudanezi, unul iordanian iar ultimul portorican convertit la mahomedanism. Aceştia i-au mărturisit lui Salem că participaseră la "testele" făcute cu bombe artizanale în vederea atentatului de la WTC. De asemenea, Siddig îi spusese informatorului că membrii grupului Beta încercau să folosească noi detonatoare pentru bombe şi grenade de mână. În discuţiile avute, un alt subiect îl constituiau asasinatele; cu toţii vorbeau despre asta, dar nu specificau numele celor vizaţi. În rapoartele FBI se specifică faptul că ţintele atacurilor grupului Beta ar fi fost chiar preşedintele egiptean Mubarak. Secretarul general ONU, Boutros Ghali, senatorul d'Amato şi Dov Hikind, un înverşunat susţinător al faptului că există o legătură între explozia de la WTC şi asasinarea, cu trei ani în urmă, a lui Meir Kahane.

În luna iunie, membrii FBI au aflat că un nou atentat al grupului Beta va avea drept ţintă tunelul Lincoln şi Holland. În limbajul codificat pe care membrii grupului îl foloseau, sediul ONU era numit "Marea Casă", sediul FBI-ului "Centrul", iar grenadele "mingi". FBI-ul a considerat că trebuie să intervină. Raidul a fost atât de neaşteptat, încât o mare parte din cei arestaţi nu au fost conştienţi de prezenţa agenţilor federali decât în momentul în care au simţit închiderea cătuşelor. Patru dintre cei arestaţi au fost surprinşi împreună cu Siddig în casa care servea drept loc de întâlnire, iar ceilalţi patru au fost arestaţi în propriile lor case. În momentul arestării membrilor grupului Beta, bombele se aflau în faza finală de construcţie, le lipseau doar detonatoarele. Se pare că de data aceasta FBI a reuşit să împiedice o adevărată catastrofă, iar realul erou al acestei acţiuni nu este altul decât informatorul Salem.

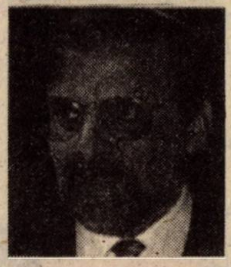

Cei patru vizaţi: preşedintele Hosni Mubarak, secretarul general al ONU, Butros Butros Ghali, Senatorul d'Amato şi Dov Hikind

Musulmanii din zona New-York-ului susţin că Salem şi-ar fi făcut apariţia în urmă cu doi ani, dorind să ajungă în mediul Şeikului Omar; pretindea că este un înfocat simpatizant al lui Nosain, asasinul lui Kahane. După ce a avut loc atentatul de la WTC, Salem a avut o ascensiune uimitoare în ierarhia grupului Beta, fiind folosit de multe ori ca translator la conferinţele pe care le susţinea şeikul. De asemenea, Salem îşi manifesta priceperea în domeniul armelor, explicând-o prin faptul că ar fi fost locotenent-colonel în armata egipteană, pe timpul războiului arabo-israelian. Potrivit afirmaţiilor unui vecin, Salem fusese în garda personală a preşedintelui Anwar Sadat înainte de asasinarea acestuia. Există informaţii potrivit cărora Salem ar fi avut legături cu serviciul de informaţii egiptean, ipoteză confirmată de dispariţia sa de săptămâna trecută, împreună cu întreaga familie.

Cu toate că acţiunile FBI au fost eficiente, nimeni nu s-a putut atinge de persoana Şeikului. Agenţii au percheziţionat apartamentul său, dar un oficial al FBI a afirmat că nu există nici o dovadă împotriva lui Omar, care să-l implice în atacul de la WTC. Deci, pentru moment, investigaţia în cazul grupului Beta s-a împotmolit într-o dilemă tipic americană: liderul care a înflăcărat zelul teroriştilor este deasupra legilor statului american. Dar cea mai importantă concluzie a arestărilor de luna trecută este demascarea unei noi laturi a terorismului, în faţa căreia americanii sunt vulnerabili.

Adaptare după "Newsweek" de Paul Matzke

LUMEA

Serial

Sfârşitul RĂZBOIULUI RECE

Istoricul american Michael Beschloss şi fostul comentator al săptămânalului "Time" Strobe Talbott s-au decis, la începutul lui 1989, să încerce un proiect neobişnuit: o carte despre istoria prezentă. Cei doi voiau să ofere cititorilor un trecut-prezent, o "istorie în mers". Cartea a apărut lunile trecute în SUA, fiind primită cu entuziasm. Săptămânalul german "Der Spiegel" a publicat câteva extrase înaintea apariţiei versiunii germane intitulate: "La nivelul cel mai înalt. Sfârşitul războiului rece şi diplomaţia secretă a superputerilor 1989-1991". Vă prezentăm, în continuare, o serie de extrase, care sintetizează "naşterea" unei noi ordini mondiale.

JOI după-amiază, 10 decembrie 1987 - poarta de nord a Casei Albe. Burniţează. Se încheie prima vizită oficială în SUA a lui Mihail Gorbaciov. Îşi ia rămas bun de la preşedintele Ronald Reagan şi se urcă în limuzina neagră. Vicepreşedintele Bush ia loc alături de el. În drum spre aeroportul militar Andrews, Bush declară că are să-i spună ceva oaspetelui sovietic, ceea ce, în nici un caz, nu este destinat publicului sau unei terţe persoane. Gorbaciov să păstreze secretul.

"Şansele să fiu ales preşedinte în anul viitor sunt destul de bune. Dacă voi câştiga, să ştiţi că vreau să îmbunătăţim relaţiile noastre". Bush recunoaşte că în cei şapte ani cât a fost vicepreşedinte, sub Ronald Reagan, a fost constrâns să păstreze pentru sine opiniile sale moderate. Reagan este înconjurat de "gangsteri încuiaţi, care nu aşteaptă decât ca vicepreşedintele să se dovedească a fi un liberal mascat. De aceea, pe perioada campaniei electorale, este constrâns ca până în 1988 să respecte cu stricteţe regulile spre a fi ales; Gorbaciov, însă, trebuie să ignore sloganurile sale.

Gorbaciov răspunde că înţelege. Îşi va mai aminti multă vreme de această convorbire, drept cea mai importantă "pe care am avut-o vreodată cu Bush". De fiecare dată, în următorii patru ani, când unul din consilierii preşedintelui sovietic se plângea că Bush face jocul republicanilor conservatori, Gorbaciov replica: "Nici o grijă, nu se teme de nimic".

În săptămânile care au urmat după această înţelegere tacită a celor doi oameni de stat, managerul campaniei electorale, Robert Teeter, responsabil cu sondajele de opinie, îl sfătuia mereu, confidenţial, pe Bush, să facă mult caz în cuvântările sale de ameninţarea sovietică. Iar Bush folosea în public retorica respectivă, exact cea pe care îl rugase pe Gorbaciov să o ignore. Astfel, la clubul presei a susţinut răspicat că Gorbaciov nu este în nici un caz "prietenul democraţiei, ci un marxist ortodox convins". După câteva luni, în vara lui 1988, Bush îi avertiza pe reporteri la Kennebunkport, statul Maine: "Războiul rece nu s-a încheiat". Pe toată perioada campaniei sale electorle, Bush a susţinut necesitatea exercitării "de presiuni asupra Moscovei" cu scopul modificării politicii sovietice. El s-a opus reducerilor la bugetul militar sau la programul "Iniţiativa de Apărare Strategică" (SDI, respectiv războiul stelelor), cu ajutorul căruia Reagan voia să apere lumea cu rachetele lansate în spaţiu.

Autorul lucrării, Michael Beschloss

Gorbaciov, care urmărea de la Kremlin campania electorală, se întreba dacă nu cumva Bush a renunţat la cele spuse în surdină în limuzina neagră. Colaboratorii săi însă îl liniştea şi îi aminteau că era constrâns să tempereze aripa dreaptă din interiorul partidului său şi din ţară: vicepreşedintele trebuie să facă caz de forţă iar după alegere va alege, foarte probabil, un curs de conciliere.

În decembrie 1988, după alegerea lui Bush, Reagan s-a întâlnit ultima oară cu Gorbaciov, în calitate de preşedinte al SUA, la un dineu al pazei de coastă din Governors Island, New York. În acea dimineaţă, Gorbaciov a rostit un discurs socotit istoric în faţa Naţiunilor Unite. În esenţă, a declarat că ameninţarea sau utilizarea forţei nu mai pot fi folosite ca un instrument al politicii externe.

Fără a menţiona Europa răsăriteană, el a cerut tuturor să dea dovadă de reticenţă şi să excludă folosirea forţei. În plus, a mai anunţat că va reduce cu zece la sută efectivul armatei sovietice şi cu un procent mai ridicat sistemele cele mai periculoase de arme din Europa răsăriteană.

După dineu, când reporterii l-au întrebat pe Reagan despre cele declarate de Gorbaciov, acesta le-a răspuns: "Sunt pe deplin de acord". Bush s-a menţinut pe linia păstrată timp de opt ani şi a opinat, de această dată cu o nuanţă de ironie maliţioasă: "Mă asociez preşedintelui!"

Nici nu s-au închis bine uşile după banchet, că purtătorul de cuvânt al preşedintelui Reagan, Marlin Fitzwater, a şi observat, şocat, atitudinea lui Gorba-

Bush, Reagan şi Gorbaciov în 1988, la New York

Zidul Berlinului în noiembrie 1989

ciov de a-l trata pe Reagan ca pe o mobilă veche şi de aruncat. Singurul american faţă de care Gorbaciov a manifestat interes a fost Bush. Acesta, însă, a încercat să distragă atenţia concentrată asupra lui şi să o îndrepte spre şef.

Când Reagan a menţionat un sondaj de opinie, publicat recent, potrivit căruia 85 la sută din americani erau favorabili unor raporturi noi cu Moscova, Gorbaciov i s-a adresat lui Bush cu răspunsul : "Mă bucur să aud aceasta. Secretul rezidă în continuitate". În momentul acela Bush s-a decis să pună o întrebare dificilă: "Ce garanţie îmi puteţi da mie, oamenilor de afaceri americani care vor să investească în Uniunea Sovietică, că Perestroika şi Glasnost vor fi încununate de succes?" Gorbaciov a replicat furios: "Nimeni, nici astrele nu pot da un răspuns la această întrebare!" De fapt, "ştiu ce vi se povesteşte tot timpul, acum, după ce aţi câştigat alegerile: că trebuie să fiţi precaut, că trebuie să vă uitaţi înapoi cu un spirit critic, că în noi nu se poate avea încredere şi totul nu este decât un show. Dar veţi constata că eu sunt serios şi că nu vreau să vă induc în eroare sau să vă amăgesc".

Bush nu era omul care să-şi atingă scopurile riscând mult sau punând sub semnul întrebării punctele de vedere tradiţionale. Cu atât mai mult în ceea ce priveşte Uniunea Sovietică. Deci şi la finele lui 1988 instinctul l-a sfătuit că ar fi mai bine să se tempereze, să aştepte şi să studieze cu atenţie hărţile. Vechiul său prieten din Houston, James Baker, care a fost pentru a doua oară şeful staffului campaniei sale electorale, numit imediat după preluarea funcţiei ca ministru de externe, era de aceeaşi părere şi l-a susţinut pe noul preşedinte.

Noul consilier în probleme de securitate, Brent Scowcroft, fiul unui angrosist de produse alimentare din Utah, a fost şi mai prudent. Era îngrijorat de prejudiciile care ar putea fi aduse, pe planul politicii interne, dacă se adopta o atitudine prea conciliantă faţă de Uniunea Sovietică şi s-ar putea trezi în oameni speranţe ce ar putea fi ulterior spulberate. Avertiza mereu împotriva "sindromului unsului abil", care a fost Brejnev: atingerea ţelurilor expansioniste prin inducerea în eroare a Occidentului şi determinarea acestuia să facă reduceri în domeniul înarmării. Un om de stat înţelept, susţinea Scowcroft, trebuie să aibă mereu în vedere posibilităţile reale ale adversarului său şi nu intenţiile lui. Atâta timp cât sovieticii dispun de prima **lovitură nucleară**, americanii nu trebuie să aibă încredere în Gorbaciov.

Duminică, 18 decembrie 1988: Henri Kissinger vine la o întâlnire secretă cu Bush, Baker şi Scowcroft, în aripa vestică a Casei Albe. Bush, susţinea el, va fi primul preşedinte care va avea şansa să pună capăt războiului rece. Şi atunci de ce să nu încheie un pact secret? Dacă Gorbaciov va promite că nu va îneca în sânge tendinţele de liberalizare din Europa răsăriteană, Vestul l-ar putea asigura în schimb că nu va folosi transformările economice şi politice în acel spaţiu în defavoarea intereselor "legitime" de securitate ale sovieticilor.

Drept exemplu, Kissinger a menţionat un angajament ferm al Occidentului de a exclude sprijinul oricărei tentative de ieşire din pactul de la Varşovia a vreunei ţări răsăritene. O asemenea garanţie i-ar da lui Gorbaciov posibilitatea să lase Europei răsăritene libertatea de mişcare politică de care avea nevoie, pentru a se asocia din nou Occidentului.

Această propunere corespundea cu modul clasic de acţiune a lui Kissinger: încerca din nou, cu ajutorul diplomaţiei secrete la nivel înalt, să realizeze o unitate de vederi, care să se bazeze pe echilibrul forţelor. Kissinger a declarat clar că nu are nimic împotrivă să facă pe emisarul pe lângă Gorbaciov.

Bush a fost entuziasmat de propunerea lui Kissinger. În ianuarie, cu o săptămână înaintea preluării oficiale a funcţiei de către Bush, Kissinger a plecat

la Mosocva. În ziua de 18 ianuarie 1989, emisarul american era primit la Kremlin de Gorbaciov. Din partea sovietică mai erau de față doar traducătorul și Anatoli Dobrânin, care timp de 24 de ani fusese ambasadorul sovietic în SUA și, deci, colaborase și cu Kissinger. Americanul a prezentat propunerea sa privind un acord în ce privește Europa răsăriteană și a întrebat dacă Uniunea Sovietică ar fi interesată în acest sens. Gorbaciov a observat imediat: "Constat că în spatele întrebării dvs se ascunde o a doua". Firește, bănuia că Bush l-a trimis pe Kissinger pentru a vedea cât de dispusă este Moscova să slăbească hățurile în Europa răsăriteană.

Kissinger a răspuns că nu există "nici o ordine de zi secretă": ideea îi aparține, chiar dacă noul președinte l-a însărcinat să sondeze Moscova în această privință. Gorbaciov s-a arătat liniștit și a declarat că ideea merită să fie avută în vedere. Dacă partea americană dorește să pregătească negocieri concrete pe această temă, atunci Kissinger să se adreseze vechiului său prieten Dobrânin. Răspunsul l-a încurajat pe Kissinger, acesta sperând că planul său are șanse totuși, de succes.

La sfârșitul lunii ianuarie 1989, cu câteva zile după preluarea manadatului de către cel de-al 41-lea președinte al SUA, Bush i-a comunicat lui Scowcroft că dorește să se consulte cu cei mai buni experți și să asculte opinia lor despre Uniunea Sovietică și despre Gorbaciov. Scowcroft a convocat-o pe Condolezza Rice, profesoară de politologie la Universitatea Stanford și i-a cerut să întocmească lista experților. Condolezza Rice, 34 de ani, era una din cele mai bune cunoscătoare ale URSS. Lista a inclus cadre universitare, specializate în problemele Uniunii Sovietice. Duminică 12 februarie, președintele discuta cu circa șase experți la reședința sa din Kennenbunkport. Experții au fost unanimi în a susține că perestroika ar putea suferi un regres - respectiv ar putea avea loc un puci organizat de partid, armată și KGB împotriva lui Gorbaciov. Este posibil și ca sistemul sovietic să se dovedească a fi ireformabil. În ziua următoare, pe 13 februarie, Bush citea o directivă secretă, întocmită de Scowcroft și echipa lui, ce urma să fie semnată de președinte.

Politica dusă timp de peste 40 de ani de către SUA față de URSS a dat roade, susținea documentul. SUA și Uniunea Sovietică "se află probabil la începutul unei ere noi", în care vor fi reduse forțele armate și ar putea fi găsite soluții pașnice la unele probleme stringente.

Cu toate acestea, ca și mai înainte, Uniunea Sovietică este "un adversar care dispune de un important potențial militar". Ar fi deci neindicat să se renunțe la politica ce a adus atâtea succese. Se pune întrebarea dacă ar fi "în interesul SUA" să fie ajutat Gorbaciov în impunerea perestroikăi și dacă URSS, în baza unui asemenea ajutor, va fi dispusă la contraservicii pe plan politic. Directiva cerea ministerului de externe "să procedeze la verificarea politicii de securitate față de Uniunea Sovietică". Recomandările corespunzătoare să fie înaintate președintelui până la mijlocul lunii martie sub denumirea "NSR-3". După citirea documentului, Scowcroft a mai adăugat: "Pericolul sovietic este poate mai mare decât în trecut, având în vedere că ea a devenit uń conglomerat de state succesoare". Bush a semnat directiva și le-a comunicat colaboratorilor săi că a ajuns la concluzia următoare: Gorbaciov este o personalitate istorică de excepție, dar nu trebuie uitat nici o clipă că este rus și comunist, ceea ce cântărește mai mult pentru o opinie definitivă.

Nici un președinte american nu a avut de colaborat cu o Uniune Sovietică a cărei conducere să fie atât de dificil de evaluat și al cărei viitor să fie atât de imprevizibil, ca al lui Gorbaciov. Bush spera ca prin directiva NSR-3 să poată obține o orientare de perspectivă. Adjunctul lui Scowcroft, Robert Gates, a replicat că guvernul are nevoie de mai multe luni, "de o pauză efectivă" pentru a-și redefini poziția. Concomitent a avertizat experții în probleme sovietice din guvern: "Nu vă lăsați atrași de acest superstar Gorbaciov. Nu uitați că politica noastră vizează o țară și nu o persoană. Obișnuiți-vă cu ideea că cel ce conduce astăzi Uniunea Sovietică, probabil peste zece ani nu se va mai afla în fruntea ei".

(Va urma)

Vizita lui Kissinger la Moscova - 18 ianuarie 1989

Confruntarea tancurilor în Berlin - octombrie 1961

Traducere și adaptare
Magda CADIA

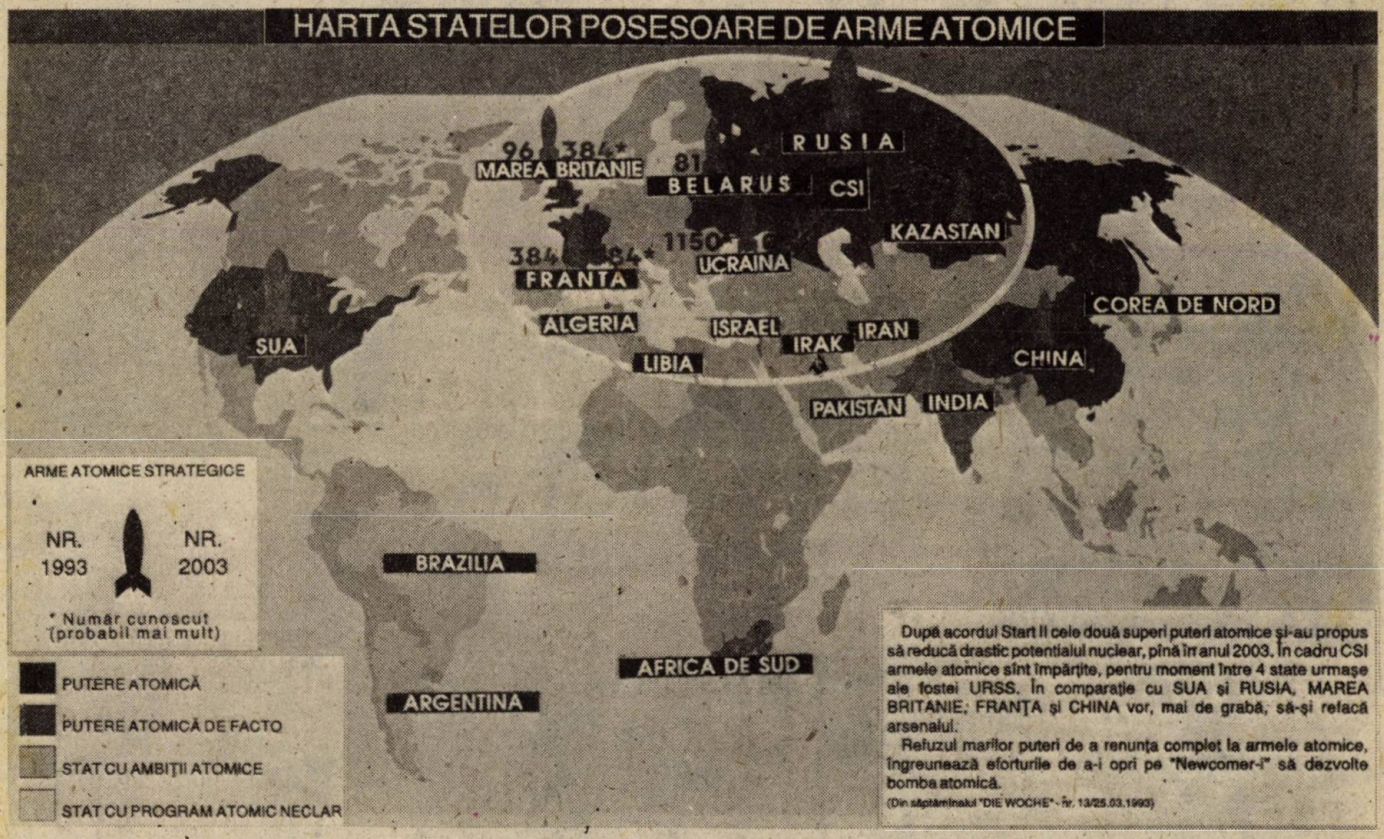

Armele atomice

Anghel Hristu, Bucureşti. De-a lungul existenței sale, revista noastră a informat și a scris numeroase articole, privind pericolul pe care-l reprezintă armele nucleare, escaladarea numărului acestora, perfecționările aduse acestor teribile arme de distrugere în masă, despre creșterea alarmantă a numărului de state posesoare, precum și despre diverse acorduri referitoare la limitarea folosirii lor. Harta de mai sus este edificatoare în privința răspândirii lor pe glob.

Noua lege a cetățeniei din Estonia

Cătălin Grecescu, Bucureşti. Noua lege a cetățeniei, adoptată recent de Estonia și care îi constrânge pe cei peste 500.000 de rusofoni considerați drept "străini" în acest stat baltic să ceară un permis de ședere în termen de doi ani, va agrava și mai mult relațiile deja foarte tensionate dintre Tallin și Moscova.

Noile dispoziții înăspresc și mai mult prevederile Constituției, intrată în vigoare în luna iulie a anului trecut, care a exclus de la dreptul de vot peste 42 % din cei aproximativ 1,5 milioane de locuitori ai statului că, de altfel, și prima lege a cetățeniei, adoptată la începutul anului 1992.

Legea, votată cu 59 de voturi pentru și trei împotrivă, la inițiativa coaliției naționai-radicale aflate la putere, îi consideră încă drept "străini" pe neestonienii ai căror părinți s-au stabilit după anexarea de către URSS a Estoniei în 1940. Ea le acordă pe viitor un interval de maximum doi ani pentru a obține un permis de ședere, în lipsa căruia vor fi considerați drept imigranți ilegali și vor risca expulzarea.

Estonia își rezervă, în plus, dreptul de a refuza acest permis "anumitor categorii de persoane" printre care "militarii străini care își fac serviciul în Estonia și familiile lor", precum și "străinilor" care nu au un loc de muncă. Autoritățile municipale din Tallin au anunțat recent că îi vor expulza pe militarii ruși aflați la pensie din apartamentele lor. Circa 30.000 de militari staționați în Estonia sunt direct implicați de textul legii, destinat să facă presiuni asupra Moscovei în vederea accelerării retragerii "trupelor de ocupație".

În luna februarie, Parlamentul estonian a votat deja o lege asupra cunoștințelor lingvistice cerute persoanelor care solicită naționalitate estoniană. Fiecare solicitant va trebui să înțeleagă "limbajul cotidian", ca și comunicatele oficiale, să dea un examen oral, să știe să redacteze cereri, un curriculum vitae și să completeze formulare în estoniană.

Rusofonii din țară, dintre care mulți s-au instalat de decenii întregi în orașul muncitoresc Varna (nord-est), s-au abținut până în prezent să depună o cerere de naturalizare.

Noile dispoziții vor face să crească și mai mult tensiunea cu Moscova, deja foarte iritată de decizia luată în luna mai de Consiliul Europei de admitere a Estoniei. Ministrul rus al afacerilor externe, Andrei Kozîrev, a refuzat să se deplaseze la Strasbourg cu această ocazie.

Cu prilejul reuniunii la nivel înalt de la Vancouver din luna aprilie, președintele rus Boris Elțin a menționat președintelui Bill Clinton "încălcarea drepturilor minorităților" în Estonia și Letonia.

Mai multe sute de rusofoni au amenințat recent la Narva că vor începe o mișcare de grevă în întreaga regiune în caz de adoptare a noii legi.

Într-o declarație oficială parvenită de la Moscova, primul ministru estonian, Lart Maar, a apreciat că legea nu prevede deportarea populației rusofone și că ea corespunde normelor aflate în vigoare în țările europene.

Ghid

Ioan N. Nica, Ploiești; Gabriel Felezeu, Cluj-Napoca; Nicoleta Drăghia, Drobeta Turnu Severin, jud. Mehedinți; UNIPLAST SA Focșani; Ioan Șandru, Cugir, jud. Alba; Viorel Stoica, Constanța; Maxim Trading SRL, București; Dorin Păcurar, Tg. Mureș; Popoiag Radu, Tulcea; ing. Gheorghe Opriș, Antonova SA, Satu-Mare; Mihai Popa, Iași; Gabriela Talabă, Iași; Cătălin Cojocaru, Bacău; IANIC SRL, Craiova; Violeta Vergis, Iași; Ștefan Mircea Toth, Sibiu; Deneș Karoly, Petrila, jud. Hunedoara; prof. Cornel Opațchi, Rădăuți, jud. Suceava. Probabil că, la ora la care aceste rânduri văd lumina tiparului, dumneavoastră sunteți în posesia exemplarelor solicitate din "Ghidul călătorului român în străinătate". Ele au fost expediate de redacția noastră prin poștă și sperăm că v-au sosit în timp util.

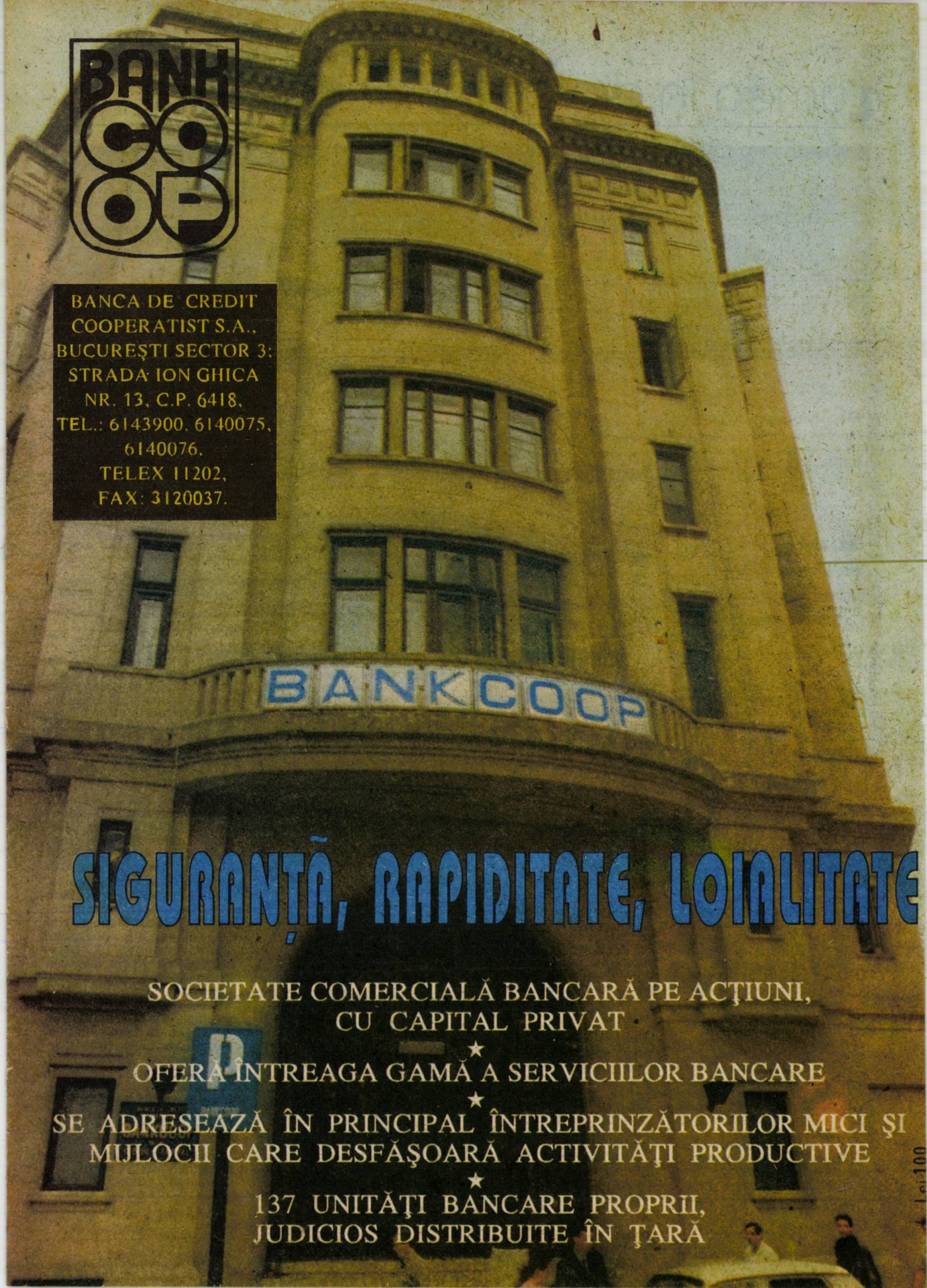
BANK
COOP
BANCA DE CREDIT
COOPERATIST S.A.,
BUCUREŞTI SECTOR 3:
STRADA ION GHICA
NR. 13, C.P. 6418,
TEL.: 6143900, 6140075,
6140076,
TELEX 11202,
FAX: 3120037.
BANKCOOP
SIGURANŢĂ, RAPIDITATE, LOIALITATE
SOCIETATE COMERCIALĂ BANCARĂ PE ACŢIUNI,
CU CAPITAL PRIVAT
★
OFERĂ ÎNTREAGA GAMĂ A SERVICIILOR BANCARE
★
SE ADRESEAZĂ ÎN PRINCIPAL ÎNTREPRINZĂTORILOR MICI ŞI
MIJLOCII CARE DESFĂŞOARĂ ACTIVITĂŢI PRODUCTIVE
★
137 UNITĂŢI BANCARE PROPRII,
JUDICIOS DISTRIBUITE ÎN ŢARĂ

LUMEA

Nr. 30 / 29 iulie - 4 august 1993

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
NR. D. 555

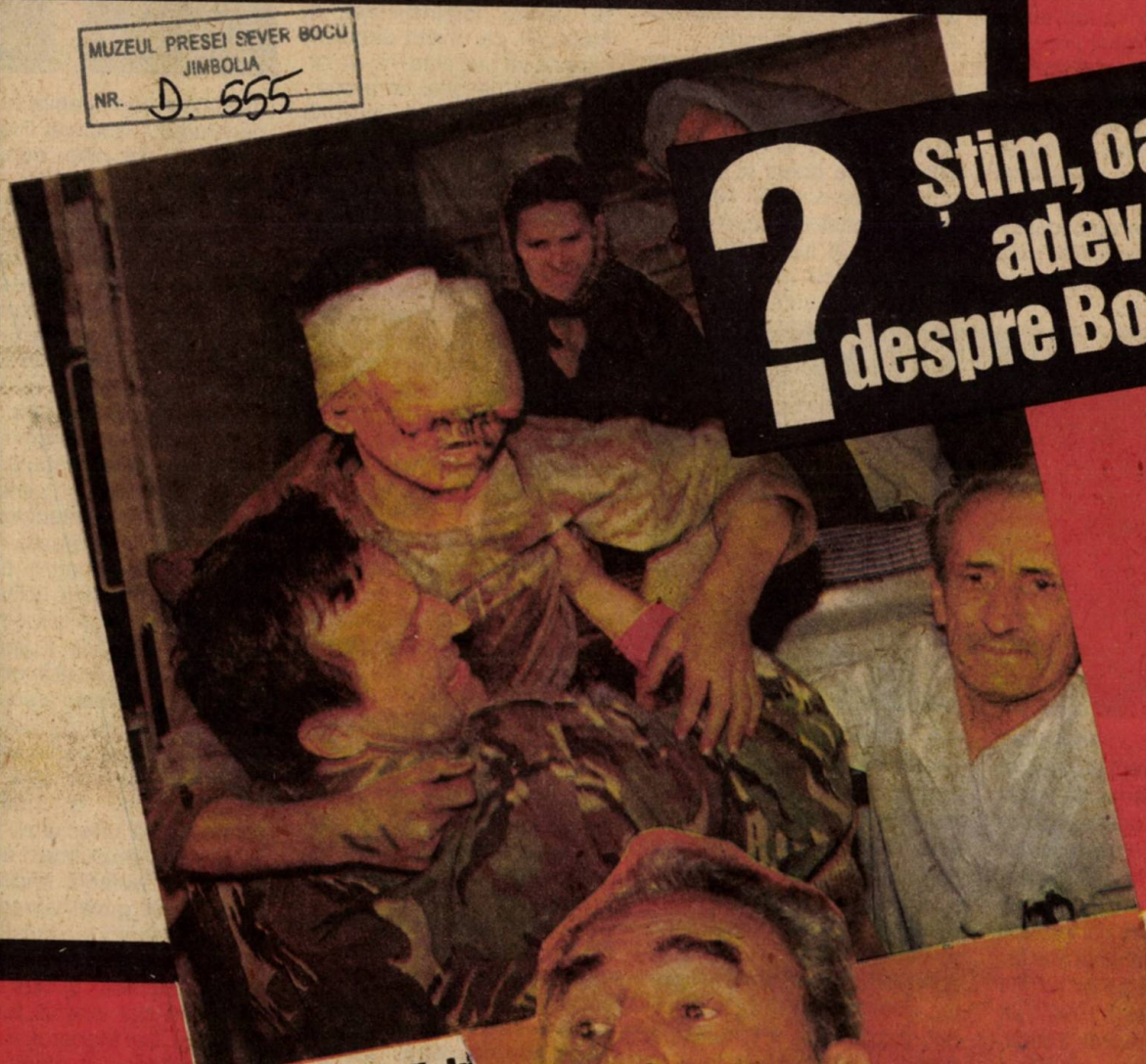

? Știm, oare, adevărul despre Bosnia

Război în Tadjikistan • Război în Tadjeki
Scalfaro la Bucuresti • Scalfaro la Bucur
"Realismul" Cubanez • "Realismul" Cu
Stalin - Trenul fantomă • Stalin - Trenul
Scandalul General Motors - Volkswa
Dinastia Rothschild • Dinastia Ro
Război în Tadjikistan • Război în
Scalfaro la Bucuresti • Scalfaro l
Scalfaro la Bucuresti • Scalfaro la Bucuresti • Scalfaro
"Realismul" Cubanez • "Realismul" Cubanez • "R
Stalin - Trenul fantomă • Stalin - Trenul fantomă • St
Scandalul General Motors - Volkswagen • Scandalul Gen
Dinastia Rothschild • Dinastia Rothschild • Dinastia Roth
Război în Tadjikistan • Război în Tadjikistan • Război
Scalfaro la Bucuresti • Scalfaro la Bucuresti • Scalfar
Scalfaro la Bucuresti • Scalfaro la Bucuresti • Scalfaro
"Realismul" Cubanez • "Realismul" Cubanez • "R
Stalin - Trenul fantomă • Stalin - Trenul fantomă • St
Scandalul General Motors - Volkswagen • Scandalul Gen
Dinastia Rothschild • Dinastia Rothschild • Dinastia Roth
Război în Tadjikistan • Război în Tadjikistan • Război
Scalfaro la Bucuresti • Scalfaro la Bucuresti • Scalfar

Lumea în top

S.U.A. - furnizoare de arme

• *Beneficiar: lumea a treia*

În 1992, Statele Unite şi-au întărit poziţia pe pieţele de armament ale ţărilor lumii a treia, se arată într-un raport al Serviciului de Cercetări al Congresului (CRS) din Washington, dat publicităţii la 20 iulie, a.c.

Raportul, ce numără 84 de pagini, indică o schimbare spectaculoasă în rândul ţărilor în curs de dezvoltare, importatoare de arme. Ţările din Orientul Mijlociu, India şi foştii aliaţi sovietici - Vietnamul, Afganistanul şi Cuba - s-au situat mulţi ani în fruntea listei cumpărătorilor de armament, dar în prezent ele au cedat locul ţărilor din Asia de Est, care ocupă acum primele zece locuri.

În 1992, producătorii americani de armament au realizat 57 la sută din vânzările totale în ţările în curs de dezvoltare în valoare de 23,9 miliarde dolari, în timp ce în 1991 acest procent era de 48,9 la sută. Această cifră reprezintă 49,8% din totalul tranzacţiilor de arme încheiate de lumea a treia în perioada 1990-1992, se menţionează în raport. Totuşi, în 1992, valoarea totală a vânzărilor de arme către lumea a treia a fost cu 20 la sută mai mică decât în 1991, reprezentând cel mai scăzut nivel global din ultimii opt ani.

Astfel, în pofida dominaţiei sale evidente pe piaţa lumii a treia, valoarea livrărilor de armament ale SUA către ţările în curs de dezvoltare a scăzut în 1992 la 13,6 miliarde dolari faţă de 14 miliarde dolari cât a reprezentat în 1991. În plus, în 1992, 86 la sută din încasările americane din exporturile de arme către ţările în curs de dezvoltare proveneau din Taiwan, Arabia Saudită şi Kuweit, se arată în acest document, cel mai recent dintr-o serie de studii anuale ale cercetătorului CRS Richard Grimmett.

Pe de altă parte, raportul semnalează că valoarea vânzărilor de armament ale Rusiei a scăzut dramatic de la 5,9 miliarde dolari în 1991 la 1,3 miliarde dolari în 1992. Pe piaţă aceasta a reprezentat doar 5,4 la sută, Rusia situându-se cu mult în urma Franţei - 16 la sută, Marii Britanii - 10 la sută şi a Statelor Unite, explică raportul. Germania, Spania, Italia, Israelul, Iranul şi China completează lista primilor zece furnizori mondiali de arme în 1992.

În termenii livrărilor actuale de arme, care au totalizat 12,7 miliarde dolari în 1992, Washingtonul se situează în fruntea listei, cu livrări în valoare de aproximativ 7,6 miliarde dolari, reprezentând 59,9 la sută din totalul exporturilor de arme către lumea a treia în cursul anului. Pe locul al doilea se află Rusia (2,3 miliarde dolari), urmată de China (600 milioane dolari), Marea Britanie (500 milioane dolari), Belgia şi Franţa (câte 400 milioane dolari), Brazilia (200 milioane dolari) şi Germania (100 milioane dolari).

Egipt. Hosni Mubarak: de trei ori preşedinte

• *O victorie aşteptată*

Hosni Mubarak a cîştigat un al treilea mandat de şase ani pentru funcţia de preşedinte al Egiptului şi a promis ţării continuarea reformelor economice, democraţie şi securitate în faţa violenţei militanţilor musulmani.

Adunarea Poporului a votat, cu o majoritate covârşitoare, pentru nominalizarea lui Mubarak ca unicul candidat care se va prezenta într-un referendum naţional, în octombrie a.c. Victoria fostului comandant al forţelor aeriene, acum în vârstă de 65 de ani, nu a fost nici un moment pusă la îndoială. Adunarea Poporului, cu 454 de locuri, dominată de Partidul Naţional Democratic (PND) al lui H. Mubarak, a votat, cu 439 voturi pentru şi 7 voturi împotrivă, în favoarea acordării a încă unui mandat actualului preşedinte.

H. Mubarak a afirmat că se simte copleşit de "încrederea şi recunoaşterea" care a condus la nominalizarea sa. "Glasul datoriei îmi cere acceptarea acestei nominalizări în împrejurări care impun menţinerea unităţii naţiunii, întărirea stabilităţii şi protejarea prezentului şi viitorului său", a declarat H.Mubarak parlamentarilor care l-au vizitat după votul de nominalizare. "În pofida uriaşei solicitări şi a efortului uriaş depus în cursul ultimelor două mandate, glasul datoriei nu-mi lasă altă soluţie decât să fiu lângă popor în aceste delicate împrejurări."

Preşedintele Camerei, **Fathi Srour**, a afirmat că parlamentul l-a ales pe Mubarak în semn de recunoaştere a realizărilor sale în ceea ce priveşte democraţia, justiţia socială şi reforma economică şi pentru eforturile sale de a oferi securitate ţării şi poporului.

Teoretic, Egiptul este o democraţie pluripartidă. Practic, preşedintele deţine enorme puteri executive, iar PND - partidul său, descendent din partidul unic înfiinţat după ce armata a răsturnat monarhia în 1952 - obţine întotdeauna o majoritate confortabilă în alegeri. Partidul Unionist Progresist, care are cinci deputaţi, s-a opus nominalizării. Alte grupări de opoziţie, inclusiv Frăţia Musulmană (fundamentalistă) şi partidul liberal Wafd, au respins, de asemenea, ideea acordării unui al treilea mandat lui Mubarak, dar ele nu deţin locuri în parlament, deoarece au boicotat ultimele alegeri din 1990.

H. Mubarak a promis "reforme complexe pentru a aduce prosperitatea şi pentru a îndepărta toate obstacolele ce blochează instaurarea unei adevărate democraţii", dar a avertizat că grupările militante, dispuse a recurge la violenţă, ameninţă realizările Egiptului. "Nu avem altă şansă în aceste împrejurări delicate decât să rămânem împreună în aceeaşi tabără pentru a continua actuala linie, a face faţă provocărilor şi a înlătura pericolele", a apreciat el.

Militanţii musulmani duc o campanie violentă împotriva oficialităţilor guvernamentale, a turiştilor străini şi a creştinilor pentru destabilizarea guvernului lui Mubarak şi înlocuirea lui cu un stat islamic fundamentalist. Dar Mubarak a ripostat, ordonând o ofensivă a securităţii împotriva militanţilor şi înfiinţarea de tribunale militare, care au şi condamnat 21 dintre ei la moarte. 15 militanţi islamici au fost spânzuraţi în lunile iunie şi iulie. Cel puţin 170 de persoane şi-au pierdut viaţa în atacurile violente iniţiate de militanţi în ultimele 18 luni, iar industria turistică a fost grav afectată.

Lumea în top

Rusia. Revendicarea Sevastopolului

• *Va fi împărţită flota Mării Negre?*

Parlamentul rus, dezavuat de Consiliul de Securitate al ONU, pare ferm hotărât să-şi menţină revendicările asupra portului ucrainean Sevastopol cu riscul de a agrava tensiunile naţionaliste în Crimeea şi de a complica relaţiile dintre Moscova şi Kiev, cu câteva zile înainte de întâlnirea la nivel înalt dintre Boris Elţin şi Leonid Kravciuk.

Preşedinţii - rus şi ucainean - trebuie să se întâlnească curând - la o dată care nu a fost încă fixată - pentru a discuta despre Sevastopol şi despre soarta flotei Mării Negre, dat fiind că acordul de partaj semnat cu prilejul fostei întâlniri la nivel înalt de la 17 iunie nu a soluţionat problema.

Reuniţi în şedinţă plenară, la 21 iulie, deputaţii ruşi au refuzat să revină asupra votului lor din 9 iulie, ce plasa sub jurisdicţie rusă Sevastopolul, principalul port al flotei Mării Negre, situat în Crimeea, republică autonomă alipită Ucrainei în 1954. Unii deputaţi au cerut, pe de altă parte, ca un reprezentant al MAE să vină să prezinte un raport în legătură cu declaraţiile ambasadorului rus la ONU, Iuli Voronţov. (Reprezentantul rus a aprobat, alături de ceilalţi 14 colegi ai săi din Consiliului de Securitate, o declaraţie considerând "nulă" rezoluţia Parlamentului rus, declarată ca fiind "contrară principiilor" Cartei Naţiunilor Unite).

Potrivit agenţiei ITAR-TASS, Iuli Voronţov, un colaborator apropiat al preşedinţiei ruse, a declarat că problema Sevastopolului ar trebui să fie reglementată "în cadrul dialogului politic" între Rusia şi Ucraina, ţinând cont de "opiniile şi interesele diferitelor sectoare ale populaţiei şi respectând strict tratatele şi acordurile" reciproce.

Aceste declaraţii sunt, din toate punctele de vedere, conforme cu poziţia adoptată cu privire la această afacere de Boris Elţin, care a afirmat că se simte "jenat" de votul parlamentului şi a subliniat necesitatea de "a se reveni la o politică prudentă şi la negocieri cu Ucraina". Însă preşedintele rus care afirmă că doreşte relaţii mai puţin tensionate cu vecinul său slav, trebuie să se supună presiunii exercitate de naţionaliştii ruşi atât din parlament, cât şi de la faţa locului. La Sevastopol, Frontul Salvării Naţionale (coaliţie ultranaţionalistă) întărâtat de iniţiativa parlamentului - pe care nostalgicii Rusiei Mari vor s-o pună în aplicare imediat - organizează tot mai multe manifestaţii: săptămâna aceasta a fost înfiinţată, de exemplu, o municipalitate paralelă supusă legilor ruse. Pentru moment, parlamentul Crimeei păstrează în continuare prudenţă: deputaţii au adoptat doar o declaraţie în care este condamnată orice decizie "prematură" asupra statutului Sevastopolului. Însă, o dată în plus, este vorba de o bombă cu efect întârziat datorată defunctului regim sovietic, pe care autorităţile ruse şi ucrainene trebuie în prezent s-o dezamorseze. Oferind Crimeea drept cadou Ucrainei, în 1954, la ordinul secretarului general al PCUS, Nikita Hruşciov, parlamentul rus din vremea aceea a creat condiţiile unei dispute între cele două republici, ce în prezent au destine separate. Tătarii, deportaţi masiv de Stalin după război, revendică, de asemenea, această peninsulă foarte fertilă. Iar Tratatul ruso-ucrainean din 1990, prin care cele două ţări se angajau reciproc de a-şi respecta integritatea teritorială, pare deja dat uitării de deputaţi ruşi, deşi l-au ratificat.

BERD. Candidaţi la preşedinţie...

• *...Şi cele mai spectaculoase eşecuri*

Banca Europeană pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare a acordat guvernelor un răgaz de încă o săptămână pentru a desemna candidaţi la funcţia de preşedinte, în timp ce Italia l-a propus pentru acest post pe fostul premier Giuliano Amato. Prelungirea termenului limită pentru prezentarea candidaţilor, decisă la cererea membrilor băncii şi pentru a da guvernelor acesteia mai mult timp pentru consultări, a fost considerată o încercare de a ajunge la un consens asupra candidatului, au arătat surse ale băncii.

Surse ale guvernului de la Roma au arătat că Amato, care a fost premier al Italiei timp de 10 luni, deosebit de furtunoase, până în aprilie anul acesta, a fost desemnat oficial drept candidat la postul respectiv.

Avocatul din Torino, în vârstă de 55 de ani, al cărui cabinet a fost grav afectat şi în cele din urmă a căzut datorită uriaşului scandal al corupţiei din Italia, a ieşit din perioada de guvernare cu reputaţia intactă sau chiar îmbunătăţită. El a fost apreciat pentru progresele economice solide, pentru faptul că a reuşit să convingă sindicatele să renunţe la sistemul indexării salariilor la preţuri şi pentru programul său bugetar sever prin care încerca, în sfârşit, să reducă uriaşul deficit public care subminează de multă vreme economia italiană.

Cu toate acestea, guvernatorul Băncii Centrale a Franţei, Jacques de Larosiere, este considerat candidatul favorit pentru postul recent părăsit de compatriotul său, Jacques Attali. Candidează de asemenea, la funcţia de preşedinte al BERD, danezul Henning Christophersen, comisar al CE, şi fostul ministru de finanţe al Poloniei, Leszek Balcerowicz.

Potrivit surselor citate, De Larosiere rămâne totuşi candidatul cel mai puternic, bucurându-se şi de sprijinul celui mai important client al BERD - Rusia. Potrivit unei scrisori trimise de Moscova, ministrului de finanţe al Suediei, Anne. Wibble, care este preşedinta Consiliului guvernatorilor BERD, De Larosiere - fost director administrativ al FMI - este omul potrivit datorită "distinsei sale cariere bancare".

"Nu există nici o îndoială că De Larosiere este un candidat foarte puternic", a declarat unul din directorii BERD, "dar se manifestă o rezistenţă surprinzător de mare la ideea ca noul preşedinte să fie tot francez".

Celor doi fraţi Attali - Jacques, bancherul internaţional care şi-a pierdut de curând slujba de preşedinte al BERD, şi Bernard, preşedintele societăţii "Air France"- li s-a declarat premiul "Iznogoud" pe anul 1993 pentru cele mai spectaculoase eşecuri. "Iznogoud" (de la "is no good" - în limba engleză) este un personaj irascibil, asemănător unui sultan dintr-o serie de benzi desenate franceze amplasate în decorul celor "1001 de nopţi", care nu reuşeşte niciodată să ducă la bun sfârşit multiplele şi complicatele sale acţiuni.

Rubrică realizată de
Mirela IAMANDI

TELEFAX

★ TELEFAX ★

• Un nou pariu cu agricultura

Premierul Nicolae Văcăroiu a dat semnalul (în cadrul teleconferinţei cu prefecţii de săptămâna trecută) pentru începerea bătăliei... grâului, arătând că, la ora actuală, acesta e strâns în proporţie de 48 la sută. Pe lângă faptul că trebuie făcut "totul", s-au mai lansat şi avertismente organelor judeţene competente care tolerează cumpărarea cerealelor de unele societăţi comerciale "fantomă" care le revând sau hrănesc animalele!

• Guvernul va continua "cu chiu cu vai"

Preşedintele PD (FSN), Petre Roman, a apreciat că, în eventualitatea eşuării semnării Acordului cu FMI, guvernul ar fi în imposibilitate de a merge înainte. El a adăugat că, deşi actualul guvern n-a realizat nimic din ceea ce a promis, îsi va continua totuşi activitatea "mai cu chiu, mai cu vai" până în iarnă, când totul va depinde de respectarea nivelului limită minim de existenţă a populaţiei.

În privinţa situaţiei politice actuale din opoziţie, preşedintele PD (FSN) a fost de părere, în cadrul aceleaşi conferinţe de presă, că nu există o disensiune politică în cadrul opoziţiei şi că programul economic recent al Convenţiei Democratice reprezintă o platformă de măsuri şi intenţii cu caracter politic care trebuie completat cu programul anticriză elaborat de PD (FSN).

• Procesul Mircea Răceanu sau "un hopa-mitică"

Mircea Răceanu, fost director în MAE, condamnat la moarte în august 1989, a beneficiat de comutarea pedepsei la 20 de ani închisoare şi, ulterior evenimentelor din decembrie, a fost pus în libertate.

Mai nou, procesul Răceanu a fost redeschis la Tribunalul Militar Teritorial Bucureşti, apreciindu-se că punerea sa în libertate s-a făcut "fără temei legal". În final însă, preşedintele completului, maior Aurel Dumbravă, a declarat cazul închis.

• Civili în armată

"Ministerul Apărării Naţionale va continua să introducă noile structuri prevăzute în măsurile de reformă a armatei, astfel încât, până la sfârşitul anului, atât la nivelul conducerii, cât şi al Marelui Stat Major şi al corpurilor de armată acestea să cuprindă personalităţile civile prevăzute", a declarat general-locotenent Nicolae Spiroiu, ministrul apărării naţionale, cu prilejul conferinţei de presă organizate joia trecută, în Capitală.

• Demisii în PAC

"Până în prezent, în teritoriu s-au înregistrat 55 de intenţii de trecere la Partidul Liberal '93, 18 dintre acestea fiind cereri de demisie, iar nouă dintre ele aparţinând unor parlamentari", a afirmat domnul Nicolae Ţăran, vicepreşedintele PAC, la conferinţa de presă a acestei formaţiuni politice.

• Numiri mai mult sau mai puţin spectaculoase

George Stancov, membru în Biroul Executiv al PD (FSN), a apreciat, joi, că numirea lui Caius Traian Dragomir, fost candidat la preşedinţie din partea FSN, în funcţia de director al Institutului de Geriatrie "Ana Aslan" reprezintă o "răsplată" din partea ministrului sănătăţii şi a calificat "total imorală" preluarea postului de către dl Dragomir înainte de soluţionarea cercetării în cazul Constantin Bălăceanu - Stolnici.

• Speranţe... financiare

La palatul Victoria a avut loc, joia trecută, o nouă întâlnire a primului ministru, Nicolae Văcăroiu, şi ministrul finanţelor, Florin Georgescu, cu membrii delegaţiei Băncii Mondiale (BIRD) aflate în România.

După misiunea prezentă a Băncii Mondiale, delegaţia ce ne-a vizitat ţara va înainta conducerii băncii un memorandum în vederea luării unei decizii finale pentru acordarea tranşei a doua a creditului SAL.

• Despre refugiaţi şi drama lor

Necesitatea unei legislaţii de protecţie şi măsurile sociale reparatorii pentru refugiaţii din Basarabia, Bucovina şi Transnistria au constituit principalele probleme dezbătute în cadrul primei conferinţe pe ţară a Asociaţiei naţionale a refugiaţilor de dincolo de Prut şi Nistru, care a avut loc săptămâna trecută, la Bucureşti.

A fost elaborat un proiect al "Legii reparaţiilor şi protecţiilor sociale ale refugiaţilor de dincolo de Prut şi Nistru din perioada 1940-1944".

Amintind deportările, restricţiile, de tot felul, interdicţiile, regimul de opresiune, care i-a transformat într-un grup social marginalizat, preşedintele asociaţiei a declarat unui reporter al agenţiei Rompres: "Problemele cu care au fost şi sunt confruntaţi refugiaţii sunt problemele României, pentru că, indiferent de naţionalitate, toţi erau cetăţeni români sau în serviciul statului român în momentul refugierii. Din aproximativ 800 000 de refugiaţi câţi au fost, doar câteva zeci de mii mai sunt cetăţeni ai României.

Dacă pentru alte categorii sociale au existat reabilitări, pentru refugiaţi actul de naştere cu menţiunea <<născut în URSS>> reprezintă un stigmat care i-a urmărit mereu".

În lucrările conferinţei au fost dezbătute statutul, programul de activitate şi s-au ales organele de conducere.

• Expoziţie "Regina Maria"

Continuând comemorarea unor mari personalităţi ale istoriei noastre, Muzeul Naţional de Istorie a României, în colaborare cu Muzeul Naţional Cotroceni şi Muzeul Naţional de Artă, organizează, la 55 de ani de la trecerea în eternitate a reginei Maria, expoziţia "Ultima Romantică".

Viaţa şi activitatea aceleia care, acum trei sferturi de veac devenea suverană a României Mari, sunt prezentate prin numeroase şi foarte interesante obiecte.

Mirela IAMANDI

TELEFAX ★ TELEFAX ★

Nr. 30 (1549)
29 iulie - 4 august 1993
I.S.S.N.
1220-4366

LUMEA

2 **LUMEA ÎN TOP** — **Mirela Iamandi**
4 **TELEFAX**
5 **EDITORIAL**. Balaurul corupţiei — **Crăciun Ionescu**
6 **VIZITA PREŞEDINTELUI ITALIEI.** După Împăratul Traian, preşedintele Scalfaro — **Rodica Ţepeş**
7 **INTERVIU.** Oh, inflaţia! Convorbire cu Eugen Dijmărescu — **Paul Cornel Chitic**

LUMEA ÎN EVENIMENTE

8 Ştim, oare, adevărul despre Bosnia?
9 Blocada blocadei — **Dana Popescu**
11 Duşanbe. O repetare a aventurii afgane? Războiul de la graniţa tadjică — **N.Călăraşu**
12 Tokio.Amurg politic în Ţara soarelui răsare — **Marius Petrean**
13 Moscova. Lovituri sub centură — **Ion Stoica**
14 Havana. Drumul spre realism? — **Al. Tudor**
19 Islamabad. Cînd doi se ceartă... — **Ion Stoica**
15 **LA EST DE VEST**.Strănutul german şi pneumonia răsăriteană — **Radu Budeanu**
16 **1000 + 1** — **Victor Dârdâiac**
18 **PLANETA TRANZIŢIEI**. O crimă istorică — **Radu Budeanu**
20 **SPIONAJ**. Din culisele spionajului industrial. Scandalul General-Motors - Volkswagen — **Crăciun Ionescu**
22 **INSTANTANEE**. Naufragiul utopiilor — **Marius Petrean**

SPECIAL

23 Viitoarea bătălie a lui Oliver North (II)
26 Gulag.Trenul fantomă al lui Stalin
24 **DOSAR**.Rothschild — **Elena Gugu**
28 **SERIAL**.Sfârşitul războiului rece (II) — **Traducere şi adaptare Magda Cadia**

31 **LUMEA ÎN DIALOG**

Revistă editată de
IANUS INF s.r.l. şi **EDITURA LUMEA s.a.**

Director: Marian Oprea
Director adj.: Sterica Florea
Director artistic: Victor Ciobanu
Secretar coordonator de redacţie: Radu Dobre

COLECTIV REDACŢIONAL:
•Redactori: Mirela Iamandi, Odette Hanganu, Elena Gugu
•Secretariat tehnic: Delia Fus, Simina Tomoila, Dan Constantinescu
•Corectură: Mariana Paraschiv, Lucia Popa, Nina Miclea
•Fotoreporter: Cristian Tănase
•Administraţie publicaţie: Victor Dârdâiac, Mircea Eruşencu

Redacţia şi administraţia: Bucureşti, Anghel Saligny nr. 2, sector 5, cod poştal 70623 şi Piaţa Presei Libere nr. 1, sector 1, C.P. 29-33.
Telefon: 615.45.71
Fax: 312.48.93

Tehnoredactare computerizată Ianus S.R.L.
Lucian Lupu, Adrian Mitu, Dan Nedea

TIPOGRAFIA ROMÂNIA AZI S.A.

Responsabil de număr: Mirela IAMANDI

editorial

Balaurul corupţiei

Corupţia, despre care se vorbeşte vrute şi nevrute, în cunoştinţă sau necunoştinţă de cauză, nu este un fenomen specific numai timpurilor noastre, cantonat doar într-un anumit spaţiu politico-geografic. Morbul respectiv dăinuie de când lumea şi nu există societate umană să nu fi fost infestată de el începând cu antichitatea şi sfârşind cu contemporaneitatea. Diferenţierile provin îndeosebi din gradualitate şi publicitate, aceasta din urmă infinit mai penetrantă la mase în condiţiile exploziei informatice a vremurilor actuale.

Desigur, una este să şterpeleşti un ou şi alta un bou, deşi drumul corupţiei cam acest curs îl urmează de obicei, de la minim la maxim, de la simplu la compus. Jos, la baza societăţii, corupţia apare în postură de găinărie sau bişniţă de două parale. Cu cât se înaintează pe scară ierarhică şi în joc intră nu nişte lei năpârliţi ci saci umflaţi de valută forte, fenomenul se înnobilează căpătând cu totul alte valenţe şi scăpând de sub percepţia celor mulţi. Omul de rând simte direct, pe pielea lui, corupţia coditiană care-l obligă să bage mâna în buzunarul său sărac pentru a obţine un act ce-i este necesar, o vizită medicală fără coadă şi cât de cât eficientă, un loc de veci în caz de deces în familie etc., etc. Marea corupţie o percepe cu dificultate şi mai cu seamă atunci când seisme juridice răstoarnă guverne, încarcerează oameni politici, provoacă demisii şi trageri la răspundere până la cel mai înalt nivel. Exemple la zi oferă cu duiumul mai toate zonele geografice, din cizma italică până în veselul continent latino-american, din oraşul-lumină de pe malurile Senei până în capitala înverzită de pe Potomac, ca să nu mai vorbim de aşa-numita "lume a treia" unde fenomenul constituie unul din stâlpii de bază ai societăţii.

Pe meleagurile lumii noastre, proaspăt eliberată de sistemul totalitarist, bântuit şi el din plin la timpul său de morbul corupţiei dar cu publicitate strict interzisă, borcanul cu miere al perioadei de tranziţie este prea ispititor pentru ca unii să nu se mânjească pe degete folosindu-se de prerogative politice, fie că se află la putere sau în opoziţie.

Deocamdată, păstrând proporţiile în comparaţie cu lumea mai dezvoltată şi cu experienţă bogată în materie, corupţia din fostul spaţiu socialist aduce mai mult a găinării de pungaşi mărunţi. Dar, după cum se desfăşoară lucrurile, drumul spre atingerea standardului internaţional pare a fi destul de liber. Chiar dacă balaurului corupţiei i se mai retează din când în când câte un cap... Ceva mai mititel!

Crăciun IONESCU

VIZITA PREȘEDINTELUI ITALIEI

După Împăratul Traian, președintele Scalfaro

Oricât ar părea de ciudat sau de neașteptat, președintele actual al Italiei, Oscar Luigi Scalfaro, este primul șef al acestui stat - considerat de orice român ca fiind cel mai apropiat, prin originea comună, prin multiplele afinități de limbă și cultură - care poposește pe meleagurile noastre. Desigur, dacă se face referire numai la perioada modernă, excluzându-l astfel pe Împăratul Traian! Sub acest aspect, vizita de două zile a președintelui Italiei în România, la invitația președintelui Ion Iliescu, a căpătat o semnificație politică aparte, deși pe parcursul ei nu au fost semnate noi documente bilaterale. Dincolo de relațiile tradiționale privilegiate, datorită originii comune a popoarelor noastre, dialogul româno-italian la nivel înalt a constituit o confirmare a încrederii Italiei în procesul de consolidare a democrației în România, în faptul că țara noastră este angajată pe calea reformei economice și reprezintă un factor de stabilitate în această zonă a Europei. Acestui din urmă element s-ar putea să i se datoreze faptul că președintele Scalfaro a ales Bucureștiul ca primă etapă a "debutului" său diplomatic în țările est-europene.

Din declarațiile făcute presei de cei doi președinți a reieșit că pe agenda convorbirilor oficiale au fost situate, în principal, aspecte ale impulsionării colaborării bilaterale, situația internă din România, oaspetelui fiindu-i prezentate pe larg dificultățile întâmpinate în procesul trecerii la economia de piață și, în sfârșit, criza iugoslavă și embargoul impus de Națiunile Unite.

În ceea ce privește colaborarea bilaterală, atât pe plan politic, cât și economic, aceasta se desfășoară satisfăcător, președintele Ion Iliescu ținând să amintească faptul că Italia s-a aflat printre primele țări care au salutat Revoluția română, țara cu care s-a semnat primul Tratat bilateral din perioada postrevoluționară. Totodată, un semn al bunelor relații existente între cele două țări îl constituie și prezența în România a peste 2 000 de societăți mixte cu capital italian, ceea ce situează, încă o dată, Italia pe primul loc, de data aceasta din punctul de vedere al valorii investițiilor. În asemenea condiții, președintele Scalfaro sublinia că, în momentul de față, "efortul României și al Italiei constă doar în transformarea Tratatului bilateral într-o realitate cotidiană".

Nu ne îndoim că, în cursul tête-à-tête-ului Iliescu-Scalfaro, a fost discutat și un aspect ceva mai delicat al raporturilor bilaterale, și anume rezerva păstrată până acum de Parlamentul italian în privința ratificării Acordului de asociere a României la Piața Comună. Din acest punct de vedere, sora noastră latină și-a pierdut întâietatea avută pe alte planuri, locul fiind ocupat de Grecia, al cărui Parlament și-a spus deja cuvântul în această privință. Președintele Italiei a dat asigurări, răspunzând întrebărilor ziariștilor, că Parlamentul italian va ratifica, în procedură de urgență, Acordul respectiv.

"Adeziunea Italiei la problemele României - a ținut să precizeze președintele Oscar Luigi Scalfaro - nu reprezintă un dar, o bunăvoință acordată României, ci este rezultatul convingerii Italiei că Europa trebuie să fie unită, îndeosebi pentru a depăși experiențele tragice de genul crizei iugoslave". Apreciind că fără prietenie nu poate exista o Europă unită, șeful statului italian a declarat: "Europa are nevoie și de România și Italia este de partea ei", asigurare care reprezintă mesajul politic al vizitei sale la București.

Prezența distinsului oaspete italian în țara noastră a fost marcată și prin remarcabilele discursuri despre democrație și despre rolul parlamentului, ca instituție fundamentală a unui stat democratic. Să sperăm că toate întâlnirile pe care le-a avut pe parcursul prezenței în România, convorbirile desfășurate, precum și vizitarea Voroneților și a Moldoviței l-au determinat pe președintele Scalfaro să considere și mai apropiat și mai înrudit poporul român.

Rodica Țepeș